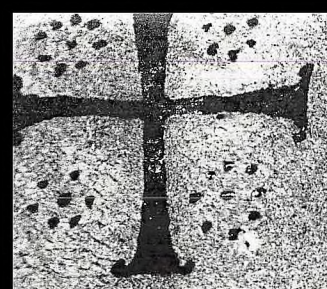

ERVVS SERVORVM ODALRICVS SCAE AVGVSTENSIS CC

gratia uobis & pax in secula sempiterna. Canonum institutionib

& oblationes fidelium dispensandi pauperibus filiisq; ecclesiasticis omni ac

coepis ueracitet ideo dicam esse scimus deo omnium presentium & futurorū

omnipotentis. cuius scae genitricis semp uirginis MARIAE immulo quodā scī stephani

= Insup scia & premedio animę mę. omniuq; mihi cōmissoru. maxime aiārū ecclīarū quoq; obl

München HStA, Abgabe St. Stephan Urk. 1

A. Schröder, Akt. St. Stephan in Augsbg, Germ. sacra B I 2 (1928)

München HStA (Augsbg) St. Stephan Fasc. 1

Bisch. Ulrich v. Augsbg f. Benediktinerinnen-Kl. St. Stephan/Augsbg

969 Apr. 24 (Orig. 55,6 × 42,5 cm)

ca. 63 × 43 cm?

V. Feist / K. Hellemer, Das Urkundenwesen der Bischöfe v. Augsbg von d. Anfängen bis z. Mitte d. XIII. Jhs. (897 - 1248), in: Archival. Zs. 37 = 3. Folge Bd. 4 (1928) Taf. 1

München HStA

augyssensis ecclesiae ps filius noster ad optinuit abeo cui dt esse

num institutionibus obtemperantes ffs kmi. quia res ecclesiasticas

lesiasticis omni attestante ecclesiastica scriptura potestate mihi omnibusq;

mium & futurorum meritoriae commendamus. qualit nos adiutorio di

ulo quodā scistephan, promart monasteriū puellarū extruere obtenerem ide scī promart coepim.

aut & eorū quox oblationib, ecclesiasticū mihi officiū sustentat. ide amalrici bonę

noriæ diac. & ellensinde bona euersatione in eadē adhuc cella comorantī. quox ppria egtis

cultatib, auget & sustentat. Ca scilicet ratione idipsū monasteriū fundam. vt nullis deinceps

ricox & laicox cornu altaris canonica institutione in ppetuū possidendū eide eccle. eiq; filiab,

& puellar eccle deputatur qui ecclesiasticū officiū minuere & turbare conat. Resanc

d ea die quando amalric recessit esto eiq; nepos vualtkeri possessionis ac familiæ visis habere.

. & pirichah. & unā hobā in vuolenbesbusa quā iacob scostephano preceptione suę filiæ dest gnte.

conarem providentes ex facultatib, nrę matricis eccle. quicqd sup nominat amalrich beneficii

decimā de villa speringa. & decimā de munestiurę pte parte p bros. cū omni integritate

pendiū sancim. Cide pnomine ellensinde regimen de monasterii

norumb, usq; du digna inter eas inveniri possit potestate eligendi sup

Bibl. Ulrich v. Augsbg f. 1 ed. St. Stephan (Augsbg) 969 Apr. 24

München HStA

Bischof Ulrich v. Augsbg f. das Kloster St. Stephan in Augsbg

969 Apr. 24

Feine/Hellmann, in: Archival. Zs. 37 (1928) Taf. 1

2

icus scē augustensis ecclesiae ꝑs filius nostris adoptiuis abeo cui est esse

canonum institutionibus obtemperantes fr̄s k̄mi. quia res ecclesiasticas

filiusq; ecclesiasticis omni attestante ecclesiastica scriptura potestat̄ mihi omnibusq;

ꝝ presentium & futurorum memoriae commendamus. qualit̄ nos adiutorio di

RIAE inmitulo quoda ꝛstephan ꝓmart̄ monasteriu puellaru ēstruere obtueremia cide sci ꝓmart̄ coepim.

ru maxime aut̄ & eoru quoq; oblationib, ecclesiasticu inibi officiu sustentat̄. ide amalrici bone

one & a memoriae diae. & ellensinde bona euersatione incade adhuc cella comorantiu. quoq; ꝑpriet̄is

adhuc facultatib, auget̄ & sustentat̄. Ca scilic& ratione idipsu monasteriu fundam̄. ut nullus deinceps

liu nroq; clericoq; & laicoq; cornu altaris canonica institutione inpp& uu possidendu eide eccle. eiq; filiab,

eturbatos & puersos eccle deputatur. qui ecclesiasticu officiu minuere & turbare conat̄. Regiu

m. ide quieq; ea die quando amalric recessit esto eiq; nepos vualtker possessionis ac familiae visis habere

a & geginga. & pirichah. & una hoba in vuolebeshusa qua iagob sco stephano preceptione sue filiae desig

successu sustentarem̄ prudentes. ex facultatib, nrae matricis eccle. quicqd sup nominat̄ amalrich beneficii

in sup & getiendorf

cu. & insup decima de rota villa speringa. & decima de munestiurg ꝑ̄ parte ꝑbroq. cu omni integritate

npp& uu stipendiu sanctim. Cide ꝑnomine ellensinde regim eide monasterii

alib, inibi comorantib, usq; du digna in ea inveniri possit potestate digendi sup

ine dni. Cpiscopat̄ aut̄ eius ann. dcclxiii. viii kl mai. sup altare scē mariae publice in nomine dni

ne ottone rege anno xx. imperialis patriciae anno viii. Regni aut̄ filii anno viii. imperialis potentiae p.

pp. Ego Deodoricus Germanicus diaconus scō stephano hanc cartam scripsi. Diethard. Ratpot. Uthalh. Meginhart. Mahtpt. Ganzpreht.

memoriæ nr̄æ eccl̄e archidiac. aq; nepotis suualkeri bonę & ex memoriæ diac. & eller

= adminiculo sustentat̄ eccl̄a sup̄ scripta. & omniu quæ adhuc facultatib; auget̄ &

nr̄i sedis successor̄ us habeat ea quę nos c̄ sensu omniu fidelium nr̄or̄ clericor̄ & laicor̄ acor

c̄tulim̄. inde tollendi aut auferendi. quia ꝑcul dubio c̄turbator & puersor ecclę

quib; eynde locu sublimare coepim̄. sub notari cura eim̄. idē quęq; ea die quando

dēpdio qd. luuo- dat scō Stephano Immardinga. scū -III. hobas ꝑsua filia. hi sunt ꝑ aurę tradi. Gotepold huus ꝑdii defensę. Engildie. Ruuine. cū al

& ellensind sup̄ nomina. Inpazenhoua & gerfredes houa & geginga. & pirichah. & ur

Nos aut̄ quomodo scō stephano seruientes ancillę ꝑ nr̄æ vitę successu sustemarem ꝑvident

cōmendam̄. cui c̄ sensu omniu fideliu nr̄or̄ ꝑ vita aut̄ ei scī moniali b; inibi cōmorantib; vsq; du

se abbatissa ecclesiam̄. salua ꝑpri epi inaccessu manu. in nomine dn̄i. Episcopat̄ uir venerabilis ōdal

Hæc c̄scripto facta t̄. anno dom̄ incarn̄. dccc lxviii. Indict. xii. Regnante ottone rege anno xxv. Imperia

Sig̃ Dēpdiono qd Gerwih dedit scō s

München HStA, Abg. Bg. St. Stephan Urk. 1

...gustensis ecclesie sancti nostri adoptivi Alexii et esse

...

...ationibus obtemperamus kmi. quia res ecclesiasticas

...ficis omni attestante ecclesiastica scriptura potestate mihi omnibusq;

...ere & huiusmodi sacras commendamus. qualiter nos adiutorio di

...quoda sostrati ... destruere obtenebremia eide sci promarti coepim.

...eorum quoq; oblationibus ecclesiarum ... ide amalrici bone

München HStA, Ausgbg St. Stephan Lit. 1

riæ diac· &ellensinde bona cuersatione inea de adhuc cella comoranti· quæ ppricatus

tatib, auget & sustentat· Ca scilic& ratione idipsu monasteriu fundam· vt nullus de ceptis

os & laicos a corriu altaris canonica institutione inppetuu possidendu eide eccle· eiq· filiab,

uentor eccle· depuatur· qui ecclesiasticu officiu minuere & turbare conat· Res au

die quando amalric recessit esto· eiq· nepos vualteri· possessionis ac familiæ visis hbre·

pirichah· & una hoba in vuolebesbusqua iagob sco stephano preceptione sue filiæ desig vic·

arem p videntes· ex facultatib, nræ matricis eccle· quicq d sup nominat amalrich beneficii

Insup & geltendorf

ma de tota villa speringa· & decima de munestiure pt parte p bros· cu oim integritate

diu sanctim· Cide p nomine ellensinde regim ei de monasterii

mib, vsq· du digna inter eas inveniri possit potestate eligendi sup

ait venerabilis adalrici anno xl v· viii kl mai supaltare sce marie publice in nomine dni

no xxv· imperialis potentie anno viii· Regnaur filiæ anno viii· imperialis potentie p· i·

ber vult de tuo stephano hisum pau[illegible] [illegible]hoc d p aupot Urbolf· Megnhart· Mahtr· Gumpreth

Cualus

nobi· ut coenobium una eiusde loci in meu potestate ut possit du uuo· & ibide do seruiente
meu urbiq; & sua uoluntate hec omia fiant. Hoc qq placitu ut inme & epm augu
pueri· ut nulla qq tepora hoc uolo patu & in cuultu manere· ut aliqua de cognatione mea
tione illa sibi pstare ualeat. Siqs au aduocatu eiusde ecclie bona distipere psumpsit &
ecclesiae· siqs in genere meo fuerit illo dignior inuentus. In ra futuru e ut degenere mea
ut epi & ut simul hec mea tanta cuellere & infringere tempauerint· qq hec
& p fessu hembach in sua ptate recipere. & ab inuriis exactionibus illud de
nia inferre· & in hanc cessionem opere adimpleuerint· in infra sex mens
potestate habeat rex & impator· qcuq tepo eo iude rex & impator fuer
liberum hoc cu todiat· & a camitatu inuriis de

Hec p aure tacti· q uider & audierunt hec· subt annotam s. Watchun· de Robelingin· Hartw
gr de Wagenhouan. Dietmar de Lenginmos· Engilschalch de kadelestorf. Friderihc de Stoupha
dorf· Gebehart· Gebino· konrat· Siwart· Egilof· Suuigger· Et Seruientes u epi quide
Hiltin· Hiltin· Ratpoto· Liupolt· Marquart· kadelhart· Ratlo· Reginh· Adelgoz· Izo· Trutel
nomici u De scē marie monasterio quiderant & audierant hec· ISTI SUNT· Erc
f. Mazelin· Tuto· Sito· Udalrihc· Helpherihc· Purchart· Folpht· Steuen· Sigel

ac ta e tradito hec p sente domno SIGEFRIDO dugu te sedi epo· Anno episcopat ei· VIII· M

OMNI AU HEINRICI INVICTISSIMI REGIS· IIII· GLORIOSISSIMI M.P.ER

München HStA Kl. Habach Urk. 3 A1

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Signatur: KU Habach 3
Reproduktion nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer: 381/2002

Akt. 10

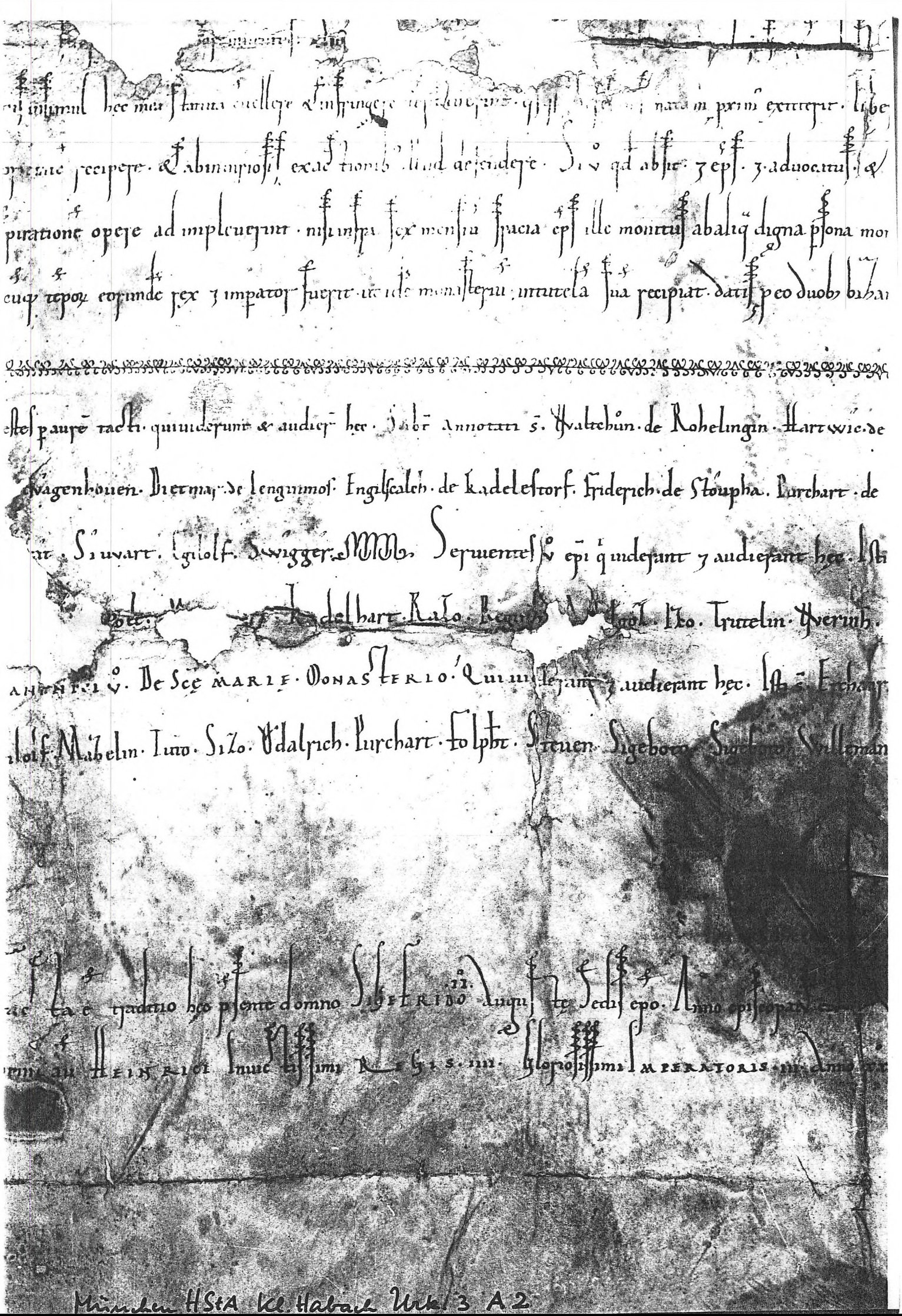

München HStA Kl. Habach Urk. 3 A 2

[illegible] septimum [illegible]

eorum [illegible] hec mea statuta euellere & infringere temptauerint [illegible] natum in primis extiterit. liber

proprietatis recipere. & ab iniuriosis exactionibus illud defendere. Si uero quod absit. et eps. et aduocatus. &

conspiratione opere adimpleuerint. nisi infra sex mensium spacia eps ille monasterium ab aliquo digna persona mon

quicumque tempore eorundem rex et imperator fuerit. ut idem monasterium in tutela sua recipiat. datis pro eo duobus bizan

Testes per aurem tracti qui uiderunt & audierunt hec. Sub annotati sunt. Walchun de Rohelingin. Hartwic de

Wagenhouen. Dietmar de Lenguinmos. Engilscalch de Kadelestorf. Friderich de Stoupha. Purchart de

[illegible]at. Siuuart. Egilolf. Swigger. [illegible] Seruientes uero epi qui uiderant et audierant hec. Isti

[illegible] Adelhart. Razo. Regin[illegible] Azo. Trutelin. Werinh.

Canonici uero De Scę Marię Monasterio. Qui uiderant et audierant hec. Isti sunt. Erchanfr

Egilolf. Mahelin. Tuto. Sizo. Udalrich. Purchart. Folpht. Steuen. Sigeboto. Sigeboto. Willeman

Facta est traditio hec presente domno Sigefrido .II. Augustę Sedis epo. Anno episcopatus eius

Domini au[illegible] Heinrici Inuictissimi Regis .IIII. Gloriosissimi Imperatoris .III. Anno xx

München HStA Kl. Habach Urk. 3 A 2

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Signatur: KU Habach 3
Reproduktion nur mit
Genehmigung.
Auftragsnummer: 381/2002

München
HStA
Kl. sel.
131
Do II 14
f. Brixen

[illegible] omnes imperii nos circumadiacentes hanc paginam presentem scriptam [illegible] et [illegible] tum quoniam uenerabilem

ium uirum diotrici epi et huotoni comitis dilectique magistri nri precatus est ut antiquam cappellam

rici matrice et modo dilapsa est atq; diruta et est ita inpudens ponia ciuitate et qua prius

epo usq; ad obitum uitae ipsius in proprietatem donauerat. Ut nos per dilectam rationabilem uiroru

pro epo usq; in obitum illius uitae in proprietatem donauimus cum curtibus et curtalibus aedificiis

et cum omnibus iuste legitime q; ad eandem cappellam pertinentibus. Unde hoc presens

cappella integriter cum uicis ac uillulis proprietario iure sub potestate ep̃e dicti ep̃i absq;

ull̃ diligentius q; conseruetur manu ñra propria id ac firmauimus et anuli ñri impressione

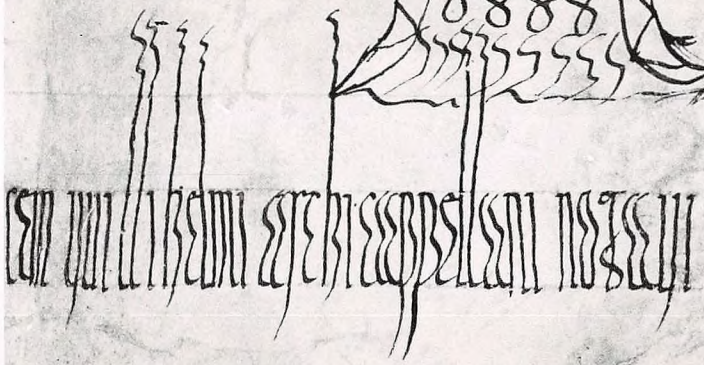

Actum brixine in dno feliciter amen ;

München
H StA
Ks. sel. 131
Do II 14
f. Brixen

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand
Kaiser Selekt 131
Urheberrecht vorbehalten
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 245/94

München HStA, Bamberger Urk. 48

In nomine ꝺñi & in diuidue trinitatis omnium ꝺi ecclie fideliu tam pñti
admonitionu stimulo cpuncti ꝺe pdiu que di gra hereditaria q; iure pacis su in suae pos
sis. quo id legitime rationabiliq; fieri potuit & clemencia uenerabile wirzeburgensis ecclie
ad suae dioceseos statu pinere uidebat. de suo iure in suu ius id capiendu transfunde
mi atq; inuictissimi regis petitionib acquiescens. cu comuni cleri sui atq; militu necn totiu ppli ci
ceptis. quaru hec noia sut. Wachenrod. Lonerstad. Gulinhusen. omi postmodu remota cup
situs ÷. parte eide regi cessit. quaru e de Babenberg usq; ad flum Vrahe. de uraha in fretenna
ceusde fluuii. usq; qua citissime accurrere pueniri pote. adiuuabat. Et ut hec traditio firma at
epi. Hildelinus wirzeb aecclie ppositus collaudando subscripsit. Eridim decan subscripsit. Ke
rico pbr subscripsi. berrih pbr subscripsi. Engilhard pbr subscripsi. Albuuin pbr subscr. Fru
pbr subscr. Heribaldus pbr collaudans assensiq; pbente toto clero scae wirziburgensis aecclie su
millesimo octauo. indict. vi. Non mai. acta uncuntiate wirziburg presente serenissimo r
ueteri decima non communicata. Wirziburg aeccla retinuit. in nouali ubi post hunc excol

München HStA
Bamberger Urk. 48

München HStA, Bamberger Urk. 48

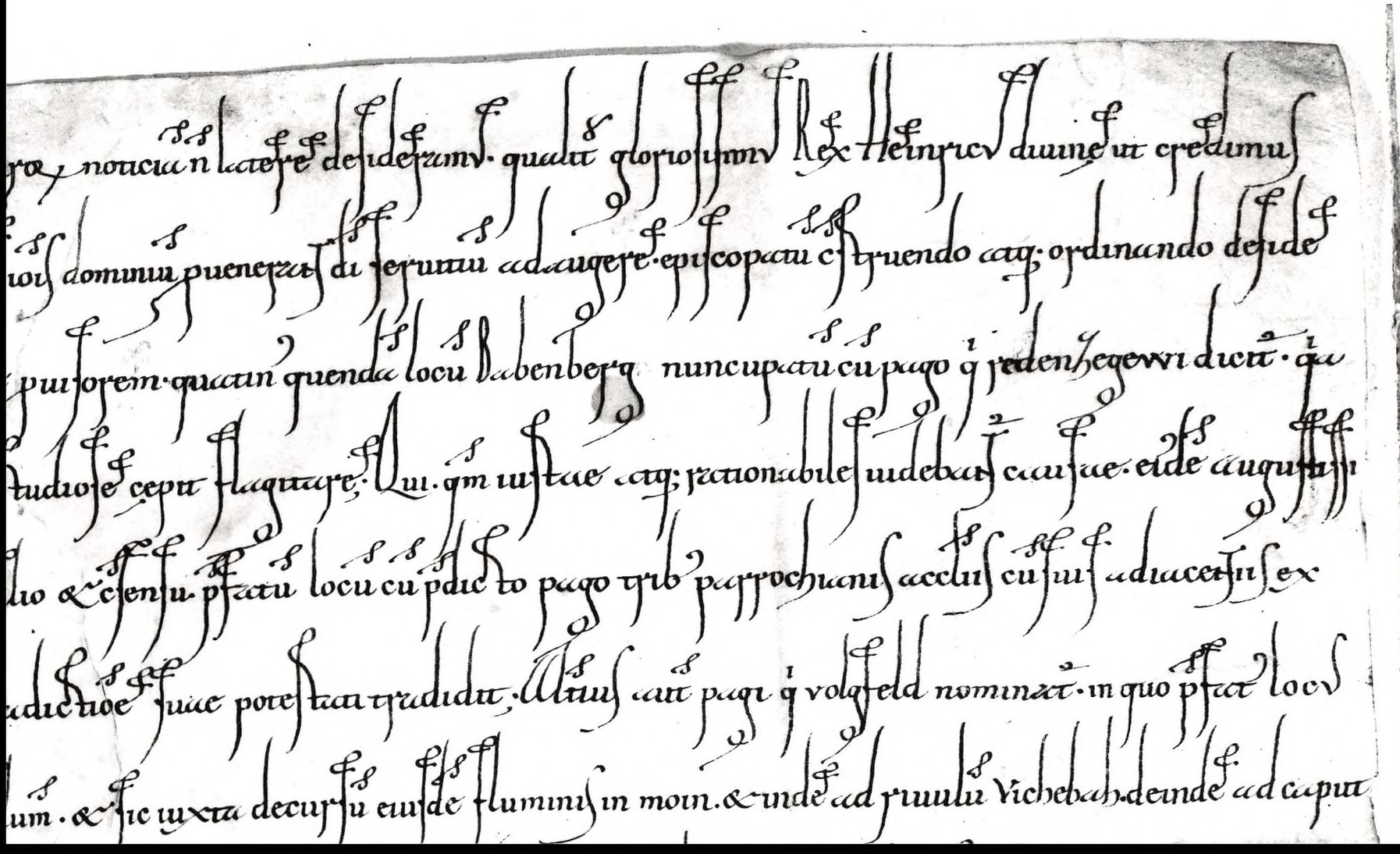

f; in cuius pmaneat. ipse ꝑsul Heinricꝰ corroborauit 7 subscripsit. Signu. H. Wirzeburgensis

enhardꝰ ꝓbr subscripsit. Wigo ꝓbr undign subscripsi. corde bonign. Regil ꝓbr subscripsi

ng ꝓbr subscr. Beringer ꝓbr subscr. Winzo ꝓbr subscr. Luzo ꝓbr subscr. Cozbert ꝓbr subscr. Diethalm

bscr. Albuuin diaconꝰ subscr. Scripta ꝯcte et hec cartula anno incarnationis dominicæ

ege. HEINRICO. ecc cditione ut decimam in nouali b'iam incisi. & admanso mensurati. cum

endus decimam Babenbergensis aeccle possideat cu tmino comutauit;

München HStA, Bamberger Urk. 48

ches Hauptstaatsarchiv
tur: Bamberger Urk. 43
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

Benedictus epʒ seruus seruoꝝ dī. dilectissimo in dnō ihū xpō filio Eberhardo sc̄ę Babengensis ēc
exposcit̄ suffragiū. celeri effectu est attribuendum. & si in his exposcit̄ quę perpetuo durare uident̄
et incertum. Quappt̄ notū esse uolum̄ omnibus sc̄ę ecclę filiis tam presentib; quā et futuris. quid
Babenberch deuotissime pfecit. Actū in eadē ecclā nobis pntib; sic. Sepi enī obnixe dictus imp
norifice. Ad ēfirmandū eī aplica auctoritate Babenberch adire nos deprecā est. Cui deprecā
iniquū iudicauim̄ pntiā nr̄am illi denegare. et inde humanā callidtatē ēta uenerabilē l
suscepi fiumus. put poterat. & nouerat melius. Ecclām aut̄ cū oī integritate episcopat
uidenteſ. equū ēsiderauimus. seruē huius nr̄i pruilegiū. & episcopatū. ēfirmare in ꝑpetuū
tionē. hoc ordine. ut nulli ūquā cuiscq̄ oī sit dignitatis. t ordinis. ēta hanc nr̄am ēfirmationē
neq; liceat ei de oībus quę nunc hab. uel habiturus ē. i ꝑpetuū plibatus epātus. u. fraude. au
de his oīb; inquietare aliquomodo. ita sane. ut singulis quibusq; inductionib; sub nomine
romano ponatur. Sed si forte. qd̄ n̄ optamus. aliquis supbus. & arrogans. temerario ausu. ē
ēptauerit. sciat. se dn̄i nr̄i. & apostolorū principis petri. cui oblatus ē. a iā dicto xp
& udicū. p nos. nr̄osq; successores solumodo expectat. anathematis unculo innodatū
& saluatoris nr̄i. ęno igni ēcremandū. Cui ū pio inimu cultos. & obseruator. hui
retributionis gaudia. a iustissimo iudice dn̄o ēsequat̄.
Scripū p manus Stephani notarii regionarii. & scriniarii. sc̄ę romanę ęcclesię.
t. Dat̄ kl̄ maias. p manus Benedicti epi portuensis. & bibliothecarii sc̄ę aplic

München HStA Bamberger Urk. 88

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Bamberger Urk. 88
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung
Auftragsnummer 310/91

ę uenerabili epō. ꝑpetuā ſalutē. Quandocunq; nr̄m ꝟtice corroborationi
luteris ē eā adnotandū. ne ꝓlixitas temporū poſteris hoc reddat indubium.
de epiſcopatu quē xp̄ianiſſimus Heanricus imperator adhonorē principis ꝟtoꝝ
erator feruens nimio amore epiſcopatus. quē tactus diuino impulſu ꝓcerat ho
tiones aſſiduas et indeficientē inſtantiā eiuſto deſiderio ꝓcedere cognoſcemes.
ocū aliquando occaſionē ſumere. Venim̄ Babenberch. vbi abeodē imperatore
uſ. ſcę romanę eccleſię. cui auctore dō ꝓſidemuſ. ꝛ nob obtulit. Q
. eūq; tibi dilectiſſime. f. ꝛ ꝓ te. tuis ſucceſſoribus ēcedere. ea tidelit
epōpatus. uenire audeat. uel ōra te tuoſq; ſucceſſores. ob hoc a
ūqua calliditate aliq̄ abradere. t te tuoſq; ſucce
penſionis equū unū albū. nob. nr̄is ſucceſſoribꝫ ꝓſoluat. ꝛ ſella
ſtra hanc nrę ꝑceptionis ſeriē. pie a nob ꝓmulgatā. uenire.
ianiſſimo imperatore epiſcopat cū ſuis ꝓtenuit. ꝛ cui ſuffragu
. ꝛ cū diabolo. ꝛ et atrociſſimis pōtif. atq; cū iuda traditore dñi.
uſ nrę ſalutifere ꝑceptionis exterit. benedictionis grām. ꝛ celeſ.

. in menſe aprilis. inductione tercia. † Bene valete.
ę ſedis. in menſe. ꝛ inductione ſupra ſcripta.

München HStA Bamberg Urk. 88

München HStA Bamberger Urk. 108

cf. Bamby. Patr. 166, 90?

Eberhardus dei fauente clementia primus sce di babenbergensis ecclie epc cunc

uidelicet tam futuris quã presentibus. qualiter nos post receptã uniuersi

ñr̃i beate memorie Heinrici quondam imp̃ris auunculo comite primũ mue

tum ex una uidelicet parte Rauenle uersa ualicet a termino franchorũ. seu

molendinis. aquis. aquarumq; decursibus. piscationibus. uiis. uiuis. exitib

us humana arte et labore quoquo m̃o inde puenire in emptionũ poterun

tatũ nr̃or̃ terminauimus. et de nr̃o iure meo. uel et cõmunẽ uoluntate o

rmengardis cõitis nr̃i henrici uidelicet. et pharaildis uxoris eius receperunt deq; data et

uidelicet et termino franchorũ sua esse noscunt. libera habeant pote

melioranda. Liquis idem pdiū. illud non abundat ecclīm ad ea ut ab q; omi con

randa edificia. ad reficienda molendina. uel ad quod libet opus undē pdi

licentiā accipiant. ad ripas ponendi capsula. ad rusticos edificandā dr. ad ri

uulorum excepta uenatione. piscationē ad ea tam uiaci quā imp fluente exuiaq;

annis mocliū auenę aut eminā id dimidium modiū ligni ad man

cedendi ligna licentiā habeant. Ut hæc nr̄ę benuolentię gradicio p̄ō

ē scripta ad uestrū subscriptorū stipulatione. sigilli nr̄i impssione

Bōso decanus. Rudolf. magister scolarum. Egilbertus apud Tem

Meginhus. Lanci. Comes Adalbrus. Reginoldus. Adelolfus. Hemm

Maeceninus. Cuno. Poppo.

München HStA Bamberger Urk. 108

Hauptstaatsarchiv München
Bamberg Urk
Nr. 108
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Tagebuchnr. 345/85

München HStA Bamberger Urk 108

tis inxpō fidelibus. gr̄a uobis & pax adnō nr̄o ihu xpō. Notū sit omnibus

ujam adomna irmengarda p̄diorum & praha & henni. quibus dominus

uus. ipse eccl̄am nr̄am uestituit. eandē corte & praha cū omnibus appendicii

is ancillis. ayci. uestitu cultu & inculta jumt & grauī. prauī. pascuī. molis.

ui & fedimbus. & cū omnibus uenientibus eius quę uel adp̄sens uideo dē uest̄

r. cōmuni cultu fideliū nr̄oꝝ clericorū uidelicet & laicorū adstipendium

nū remota ambiguitate ganfridum. ea lege & ratione ut post obitū domine

mibus ad idem p̄dū p̄tinentibus. quę in alterā partē habent ire uenire

. uenendi. possidendi. cmutandi. & quo modo uoluerit ad cōmunē utilitatē suā

gradictione ad suū dominicalē usū · ut delicā ad cōquendū ponē & ad reliqua

faciendū · pratū ligna & maceriā exaltera parte Nienze uniuerso foresto

dē aquarū porcos porcarū dominicales libera potestatē & omnino omnē

partē stagni · cōmunē nobiscū habeant · Incolæ autē eiusdē pōdi · singuli

ū nrām & successorū nrōr̄ p̄soluant · & sicut nri dominicales seruu

successores nrōs iura & cūcta p̄manebunt · hanc paginā inde

ūmus insigniri · Quorū testium haec nomina sunt · Liupoldus · ppos ·

Theph magist scolarū · Ptbr · Rabo · Dominus Theo · Wicelmus ·

· Hemmo · Imno ·

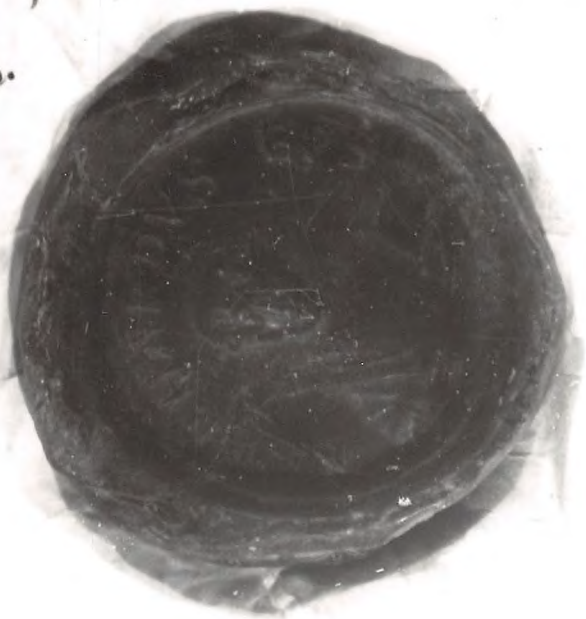

Münden HStA Bamberger Urk. 108

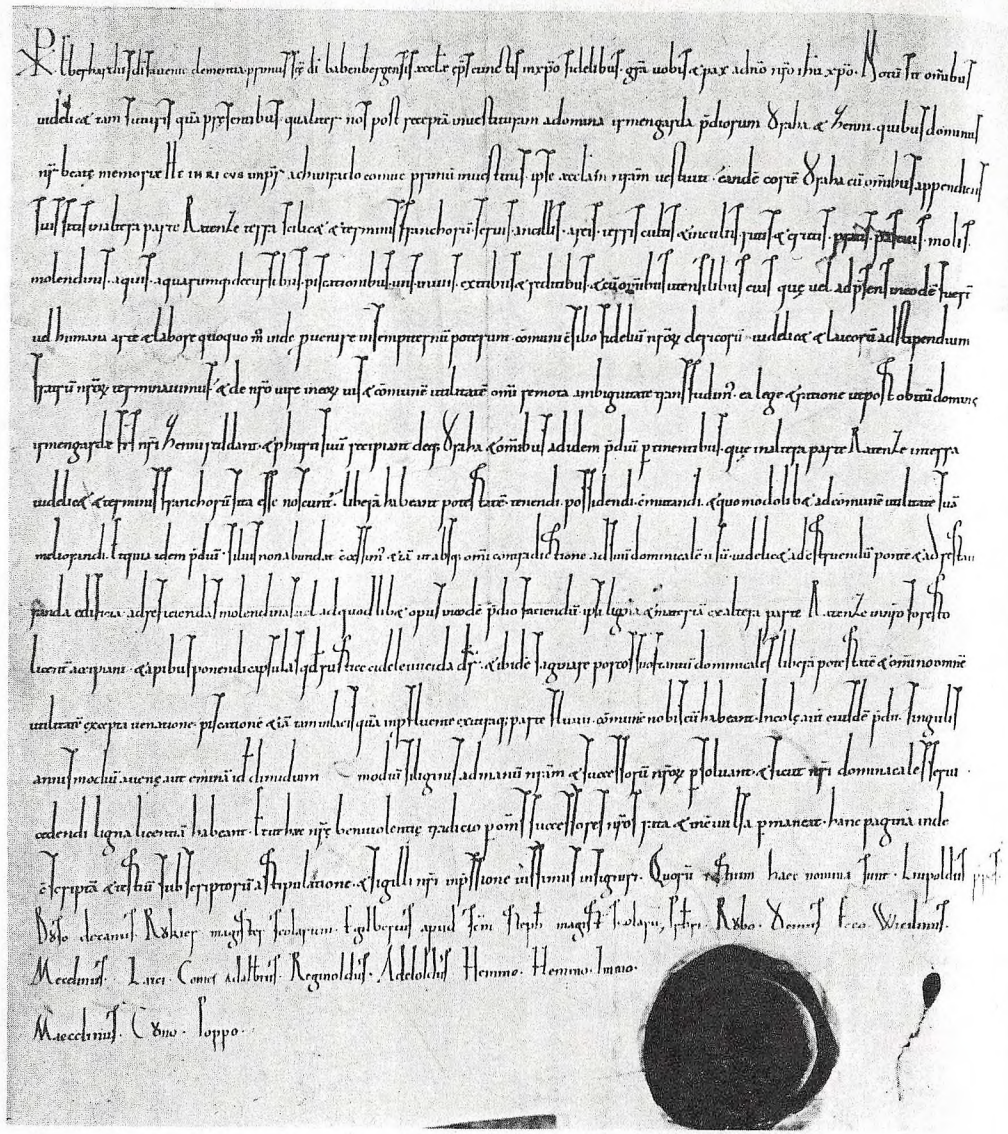

Eb I 3: Die erste im Original erhaltene Bamberger Bischofsurkunde von (ca. 1024) Diktat, Schrift: Eb I A

Ziegler, in: AfD. 28

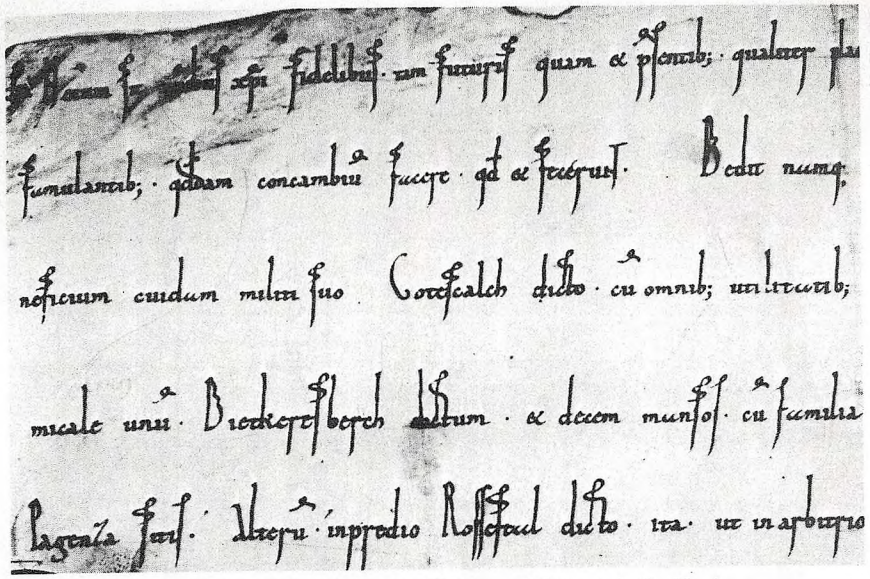

1. Ha 1 von (1048 I–1051 VII) Diktat, Schrift: Ha A

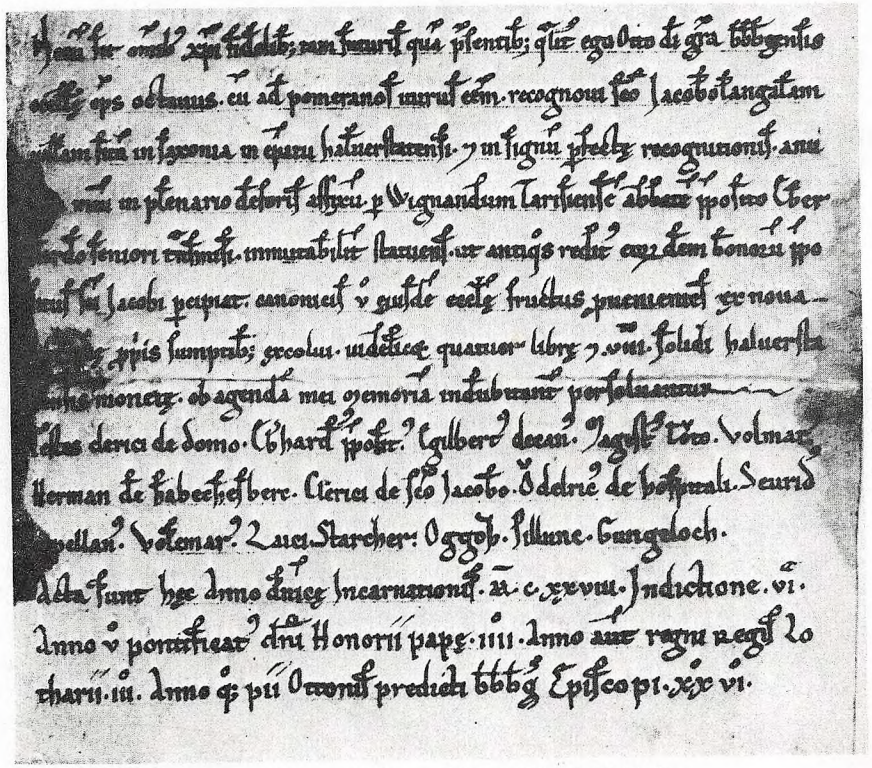

2. O I 33 von 1128 Diktat, Schrift: Sefried

industria quadr. HEINRICVS dī gra bawariorū d

nbergensis eccle iussu SVIDIGERI ipsius eccle sedi presulis

GEN & RINTBACH dict tu in pago Iuuergowe in comitatu Hecelo

WACHENBACH cū omi eiusde eccle iure in ius & dominiu suppra

si ipse uel frs eius HEREMANNVS uel DIETERICVS ul' alioru fructu

prenominata pdia in suu ius recipiat. sin aut. scā bubenbg eccle. pd

in ppetuu possideat. Mini tegrides tam ad eade pdia pinentes cū bo

fine uero suu eosde mini tegrides imb potestate eadeq. conditio

sunt. iudices ex eode comitatu. Cagenhard. Woluera Adelhoch Ebo. Bucco

nes Woluerus Arnold. Hartroch. Gerhard fridchalm.

München HStA, Bamberger Urk. 111

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Bamberger Urk.
111
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

ium xpi fidelium tam futurorum quam p̄sentium sollers nouerit

c talenta auri p̄bata dari sibi ex thesauris suis babe

anu Wolframmi aduocati sui quedam sui iuris p̄dia Chrefelin

is sua cu omib; eorundē appendicijs & utilitatib; exceptis una ecc̄la

nbg ecc̄le pote tradita manu tradidit. hac imposita ꝓuisione

quisquam auru aequalis ꝓcii supdic tue ecc̄le restituat p

omium remota contradictione & inquietudine ꝓprietario iure

im sibi tantu usq; ad unc̄ suae fine seruturos. excepto

pdic ta pdia seu babenbg eccla obtineat. Huius rei testes

er hdmerich. Chraft. Perchger. Alii ade condicionis. Comes

München HStA, Bamberger Urk. 111

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Bamberger Urk.
111
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

München HStA Bamberg Lit. 112

ncipe eccloſiaru· qui antequa ſcia eſſicerentur· preciuit quadroſ diſponere nouimuſ· Inde ne ut non poſſit ne

ABEHBERC nobis inſpontam legumam deſponſauit· et ea te fregere quantum innobis fuit ſua proſ

e umquam uel immemor uenit te deſtruere et alii adhesere· Sed nescio quo diuinitus conſilio euenit· ut mar

ud caput mundi· illa romana ſedes hereticoq morbo laboraret· et carissimi filii nri domni HEIH

r· explosis tribus illis quibus idem nom papatus rapina dederat· inter tot agmina eoſum qui adeſſ

luit eligi· et tantissimi apoſtoloſu principis uice fungi· Nullum me tunc anno grauissimo latere ſponſa

mne modum uideretur transgredi· Sus honoris· plus decoris· plusq; ipſum magni quam ſilue· utpote cui

ce poſtea prudens interpretum· Nonnamen tantae dominationis cupido oſtio nrae mentis ingreſſus· cordisq; ce

ius uultum· Preteream· cum ſed tui amor nec ſpeciem alterius umquam· nec inueneretur opulentiam· Teſte

ox obtenebratur· Teſte quoq; utimur· ipſa conſcientia· ubi tua est ſollicitudo continua· In ipſe pupilla

onſpam meam· columbam meam· diligentioſi cura circumſpiciam· et undiq; munitam faciam· Concessum e

ſtis· Vnde dignum duximus· et ad commodum decreuimus· ut depoſcas tu nro tuquoq; ſpiritu· et inde i

npſr augustus· te fundauit· te erexit· te etiam ditatu culmen auxit· Quo ſupplice inexpugnabili muro

decessoreſ nroſ· IOHANNEM ſcilicet· XVIII· papam· et BENEDICTUM Quod ecclesie

ctionis· nihil umquam abaliquo moleſtationis· ſecura ſemper et quieta manens· in illis et filiabus tuis·

ut deboni illis omnibus quae tibi ſponſa carissima· urgo cunctissima· aecclesia speciosissima· BABENBERC·

et nominetur illa quae peoncambium conuenientissimum et acceptissimum a Wirziburgensi et ti

tue immobilia· naturi

nimpleri. quod abaeterno illius oculo potuit pudere. tanta numinis nutui te tuam carissimam

uocatione donauit. Certe nulli magis circa uxore fides purior. et amor ardentior. quam circa te no

ri tuae omnuq; aecclesiarum consocieres. et aliquid nonnumen omnino aec segregueres. Ecce enim cu

ici imperii augusti pientia adhoc inuigilaret. adhoc intueret. ut huiusmodi aegritudine ppu

et patrum dignatio caelesti ecclesie nram indignissima mediocritatem cunctis nutibus refragantem

dulcissima. quis dolor apprehenderit. quis moeror conficeret. quo nescio pacto liceat exprimi. cum

ome genu terrestrium flectatur. pcunctis arbitrio unius caeli aperiatur. et dauidatur. aduersus quam

ruce libenter inflexit. Quis nobis erat secum. de tuendem bene. Contemplandum. quo quomodo ducem

uocamus aciem diuina. nonconmentarii nos apologiam. Illa etiam secreta cordis primatur. cui nec ulla

m nec tanta terrarum spacia. nec tot opposita retundunt. quin amicam meam. sororem meam.

et nobis diuinitus. nonex nris meritis ut iam dximus. ut illud apostolicum. quo & caelis imperatur et

amplius consulatur. unde ipsa potestas nobis amplietur. Iustissime recordationis domnus HEINRICVS

expugnaculis aplici muniminis. aduersus omes impias manus pualemus bene circumuallatus et per

nos facere cupientes. ut triplici munione circumcinctus. puritate fidei trinitatis nihil amplius paueat

temp do deuote seruiens. deuote obediens. Statuimus phoc nri aplici magisterii priuilegium.

ummia libertatis cum de orthodoxi imperii desumma deuotione procedens. pio affectu contulit.

terentii epi canonico et rationabili iudicio permutauit. uel quorumcumq; post eum fidei

impr. [illegible] rex dux. marchio. comes. uicecomes. et prepositi nostre ecclesie. non epi. nec

München HStA Bamberger Urk. 112

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Bamberger Urk.
112
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 1290/89

Bamberger Urk. 116

Notum sit omnibus xpi fidelibus tam futuris quam & psentib; qualiter placuit uenerabili Hart
famulantib; qdam concambiu facere qd & fecerunt. Dedit namq; pdictus epc quen
neficium cuidam militi suo Cotescalch dicto cu omnib; utilitatib; ad eundem locu pe
micale unu. Dietkerteberch dictum & decem mansos cu familia & cu omnibus eide
Plagenza sitis. Alteru in predio Rossetal dicto ita ut in arbitrio pdicti epi cons

116

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand ~~HU~~ 116
Bamberger Urkunden
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/97

cf. Münden HStA. Kr. ord. 377
(= DH III 277)

Köln 123

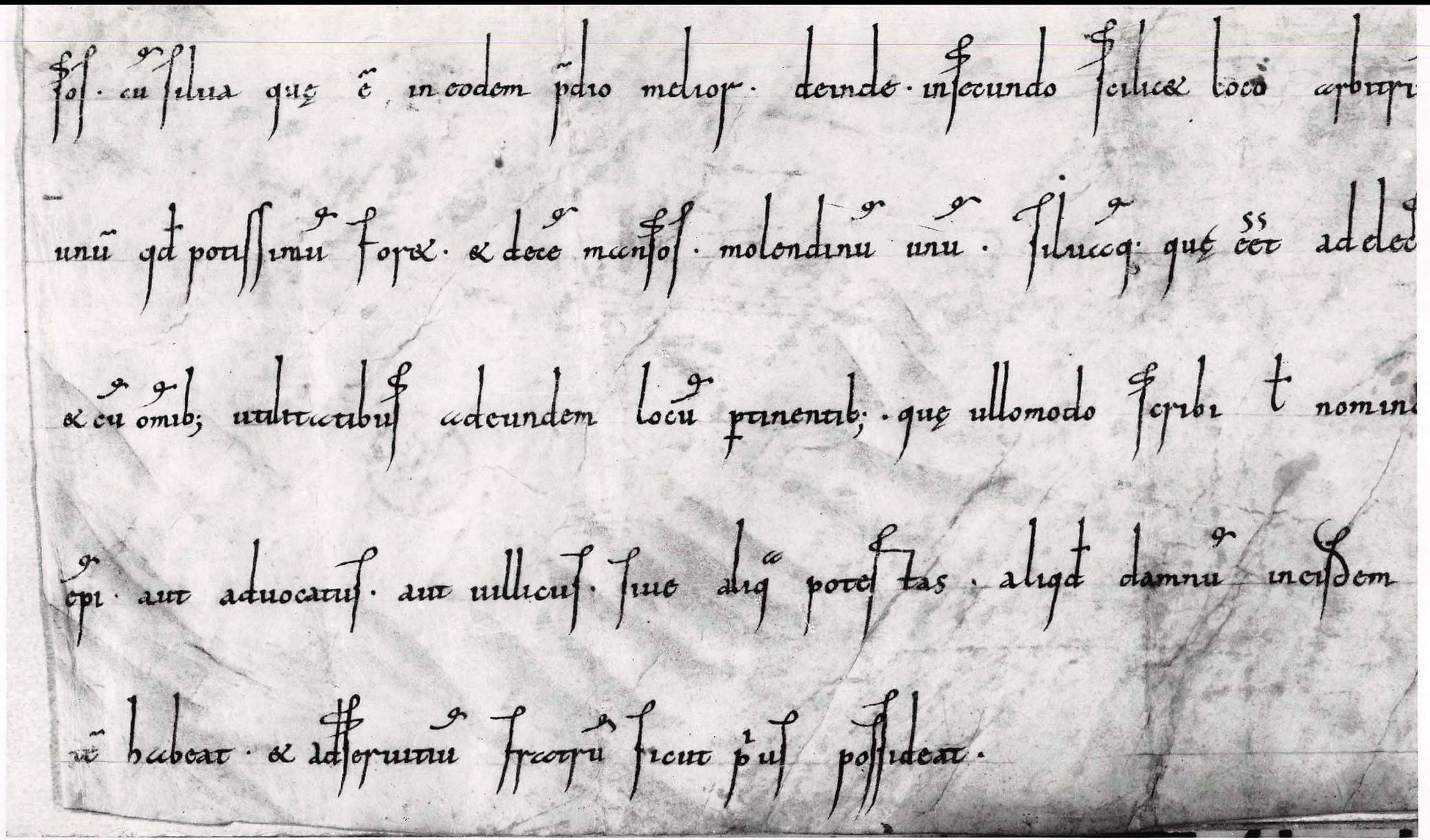

Bamburgh Urk. 116

Bamberger Urk. 116

ubili Hartwigo · tertio Dⁿ bergensⁱˢ ecclesie ep̃o · eidemq; coenobii fratribus · ibidem de

ep̃s quendam curtem Wrlenbach dictam · adiacentiu fratrum pertinentem · inbe

m locu pertinentibus · Et contra idem uenerabilis ep̃s p̃nominatis dedit fratribꝰ do

nibus eidem loci pertinentiis · Insup cui de prati · vi · iugera · iuxta flumen

epi constaret · pre aliis excepto unu dominicale qd uelit · & duodecim man

so arbergiu Babenbergensⁱˢ p̃posita · Liupold dicta accedere · eligere postea

ret ad electum locu uicinior · cu pratis · pascuis · aquis · aquarue decursib; ·

t nominari possunt · ea uidelicet ratione · ut si aliquis ep̃s ex successoribꝰ p̃dicta

uicedom loci fratribꝰ uiolare · p̃posuit · Wrlenbach recipiendi potestа

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand ~~KS~~ 116
Bamberger Urkunden
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

Wilenbach

Bamberger Urk. 116

9

c 9 / 1 1

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand ~~KS~~ 116
Bamberger Urkunden
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

posteritatis. qualiter ego otto di grā dux sueuię. de suinuurt. mediante & rogante lōpaldo
ppōsito babenbergensis eccle. filios ancillę meę cuię Sygerh. & alios quoscumq; pateręr
ad altare scī Georgii in seruitium fratrum babenbergensis eccle tradidi. ea conditione
quatinus tali lege. talię iure uiuerent. qualis aggelhart. & Sizo de menningen bach.
ministeriales. Nupserat autem illa mea ancilla Sigefrido ministeriali frūm
babenbergensis eccle. & ideirco matrē quidē ad altare scī petri Suinuurt. tradidi.
filios uero sco georgio. ea uidelicet ratione ne hereditatē patris filii poterent.
si alia lege quam pater uiuerent. Siquis cartam huius traditionis destruere
conetur ppetuo anathemate se sciat innodatum. tam epī hartwici. quā omnium
ppositorum babenbergensis eccle. Hec sunt nomina testium qui hec uiderunt & audierunt
Wirent aduocatus de suinuurt. qui eos exceptō dñi ad supradicta altare legauit.
Adelbrt. Wicalo. Wolfhar. Pezelo. Ecco. custos eccle. Penno. Adelune. Lant
frit anno.

Bamberger Urk. 117

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand ~~RKS~~ 117
Bamberger Urk.
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

in Lett. +

Urkde. Otto v. Lobdeburg + nach Formular
Kaisheim schon zu bestellen, da es an
Vgl. noticen mangelt.
hinter dem Hg.titel (der grâ der Siecic) noch
der Herkunftsbezeichng die Steiermk unterbindg;
unter den Zeugen (vermtl. sonst Lücke) in der
Mitte (!) der vakat eccle Acco!

Andrehg des Anathems an seine der Bamberger Bischof
+ der Bamberger Bürger durch den Vogt. Anstellen!

~~Der~~ Der Vogt Wirnt [illegible] ex precepto dñi –
sprach den Anstellen kann nur sie in der 3. Person?!

Paläograph: auffallend, daß diese Urkunde
die Jahre um 1050 gehört; steil-vertikal; auch im
Mittelband Buchstaben eng-gedrängt + in steilen
Proportionen – dieser Typ der diplomat. Schrift
scheint erst gg. Ende des 11. Jhs. aufgekommen;
für Bamberg vgl. ohne die Jedinlaurkunde
(Bamberger Urk. 145) oder die Adalbertkunde
(Nr. 143); allg. für Schrift vgl. Clm. 4456, 3r
(~~Bamberger Fälschungen~~) + Lks. sel. 432
selbe Hd.!? vgl. wo dann die Zeugennamen!

Protokolle über die Sitzungen des Vereins für die Geschichte Göttingens im 4. Vereinsjahre 1895/96 (1896) S. 58 f. Nr. 16; Kühlhorn, Blatt Göttingen S. 57.

36) Nach Eisenträger - Krug S.34 wäre es der in der Urkunde Linneborn Nr. 9 erwähnte Adalbert von Schaumburg, doch die Urkunde ist gefälscht und daher wenig darauf zu geben; vgl. Heinemeyer, in: AfD 9/10, S. 305 Nr. 3; Heinemeyer, Königshöfe S. 94 Anm. 187.

37) Fretterode sö. Witzenhausen; vgl. Acht, Mainzer UB 2,1, S. 6 - 8 Nr. 6.

38) Pfaff, in: ZHG. 45, S. 28: Wüstung Gerwardshausen w. Friedland/Leine; vgl. Reimer S. 168; Deppe (wie Anm. 35) S. 62 f. Nr. 25; Kühlhorn, Blatt Göttingen S. 58 f.

39) Reimer S. 321 f.: Marzhausen sw. Friedland.

40) Pfaff, in: ZHG. 45, S. 20: Elkershausen w. Friedland.

41) Lothar von Süpplingenburg, Herzog von Sachsen seit 1106, König 1125 - 1137. Vgl. oben S. .

42) Die spätere Königin und Kaiserin Richenza.

43) Gräfin Gertrud, Mutter der Richenza und Witwe Graf Heinrichs des Fetten von Northeim († 1117): W. Bernhardi, Lothar von Süpplinburg (1879) S. 815.

Bamberger Urk. 122

Hartwigus dei gracie tercius sce di babenbergensis eccle epc cunctis
uidelicet tā futuris quā presentibus qualit nos ob remedium animae nre cognito iure dilecti
amissu sed dno ppitio legali iure receptu cum omnib, appendiciis suis sitis in altera parte Ra
cultis & incultis ruris & erutis pratis pascuis molis molendinis aqis aquarumq decursib, piscatio
presens in eode sunt uel humana arte & labore quoquomodo inde, puenire in sempternu pot
eccle primo epo ad stipendiu pdictor fratrum terminatu nos itē eode iure terminamus
& ratione ut idē fres nri libera habeant potestate tenendi possidendi cōmutandi & quomo
non abundat concessimus etiā ut absq omi contradictione ad suu dominicale usu uidelicet
das molendinas uel ad qd libet opus in eode predio faciendu ipsi ligna & materia ex alter

Bayerisches Hauptstaatsarchiv

Bestand ~~HStA~~ 122
Bamberger Urk.

Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

Auftragsnummer 928/92

capſulaſ qđ ruſtice cadelweida dr & ibidē ſaginare porcoſſuoſ tāntu dominicaleſ libera p
tā in lacuſ quā inpſluente exutraq; parte fluuio cōmunē nobiſcū habeant. Incolę aut l
ſiluginiſ ad manū nr̄am & ſucceſſorū nr̄oꝝ pſoluant. Et ſicut nr̄i dominicaleſ ſeruu cede
kartaſ coꝝq; grata ſucceſſura poſteritaſ. noſ quia in hac re & in cunctiſ eiſdē fr̄ib; nr̄iſ ben
& ſepi noſ; p animę nr̄ę ſalute cōmonentē ſtatuimuſ ut ſeruitiū qđ natalicuſ aplōꝝ dari ſo
qđ poſſibile eſt pauperū ſubuenīat̄ neceſſitatib;. Hāc nr̄ę benuolentiæ traditio ut pōſ
hanc paginā inde conſcriptā & teſtiū ſubſcriptoꝝ aſtipulatione & ſigilli nr̄i impreſſione iuſ
Hatto ppoſitus. Egilbertuſ decanuſ. prbri. Oainuſ. Accelinuſ. Diezo. Wecilo diaconuſ. Cunzo. &
Meginhard. Diemo. Helmbreht. Bernhard. Hdzo. Gemmund. Pabo. Gerung. Idtricho. Idtricho.

Baumgart. Urk. 122

Bamberger Urk. 122

ſſ ecclę ꝑſſ cunctis inxpo fidelibus ꝙꝛa vobis & pax a dno nro ihu xpo Notū ſit omnibus
cognito iuſt dilectiſſimoꝝ ſrm nroꝝ babenbergenſiu canonicoꝝ Vraha ad temp inuſte
itis in altera parte Ratenze terra ſcilicꝫ et terminis ſſrancoꝝ ſeruis ancillis aratris terris
ꝙ decurſib, piſcationib, uiis inuiis exitib, & reditib, & ꝯi omnib, utenſilib, eius quę uel ad
iuſt inſepternu poterunt a praedeceſſore nro Eberhardo nrę ſcilicꝫ ſcę babenbergenſis
iuſt terminamus & hanc paginā inde conſcribentes donamus & confirmamus hac lege
cōmutandi & quomodolibꝫ ad cōmunē utilitatē ſuā meliorandi Et quia idē prędiu ſilua
nicalē uſu uidelicꝫ ad conſtruendū pontē & ad reſtauranda aedificia ad reficien
a & materia ex altera parte Ratenze in nro foreſto licentē accipiant & apib, ponendi

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand ~~HS~~ 122
Bamberger Urk.
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

dominicales liberā potestatē & omnino omnē utilitatē excepta uenatione · piscationē etiā
habeant · Incolę aut̄ loci illius · singulis annis modiū auenę aut̄ eminā idest dimidiū modiū
ominicales ſerui cedendi ligna licentiā habeant · Nouerit etiā frūm nr̄ox benignissima
ſ eisdē frib, nr̄is benuoli semp extitimus · dilectissimo filio nr̄o Hattone ppōsito collaudante
utalicius aptox dari sole & nr̄a annuersaria die ex eisde bonis cappeuu dēi frib, & iuxta hoc
tax traditio ut pōs successores nr̄os rata & inconuulsa p̄maneat
li nr̄i impressione iussimus insigniri · quox haec sunt nomina
ilo diaconus · Gunzo · & Arnold subdiaconi · Laici · Adelold · Bern
ing · Idtricho · Idtricho ·

Bamberg. Urk. 122

Hdschr. Bamberg
Class. 2, Nr. 9a

Mul. H. babt. epi.

De vraha iniuste amissu

Bay.
HStA.
Mü.

Bamberg Ink. 122

1222

Bayerisches Hauptstaatsarchiv

Bestand ~~HS~~ 122
Bamberger Urk.

Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

Auftragsnummer 928/92

Bamberger Urk. 143

Notum sit omib' xpi fidelib. tam futuris quam psentib' qualiter Vdalricus babenbgensis ecc canonicus ob remedium anime sue & parentu suorum tradidit prediu' suu' FRANCHENDORF cu' omi utilitate que inde possit prouenire. ad altare sci GEORII. frib' in oblationem. pma nu' sponsoris ideſt formundi sui ORTONIS. de ALECHBACH. que' iudicio coram. HENRICO. quarto romanoru' imperatore obtinuit. & aduocatu' suscepit. Quod canonici statim iure lega li cu' nuntio aduocati sui. sci Wolframmi comitis. & adeloldi Walpotonis. potestati sue sine omi contradictione uendicauerunt. & kartate' sibi inde faciendi quamdiu uiueret constituerunt. Ipse uero post obitu' suu' quid inde fieret cu' consilio sub scriptoru' fratru' sic constituit. Debetur igit' inde frib' seruitiu' in anniuersario suo. sicut in natalicius apl paupib' uero. tres modii sigilligini panis. & perna. siue bos. & tres urne ceruisie. et lum de sepo. singulas noctes cera' reliquiis que sunt in sacrario. Debent' etia' inde in anniuersario suo frib' de sca maria .v. solidi. de sco stephano .v. solidi. de sco iacobo .v. solidi. Hanc traditi one' ego RVPERTVS. sce babenbgensis ecclie eps ut inconuulsa pmaneat banno confir

143

clin̄ p̄posit̄. Hberhard⁹ decan̄. Heinricus custos. Dieptus. Arnolduſ. Liuho. Adelbo. Po
po. Cbhart. Bruno. Inſup minoreſ & maioreſ canonici. Militeſ uero. Wolfram⁹ aduoca
Herimannuſ comeſ. Adelbtuſ comeſ. Adelold⁹ Walpoto. — Dto. Vto. Bruno. Vdalricuſ.
Miniſterialeſ autē. Arnold⁹. Regenhard⁹. Regil. Ratheloſ. Wirnt. Arnold⁹. Timo. Adelbi
Timo. Gotefrid⁹. Gotebold⁹. Mazelin̄. Facta ē autē hec traditio anno dnice incarnati
onis. milleſimo nonagesimo tercio. II. nonaſ MAI. Hactū babenberhe feliciter Amen.

Bamberger Urk. 143

elin̄ p̄posit̄. Hberhard decan. Heinricus cuſtos. Dieptil. arnoldus. Cuno. adelbo. lop
po. Cbhart. Bruno. Inſup minores & maiores canonici. Milites uero. Wolfram̄ aduocat̄
Herimannus comes. Adelbtus comes. Adelold̄ Walpoto. Vto. Vto. Bruno. Vdalricus.
Oiniſterales autē. Arnold̄. Regenhard̄. Regil. Rateloul. Wirnt. Arnold̄. Timo. Adelbt̄
Timo. Gotefrid̄. Gotebold̄. Mazelin̄. Facta ē autē hec traditio anno dnicę incarnati
onis. milleſimo nonagesimo tercio. ii. nonas Mai. Hactū babenberhc feliciter Amen.

Bamberger Urk. 143

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand ~~KS~~ 143
Bamberger Urk.
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

Notū sit omīb; xpi fidelib; tam psentib; q̄ futuris qualit̄ arnoldus filius
Wickeri de lancheim cōmutauerit pdio suo langenpodo & gorasde pdiū
qd dedit domnus DIETERICVS ffrib; bambgensis ecclē. scil quar ā
parte urbis chūnstat. & alia que habebat ex hereditario iure moriuo
adelbto eiusde urbis comite. Debinc idē arnoldus beneficiū qd habebat
altendorf. & mansū unū buchendorf reddidit epō Rūpto. Rursū idem
epūs beneficiū qd reddidit arnoldus. fratrib; dedit inpdiū & pdium qd
ecclesie arnoldus frib; eide dedit inbeneficiū. Huius rei testes sunt. Kace-
lin ppositus. Ebhard decanus. Wolframus comes. quoq; manus delegauit
assunt. Deinde stabilitū ē ab Egilbto pposito. adelbto decano ēsemuentibus
frib; Assuerūt & laici. arnolt de sichendorf. Regil de Willehalmesdorf.
Heppant & filī ei heppant de uuscpach. Arnolt de bolenze. Herman de
gremuscorf. Ratcloch de bodelendorf. Gundeloch de oberstenuelt. Die
prech de altoluesbuscq. Bern de suuarzaha. Luitolf de Wisendorf.
Acta sunt hec. viii. id̄ auḡ. in bambgensi cenobio. Int̄ fuit heinricus
comes de stolebure. & Otto de abenbere. Vt aut̄ hec carta inconuulsa p
maneat. conuentus fratrū suo sigillo insigniri precepit. Acta sunt
hec anno incarnationis dnice. dcc. xc. vi. viii. id̄ auḡ.

7218
Münden HStA Bambga Urk. 144
Arnold v. Langheim, Dis. f. Bamb. Domst. 1096 Aug. 6

München HStA, Bamberger Urk. 145

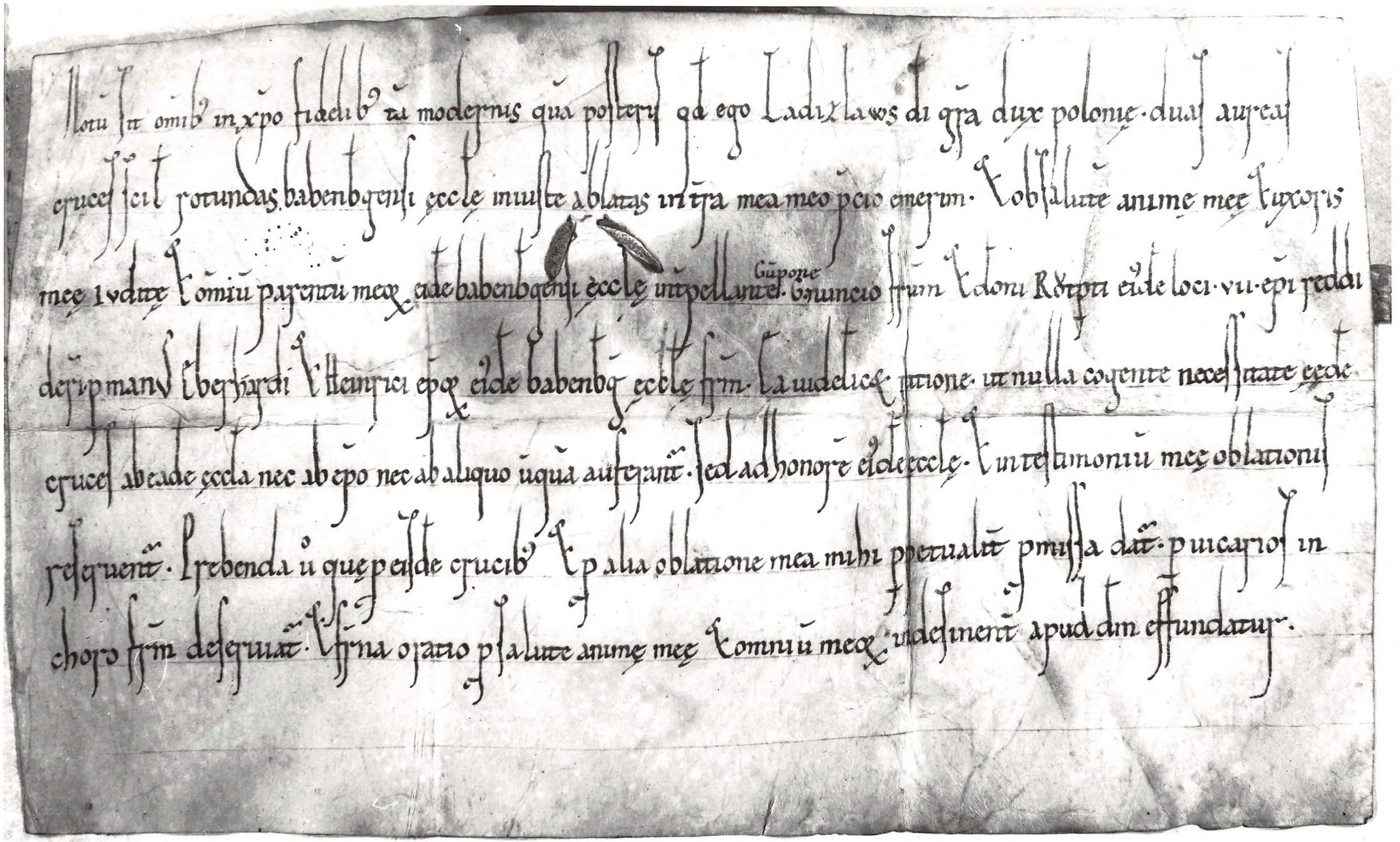

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Bamberger
Urk. 145
Urheberrechtlich vorbehalten
nur zur Sicherung.
Auftragsnummer 316/90

München HStA, Domkapitel Lit. 145

55.

Notu sit omib⁹ in xpo fidelib⁹ tā modernis qua posteris qd ego Ladislaus dei gra dux polonie · dum⁹ aureā
crucē scr̄i fotundas habenbergēsi ecclē iniuste ablatas in ītra mea meo pcio emerim · ꝓ salute anime mee ꝓ
mee uxoris ꝓ omiū parentū meoꝝ cū habenbergēsi ecclē in[illegible] Gunzelo ffrum ꝓdoni Ratispon̄ eiusdē loci viri epi predi
dcīp manū ꝓbe[illegible]rdi Wiennēsis epi ecclē habenbg ecclē ffm̄ ītra dedicē ꝓtione · ut nulla cogente necessitate ecclē
crucē abinde ꝓcedā nec ab epo nec ab aliquo iuga aufrgant̄ · sed ad honorē dicte ecclē · ut ꝓtinus mee oblationis
ꝓsequent̄ · ꝓbenda ii que pendē de crucib⁹ ꝓ alia oblatione mea mihi ꝓpetualit̄ ꝓmissa dat̄ · ꝓ ducatos in
choro ffm̄ deseruit̄ · ffrna o[illegible]ario ꝓ salute anime mee ꝓ omiū meoꝝ ꝓdecessorū apud dm effundatur.

München HStA, Hochstift Bamberg, Urkdn., Fasz. 2 (Nr. 10a)

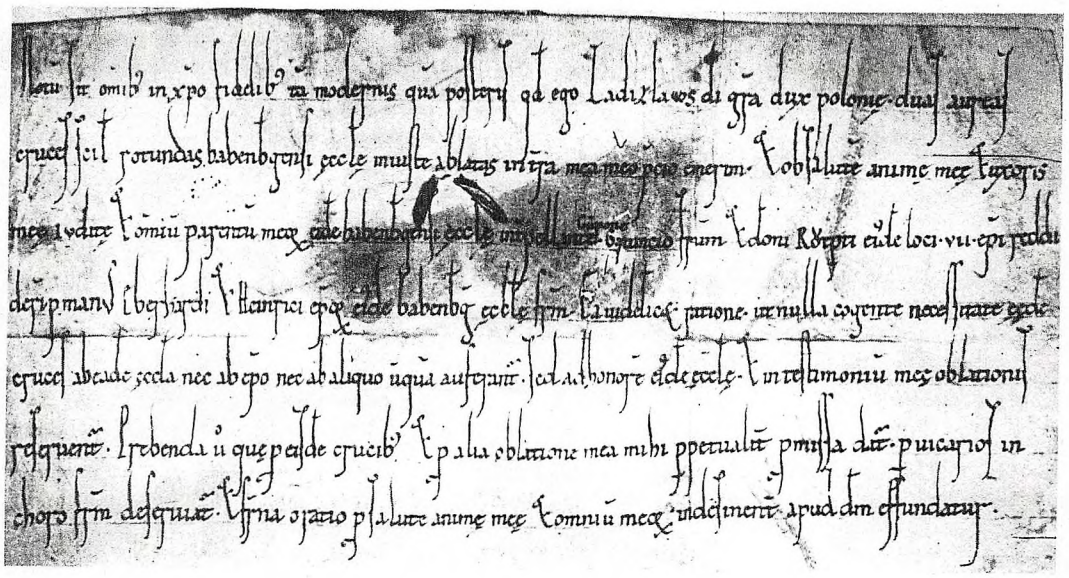

Rückerstattungsurkunde des Polenherzogs Wladislaws (um 1079/86).
(Zu S. 345 ff.)

Tafel XII

W. G. Neukam, Eine Restitution an das Bamberger Domkapitel am Ende des 11. Jhs., in: 92. Bericht des (W. Biebinger, O. Meyer (Hg.), Hist. Ver. Bamberg, Jb. 1952/53 f. die Pflege der Gesch. des ehemaligen Fürstbistums) (1953) S. 345-379 ff

Bambg. StA, Bambger Urk. 174

In nomine scē & indiuidue trinitatis. Otto diuina fauente clementia. scē babenbgensis ecclē octauus epūs.

Nouerit xpi fidelium uniuersitas. qualiter nos predium apud Rimpach cū adherentib⁹ sibi uillulis. a uenerabili Volmaro abbate hyrsaugiensis cenobii. consensu fratrum suorum centum talentor⁹ precio emimus. cū familia scilicet seu ministerialib⁹ ad idem p̄dium pertinentib⁹. ac pamore diuino ad altare sci michahelis in monte babenbgensi. p manum cuida Willihalmi liberi hominis de giche donauim⁹. frum inibi xpo famulantiu usib⁹ ppetuo p̄futuru. Que nimirū donatio tali ratione facta est. ut siqs de ministerialib⁹ eide p̄dii consociate sibi duxerit uxore. & ex ea filiu habuerit. hereditate patris filio obtineat. de extrema aūt matre genit⁹. ad patrie hereditatis possessione non assequat. de prenia eode iure idem ipsi potiant. q̄ cetera ministeriales sci michahelis utuntur. Sane defensio eide allodii. Ratisponi comiti ea ratione concessim⁹. ut sub cura sua habeat. & nulli ibenefic̄iu cēdat. de singulis qq; mansis dimidiu modiu auene mensure sci martini accipiat. placitu uero cu colonis nullu omnino ponat. nisi forte communio int̄ eos oriat. ad quā coponenda ababbate ut ppositus accersiatur. Ut hec traditio p̄repta successoria firma pmaneat. p̄sentē cartula fecimus inde conscribi. quam banni nri interpositione roborantes. sigilli nri impressione iussimus insigniri. Hui⁹ rei testes fuerunt Reginboto comes. Frideric de Linenbach. Friderich de mistelbach. Friderich de Hergoldesbach. Dietpreht de Atolfeshusen. Labo de Schonenbrunnen. Rūdpreht de Stein. Eberhart de Wikerstaine. Eberhart de Buchu. Lego de namkendorf. Cundeloch. Otgol. alii multi

Actum dinc incarnat̄ mill̄. cent̄. xc. v. in dict[ione] [illegible] iii. feria. v. iiii. Id. mar[tii] ea fi hec.

Bambg. StA, Bambger Urk. 174

Staatsarchiv Bamberg
Bestand Bdger. Urk.
Nr. 174
Blatt/Seite
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung
Aufnahmenummer:

Tafel IV

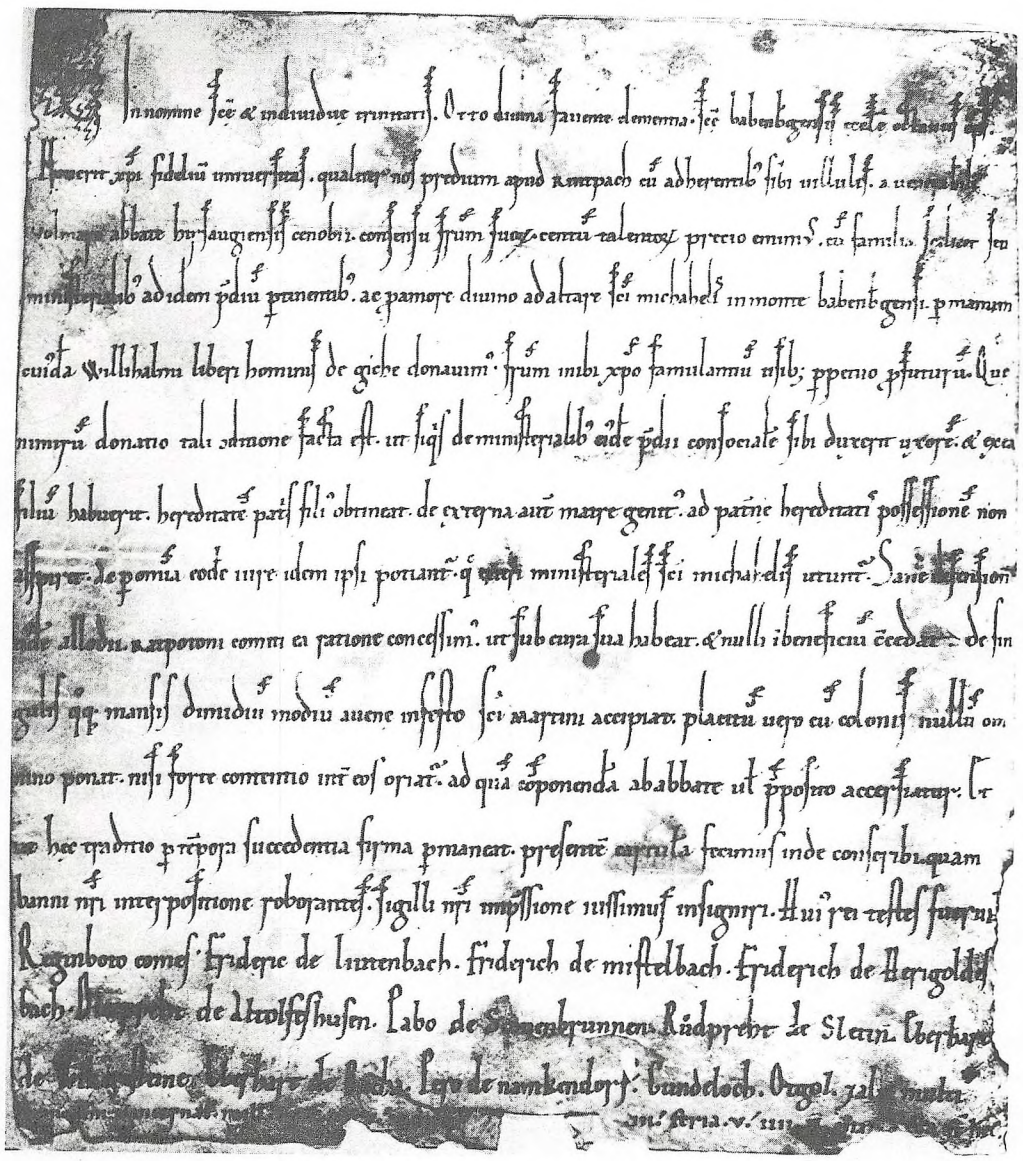

O I 25 von 1125 V 25 Diktat, Schrift: O I A

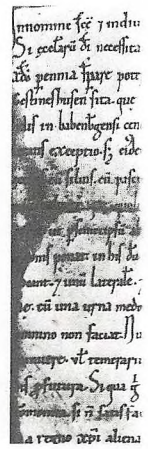

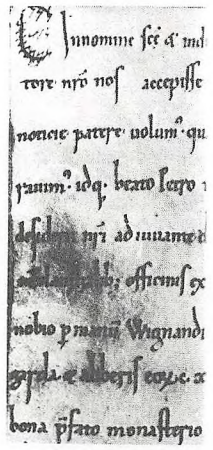

2.

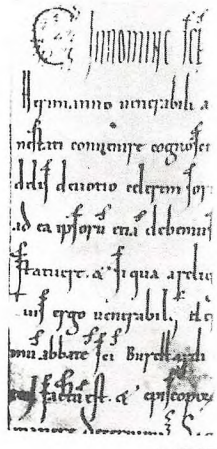

3. DK

Ziegler. in AfD 28

München HStA, Ks. sel. 214
DH II 135

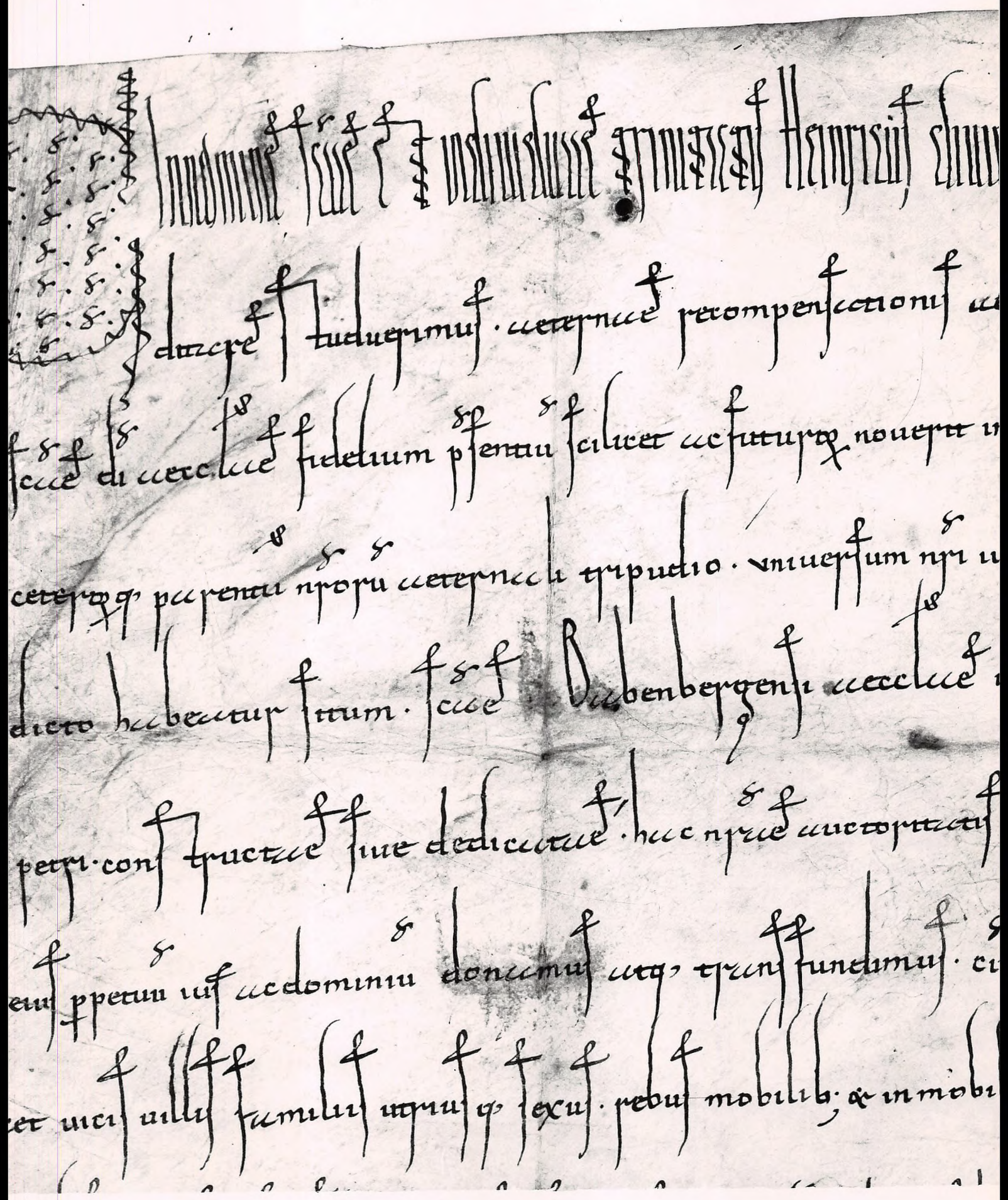

München HStA, Ka. sel. 214

KS 214

München HStA, Ks. sel. 215 = DH II 134

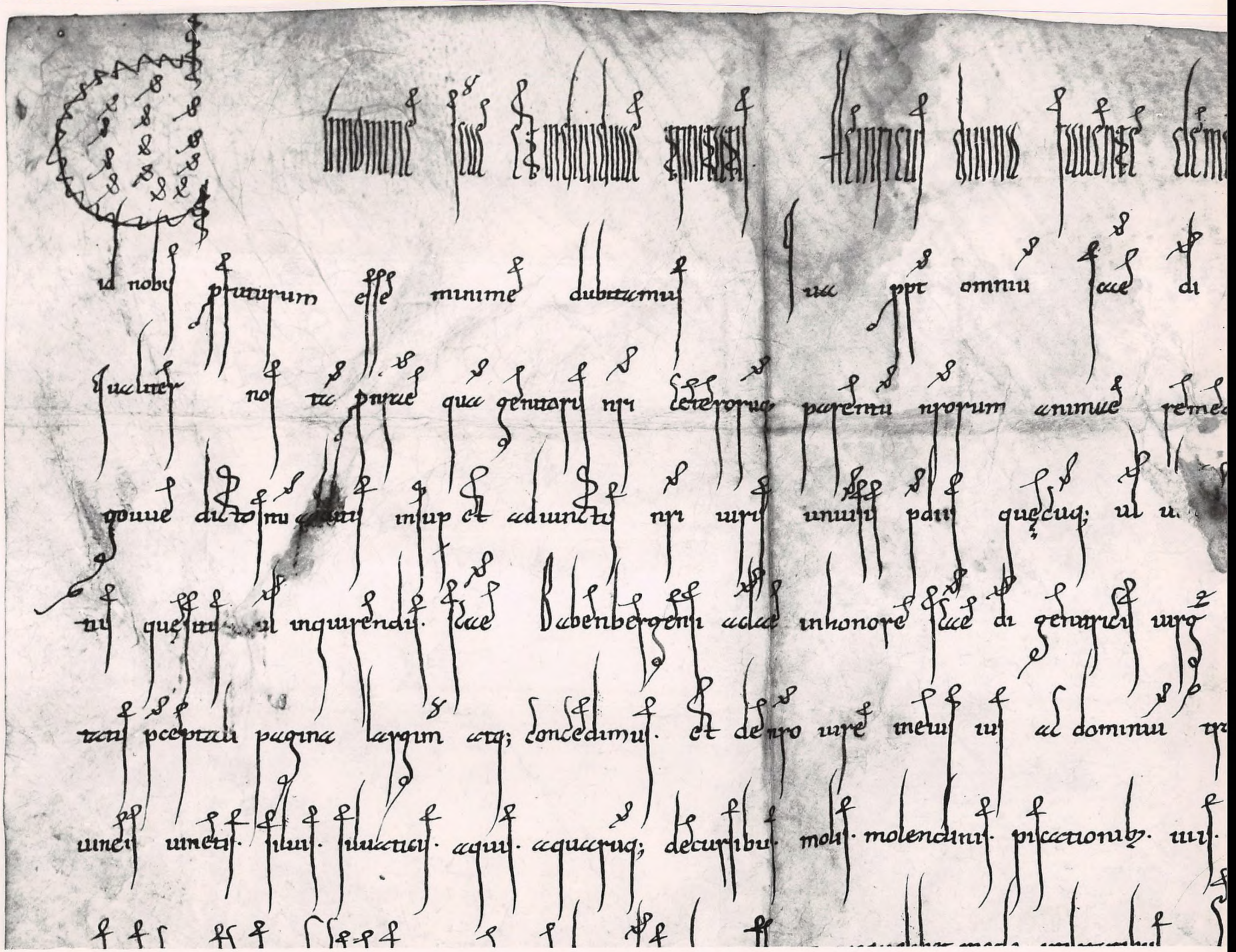

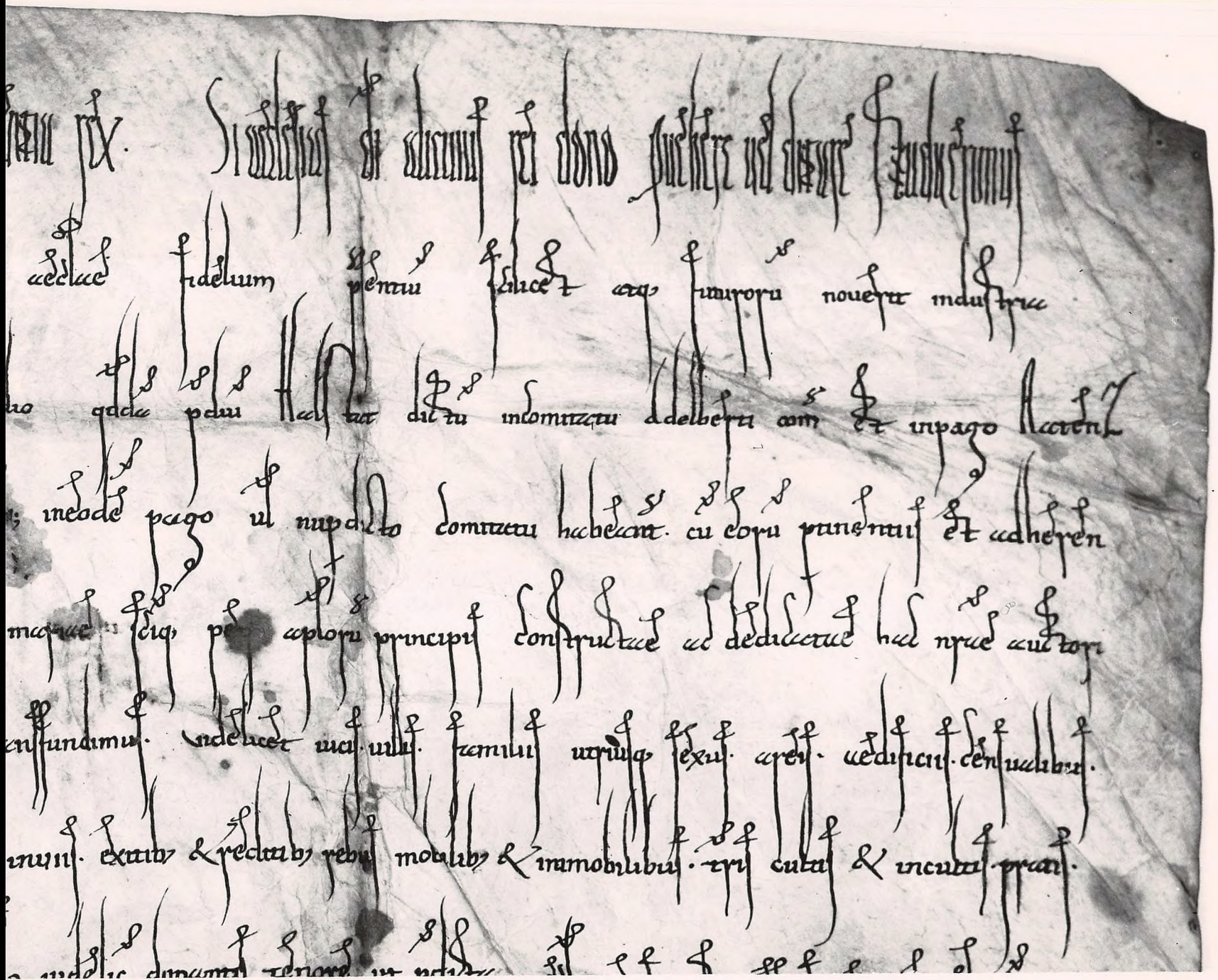

Münchner HStA. KS. urk. 215

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt 215
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

München HStA
Ks. Sel.
225;
DH II
168

bona & terrena pos t ponentes comodu. uxna & ime ne manura incolis tudeamus adip

obtemperando intendentes uacuonibus querendu nre patrie hereditatis locu. uenerabe dic tum con

cilium episcoatu sublimando, puximus & romana auc tortuate atq; venerabilis. heinrici wurzburgen

nec non ducum & comitum consilio decretoq; inhonorem eue genetricis marie, eoq; aplo

ut & mihi nim parentumq; nro & amantissime contectalis nre henuguide videlicet regine. ne

& iugi p omb; ortodoxi hostia mucturo & salutari ro inde noueris omm nri fidelium tam p[re]sen

tia. & incomitatu uestimagi comitis. adeundem supradic ta episcopale sede uenerabe dic tu ma

cutis & inculpabilis. mis & mvius extrib; & rectrib; querat ul inquirendu ac excepit omib; que scribi sunt

225

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
225
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

commodec. ceterne etsine fine manusra inceli studeamus adipisci consortia. Quapp no dominici

patrne hereditatis locum Babenberc dictum. insedem etculmen episcopatus sublimando p

consensu. acpari communiq; omnium fidelium tam archi epor quam epor abbatumq; nec non

legi et auli. nec non Martirum kyliani atq; georgii. stabiliuimus etcorroborauimus. Vt et inubi

nri celebre haberetur memoriale etrugi pomb; orto doxii hostia mactaretur salutari. Prou

quendam pprietatis locum. Bungriez. dictum. inpago Nord gauue. etincomitatu. Beringeri. comitis su

rentis. Videlicet vicis villis. ecclesiis. seruis etancillis. agris aedificiis. terris cultis etincultis. uiis etinuiis

molendinis. rebus mobilibus etimmobilibus accetera omibus quaecunc cribi aut appellari possunt quo quo lib

Münchner HStA Kl. Sal. 229 DH II. 154 (Ba I) 1.11.1007

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
229
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

commodec. aeternae et sine fine mansurae inceptae studeamus optata consequi. Quapropter nos dominici

pagine heredibusque locum Babenberc dictum. in sedem arcubem episcopatus sublimando p

consensu. accepi. communique omnium fidelium tam archi epor quae epor adbutumque nec non

legi et sanctae. nec non Mutarium kyliani atque georgii. stabilimus et corroborauimus. Vt et in ubi

ipsi celebre haberetur memoriae cruces pomis; orto doxi hostiae mactarentur salutari. Prout

quendam proprietatis locum. Bilgriez. dictum. in pago Lorodgauue. et in comitatu. Beringeri. comitis su

perfluis. Videlicet viis viis. aeccliis. seruis et ancillis. areis aedificiis. terris cultis et incultis. uis et inuiis

molendinis. rebus mobilibus et immobilibus accessis omnibus quaecunque scribi aut appellari possunt quo quolib

München HStA Ks.urk. 229 DH II 159 (Ba I)

dominici non surdu auditum pbente pcepit. edifica obtemperando intendente suasionib. quendam nrue

uando puexim. etpomunu auctoritate atq. uenerabili. te ingri VVirzburgensis epi

nec non ducum etcomitum consultu decretoq. inhonorem scae dei genitricis Mariae coniugis. atq.

et inubi nrm parentumq. nroz. et Ottonis tertii uidelicet imperatoris auite cessoris ac senioris

. Proinde nouerit omium nri fidelium tam presen etas quam etsuccessura posteritas. quia nos nrue

omitis situm adeandem sup dictam episcopalem sedem Babenberc dictam una cumomib. eius parentib. suis adhe

rentium. exitibus etredit. quaesitis ulinquirendis. siluis foretis. aquis uenationib. aquis piscationibus. mo

uo quolibet modo ualentibus hac nrue auctoritatis pceptalis pagina putauimus. posumus donamus atq.

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
229
Urh[illegible] Aufbewahrung
nur [illegible] Genehmigung
Auftragsnummer 316/90

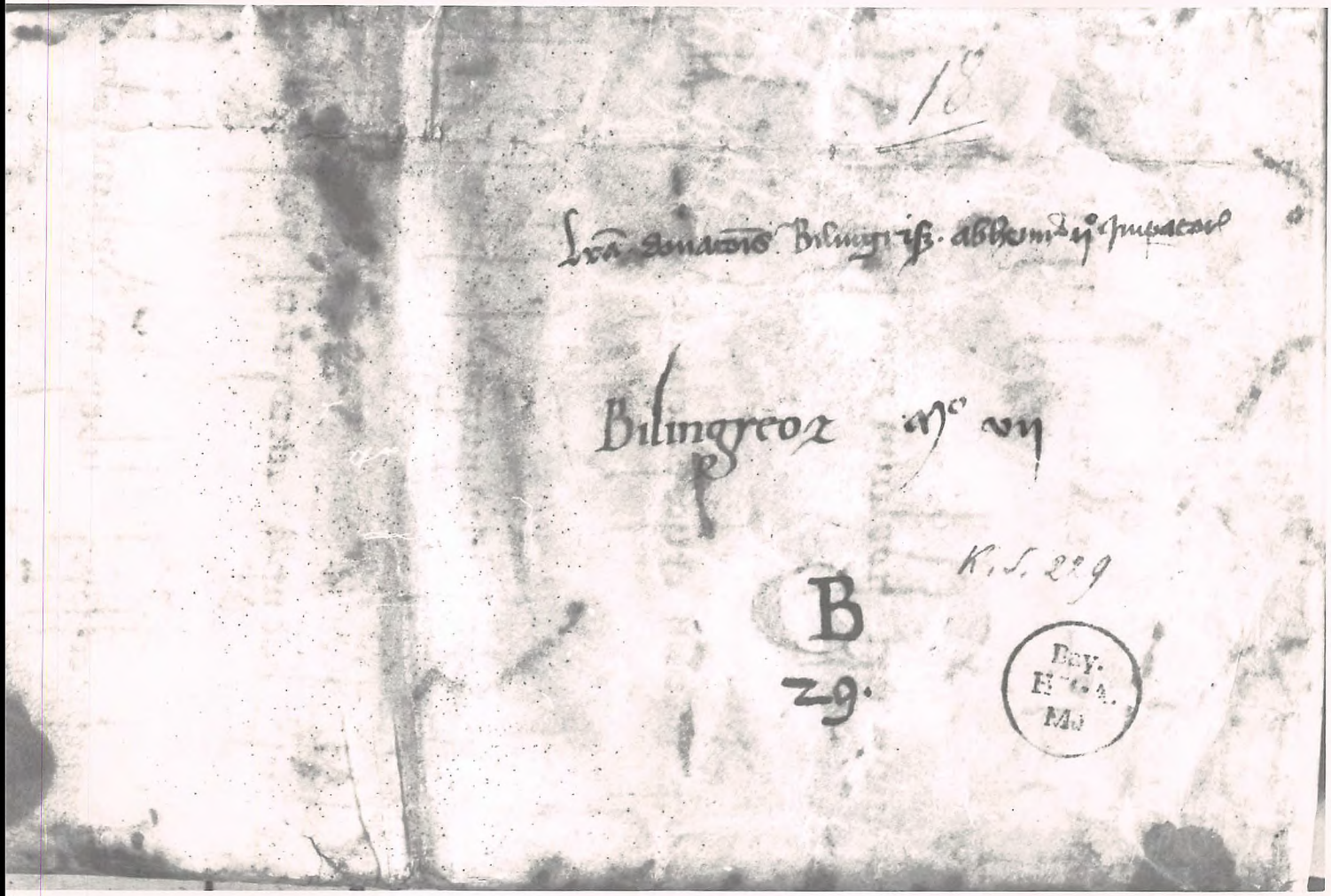

München HStA, Ks. ord. 229

229

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
229
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

te scribi aut appellari possint quoq libet m utilitatibus. hac npae auctoritate prec

dilectissimi inxpo Vabenbergensi fratres nri ex npo iure libeam deinc habeant pot

sibi comodum aduocatum ipsi loco nup dicto up eligendi seu quod illi libeat modis o

iege siue violare presum&. inde iudicii coram oculis di tormento inextinguibili eternalit

inde conscriptam manu ppria roborantes sigilli nri impressione insigniri iussimus.

Münchner Kod. 22 = Dt. 152

nrici dei gnt vi actum francof feliciter. am.

dei filiginis. porcus inductilis. porcus latens. porcellus. vicarius. ouis. vitulinus.

nri alicuius. modi alicuius

Ks. sed. 228

cationibus · molis molendinis · rebus mobilibus etinmobilibus · ac ceteris omnibus quae

possumus donamus atq; p̄petuamus omnium contradictione remota. recipiente q̄ v

fructi nuncupatum, cum omnib; appendiciis suis tenendi possidendi ut etiam

fraternitatis inde faciendi. siquis q̄ quod absit huius nr̄ae donationis munificentiam destr

cuerit. sed haec tradicio nr̄a ab omnib; p̄petualiter inuiolabilis p̄maneat. Hanc carta

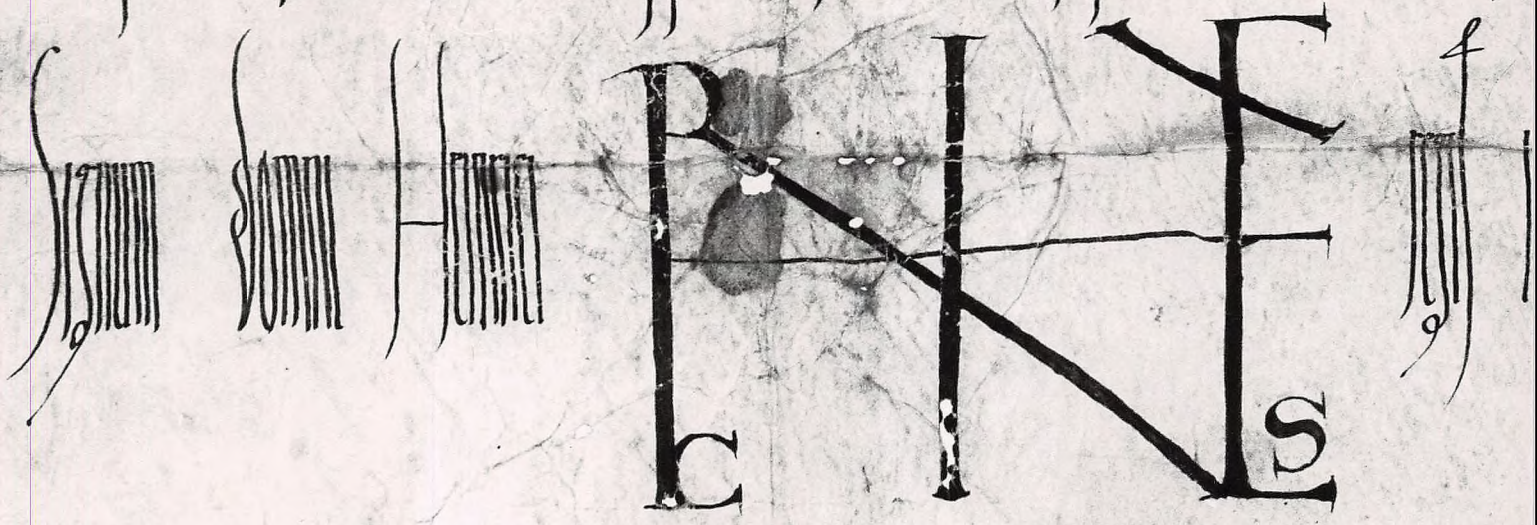

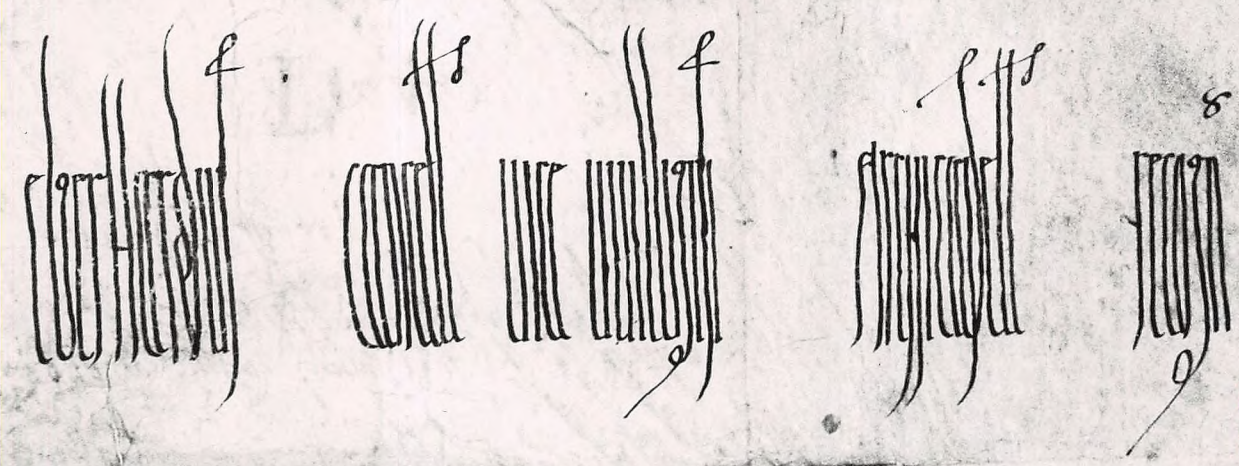

Münchner HStA
Kb. sel. 228 =
DH II 152

data · kl · nov · indict v · anno dominic incarn · M · vii · anno v domn

adquirat placitū habeat an festū s michahel. & an xima. & ut det ei seruicii. duo modii tritici. m

una uynacum [illegible] · quinquaginta · lxx · lxxx · flaui · & aurum ceruisie eide misure [illegible]

Kl. sel. 228

prie scribi ecclie appellari possunt quoqlibet in ecclie

gr vt dilectissimi in xpo Buchenbergensis fratres nri

dum ecclie ipsi loco nup dicto sup eligendi seu

dei timere sive violare presumat. in die iudicii

meneat. hanc cartam inde conscripsi mu

munimine firmari.

Datum kl nov. indict v. anno dominice incarnat.

München Hs. sel. 231 = DH III #151

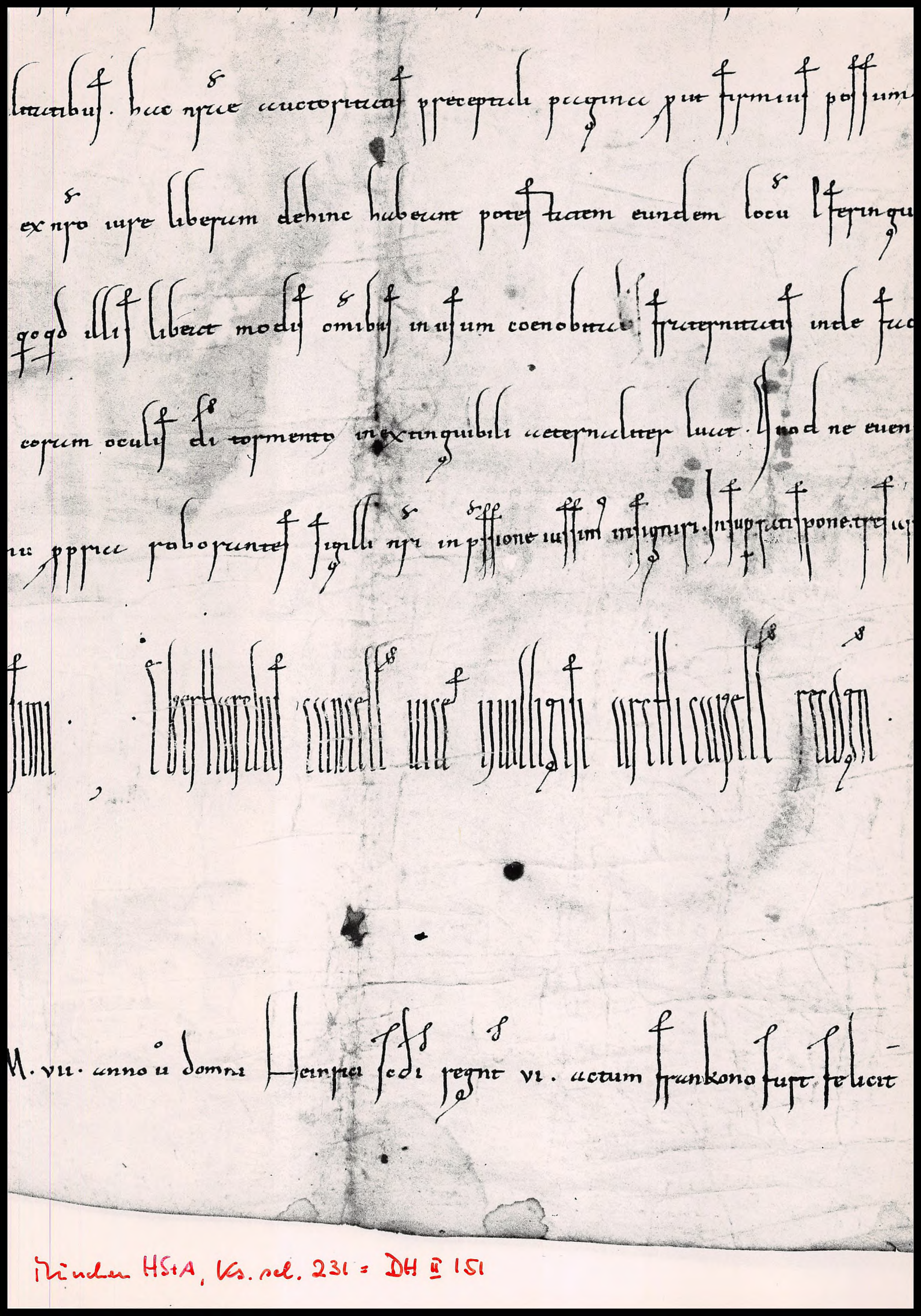

München HStA, Kaiserurk. nr. 231 = DH II 151

München HStA, Kaiserurk. 231 = DH II 151

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserrecht
231
Urheberrecht (soweit bekannt)
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 276/93

Ks. sel. 251 = DH II 2046

In nomine sancte et individue trinitatis Henricus divina favente clementia rex. Sollicitudinis

commoda. aeterna et sine fine mansura incelis studeamus adipisci consistoria. Quia

propterea hereditarii loci Babenberc dicti. in sedem et culmen episcopatus sublimando proxim

tam archiepoy quam epoy abbatumq. necnon ducum et comitu consultu decretoq. in honore sce d

ei matris nrm progenitumq. nroy et Ottonis tertii videlicet imperatoris ante cessoris ac senioris n

fidelium tam presentis etas quam et successura posteritas. quia nos peticione consensu dilectissime con

et incomitatu Heinrici comitis ipsum adeundem sup dictum episcopalem sedem una cum omib; ei

modo habitantibus ac arei terri cultis et incultis. uis et minuis exitib; et reditib; quesitis ulinq

21

251

Bayerisches Hauptstaatsarchiv

Bestand Kaiserrecht

251

Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

Auftragsnummer 928/92

Machindorf

Ks. nd. 251 = DH II 204b

251

Bayerisches Hauptstaatsarchiv

Bestand Kaiserselekt 251

Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

Auftragsnummer 928/92

2. Dezember 1990

liebe Cousins, liebe Geschwister,

3. 1. 1990) hatte ich Euch darüber
oguthaben von DM 175.77 vorhanden
Belastung mit Kontoführungs- und
87.50) und die Gutschrift von
reduziert.

ngen um den Verkauf der
leider nicht sonderlich
espräche geführt und jeden Hinweis
uns einen Erfolg erhofften. So
Käufer für die Vitrine zu finden,
0 zu zahlen. Für die Kommode
nühungen vor, daß ich sie für DM

of. Bamby. StB. Class. 15. f. 12[r] Mary.

sublimauit · ut q̃ntu ex ea nos[tra] ꝙ[uae] exuberant beneficia · tanto ei grauius nr[a] seruitus ꝙ[uae] deuota · fuer[it] nos solicitu[m] compellat[ur]e intuitu

ecclie qua ad gr[at]iam & honorem nominis sui sub honore scⁱ patⁱ ap[osto]l[o]r[um] principis genus hereditarie inhabenbere · dep[ar]tiu[m] · uolum[us] et munifice-

di aecclie fideliu nr[or]u[m] · p[re]sentiu scilicet & futuror[um] uolum[us] unu[m]quem[que] parere · quatin nos in tanta pietatis & spe aeternae remunerationis · incrementu quoq;

[illegible] · p[ro]hant nri imperialis p[re]cepti pagina p[ro]nominate habergensi aecclie cui · venerabil[is] p[at]r[i] · Liebhardus · p[re]e[st] videtur · quaedam nr[a]e p[re]tatis loc

& incom- concedim[us] aeq[ua]li lance cum omnib; appendentiis eor[um] terris · cultis & incultis · familiis utriusq; sexus · aquis · aquarumue decursibus · piscationib; · molendinis · pas-

cuis nominari possunt utilitatib[us] eiusdem loci · p[re]nemoratis; ita tenore · ut p[re]dict[us] ep[iscop]us Eberhardus · suiq; successores · liberam deinc[e] habeant potestate · quicq[uid] ex placito

nr[a]e ordinatione · remoto · quod ut uerius credatur · diligentiusq; obseruet · ab omnib[us] hoc p[re]ceptu[m] inde conscripsi · manu p[ro]pria · confirmauit · sigilli nr[i]

DH II 283 (Ba III) Münden HStA Kllt. in Abb. 29

München HStA
DH II 408 (Ba II)

Kaiserurkunden in Abbildungen.

IV 11

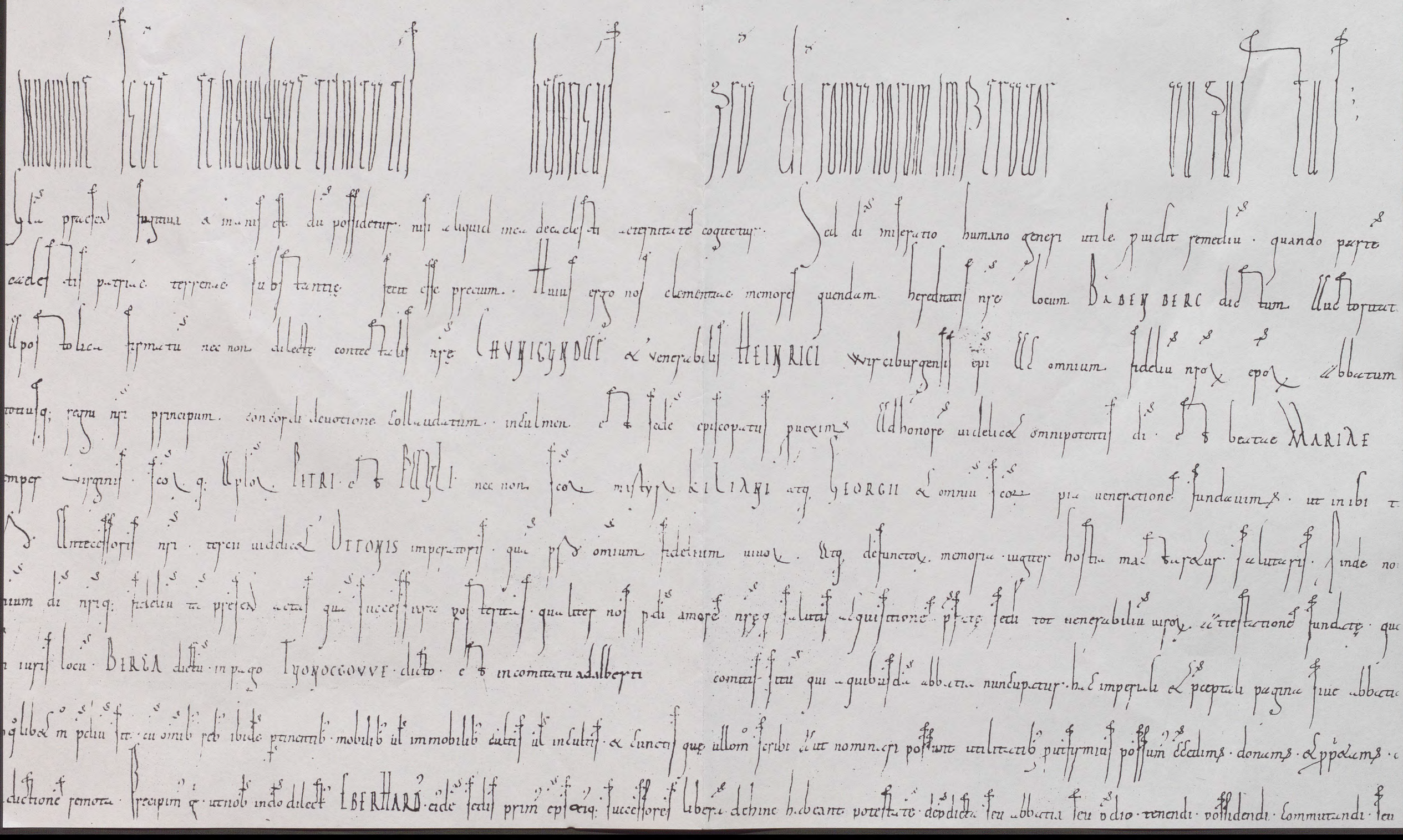

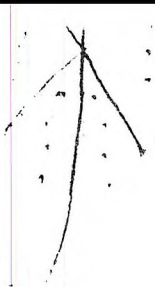

[illegible] preclex fugmus & mu[illegible] [illegible] du possidentur. nisi aliquid mea dece-
dat ei pertinet. teneat sub tantis. sicut esse precum. Hu-
ius apostolice firmitatis nec non dilecte conthoralis nre HVNIGV-
tocusq; regni nri principum. consortis deuotione collaudatum. indulmen
tempet virginis. sci q; apli PETRI. et PAVLI. nec non sci
pfi. antecessoris nri. terrem uidelicet OTTONIS imperatoris. qua pf
omnium di nrq; fidelium tu presens actas qua futura posteritas. qua
nri iuris loca. BIRSA dictu. in pago THONOCGOVVE. dicto. et in comitatu
alo q libet m pdiu rr. cu omib pbs ibide pnentib. mobilib ut immobilib dictis ut in
Exadictione remota. precipim q. utriob indo dilect EBERHARDO. eide fidi prim epi
sibi libet modis omib inusu eor faciendi. Hanc hec nre ingenuitatis tradicio fiat
inviolabilem ussimus.

München HStA DH II 408 (Ba II) KUU in Abt. II 11

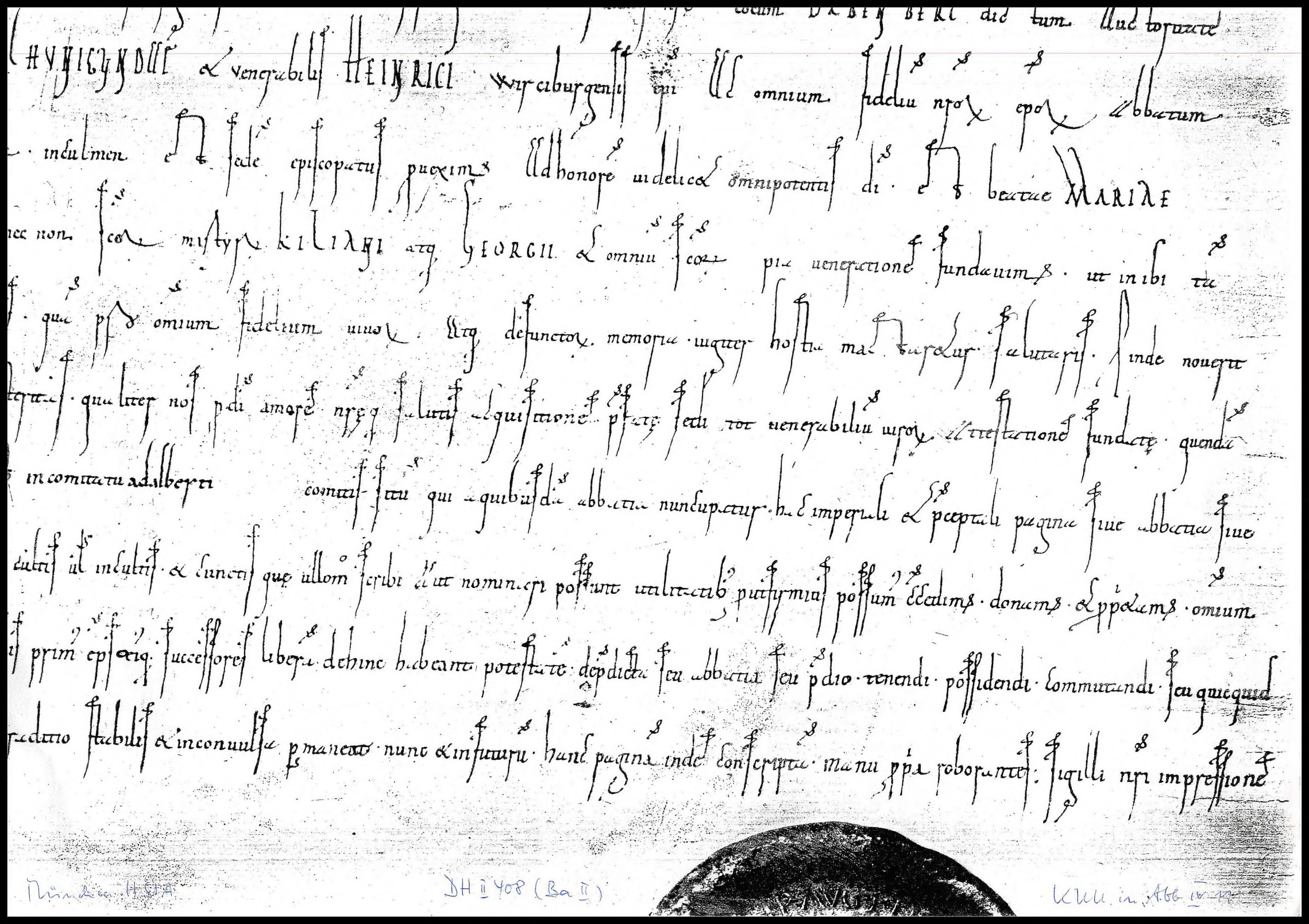

Diplomatik H 5 A

DH II 408 (Ba II)

UUU. in Abb. IV

miſeratio humano generi utile poſſit remedium · quando parte

m. hereditatis nre locum BIBEY BERC dictum huc tortuate

rgeburgenſi epi omnium ſuccſſoꝝ nroꝝ epoꝝ abbatum

honore uidelicet omnipotentis dei · et beatae MARIAE

RGII omnium cor pia ueneratione fundauimus · ut in ibi tu

defunctoꝝ memoria · uigeat hostia mactetur · salutaris · inde nouerit

uisitatione pia seu tot uenerabilium uiroꝝ attestatione fundatę · quandi

ibuſdi abbatia nuncupatur · hac imperiali præcepti pagina siue abbatia siue

ingi possint utilitatib⁹ puriſſimis possint ecclias · donamus · appendimus · omnium

ostitate · dapifer seu abbatia seu prædio · tenendi · possidendi · commutandi · seu quicquid

ipsi · hanc paginam inde conscriptam · manu ppa roborantes · sigilli nri impressione

Minden HStA DHI 408 (Bad) kuu. in Abb. IV 17

o humano generi utile putat remediu · quando patre

dnam nrę locum BABENBERC dictum huc transtulit

nsl epi & omnium fidelium nrorum eporum abbatum

re unitatis & omnipotentis dei · & beatae MARIAE

omnium cor pia veneratione fundatum · ut in ibi tam

memoria · ingens hostium machinatur · salutaris · inde noverit

ptes seu tot venerabilium nrorum attestatione fundatę · quandę

bbatia nuncupatur · hae imperiali & preceptali pagina sive abbatiae sive

ntes utilitatibus piissimis possumus addimus · donamus · & applicamus · omnium

ep dictam seu abbatiam seu prdio · tenendi · possidendi · commutandi · seu quicquid

pagina inde conscripta · manu ppa roborantes · sigilli nri impressione

München HStA DH II 408 (Bd. II) kuu in Arc. fol. 11

Münden
HStA
Ka. sect.
271.
DH II
234

In nomine [illegible] Henricus diuina preordinante clementia rex. Notum

relinquentes bona et terrena p̄ ponentes comoda eterna et sine fine mensura Incelis tatem adipisci co

do mendentes suasionibus quenda nos tue paterne hereditatis locu Babenpere dicte in sedem. et culm epi co

consensu. ac pari comuniq; omnium nri fidelium tam archi epi quam epi. dp̄catuq; necnon ducu et comitu consultu

Decreti stabilimus et sapientium? vestimbi nrm parentuq; nre et omnis ap̄ti fidelium imperatoris ame co

salutaris. Inde nouerit omniu nri fidelium tu p̄sen etas quia successura posteritas. quia nos peticione et

Furthinebuch. Haderichesprucgu. Forchun. Grumbunbuch. Snettaha. Ristalibuch. Vualungun dicta. inpa

eo panemus; siue adherentiis videlicet vicis villis aecclesiis seruis et ancillis de quocuq; alio nri iuris loco oriun

gestis. ut inquirendis. siluis. aquis. venationib; aquis. piscationib; molis. molendinis. reb. mobilib; et immobilib;

preceptali pagina p ut firmus possim donum atq; ppriam omnium contradictione remota pfuturis ecclesiis loca cu omnib; appendiciis suis tenendi possidendi seu quicqd illis libeat modi omnib; inde faciendi sicut oculis dei vestro inexting̃uibili ęternaliter luat. Ut hec eueniat sedhuc tradicio nra abomnib; incog signum ipsius.

+ Signum domni secundi Heinrici [RHEX] regis inuictissimi

Cunctorum quidem uisu extranei ac peregrini cuncta

Data. vi. n. iul. Indictione xi. Anno dominice incarn M x. Anno u domni H

München HStA Ks. sel. 271 = DH ii 234

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserslaut 271
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

ta. xi kl. iul. Indictione xi. Anno dominicae incarnat millesimo xiii

München HStA, Kl. sel. 278 = DH II 267

München HStA
Kl. nd. 283
= DH II 324

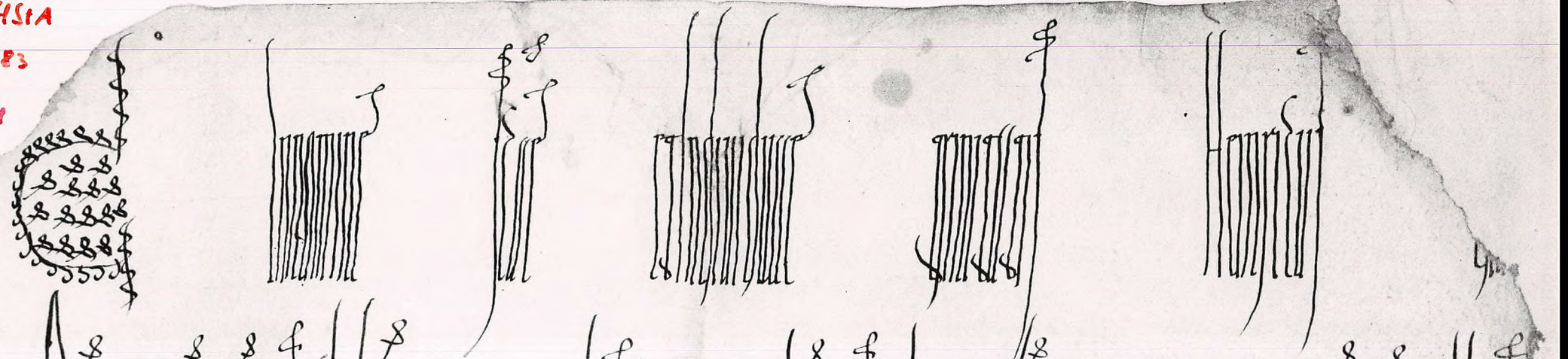

Omium xpi nrq fidelium nouerit industria qualit nos obremedium animę & pmercientu nrę dilec ti
inpago kedecouue & incomitatu Ottonis comitis ite Babenbergensi ecclie in honore B
terris cultis & incultis. uillis. uineis. agris. pratis. pascuis. aquis. aquarumq decursibus. piscationibus. molendin
possint. summo & liberrimo deuotionis studio inpperiu concedimus & donamus. ita uidelic & condicio
denceps liberę exinde habeant potestate tenendi. possidendi. & quicquid adusu pdicte eccle pmanet suc
inextinguibile tormento indieiudicii luat. Vt autem hui nrae donationis auctoritas stabilis & inconuul

28

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaisersaebst
283
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

Münchner HStA, Kl. ord. 283 = DH II 324

München HStA
Kl. nd. 283

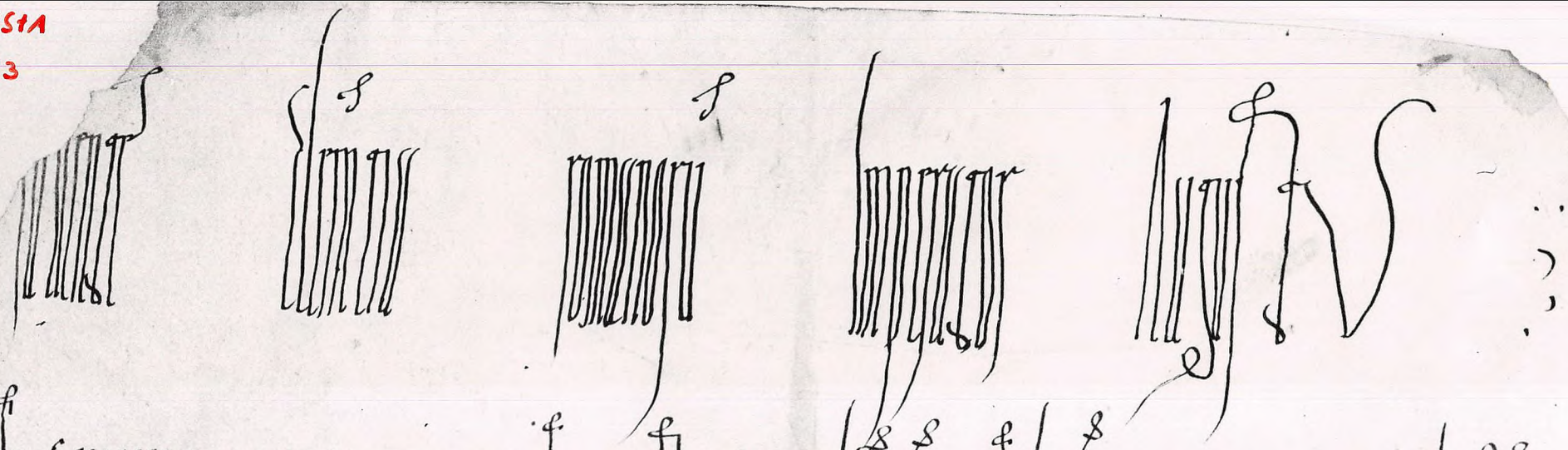

cuius CHYNIGVNDAE imperatricis augustae quondam nri uxoris locu FRINGE SINGVN dictu.
Beati PETRI principis apostoru. & sci GEORGII martyris constructae & consecrate. cu omib appendiciis eiusdem
nis. areis. edificiis. uineis q. exus mancipiis. exitib. & reditib. et cu omib utilitatib quae uel scribi uel nominari
cione. quatenus eius de supradictae sedis Babenbergen sedis uenerabilis epi EBERHARDI nunc successoris
cuendi. omiu remoto cpradictionis obstaculo. Siquis igit qd absit huius nrae donationis munificentiae destruere psumat.
ui poenaneat. hoc preceptu inde descriptu ppria manu corroborauit sigilli nri impressione iussimus insigniri.

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt 283
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

Actu Merseburc feliciter Amen

München HStA, Ks. sel. 283

München HStA   Ks. sel. 286   DH II 318

tiu utilitate rationabilia querentibus facile pbemus assensu debitu pinde bito reddimus fidelium nostrorum

futuroru qualiter domnus poppo scae babenbergensis aeclae ppositus nup constitutus nram

teru sui nre benignitati aliquod reciperes emolumentu Nos autem quia eum humilem ad obae

acquod benignitati nre mentis semp pna extitit etia respectu sue devocionis benigniorem

nci solatium exhiberemus Quappter pdicte aeclae ad servicium confratrum ibi sub canonica

itur gectinesfeld in pago osterriche in comitatu Heinrici com cum omnibus appendiciis eius

ceruq decursibus piscius silvis venationibus viis inviis exitibus & reditibus & omnino cunctis utensilibus

e quatinus idem dilectus nr poppo ppositus & sui in ppetuum successores liberum potestate habeant eurumendi

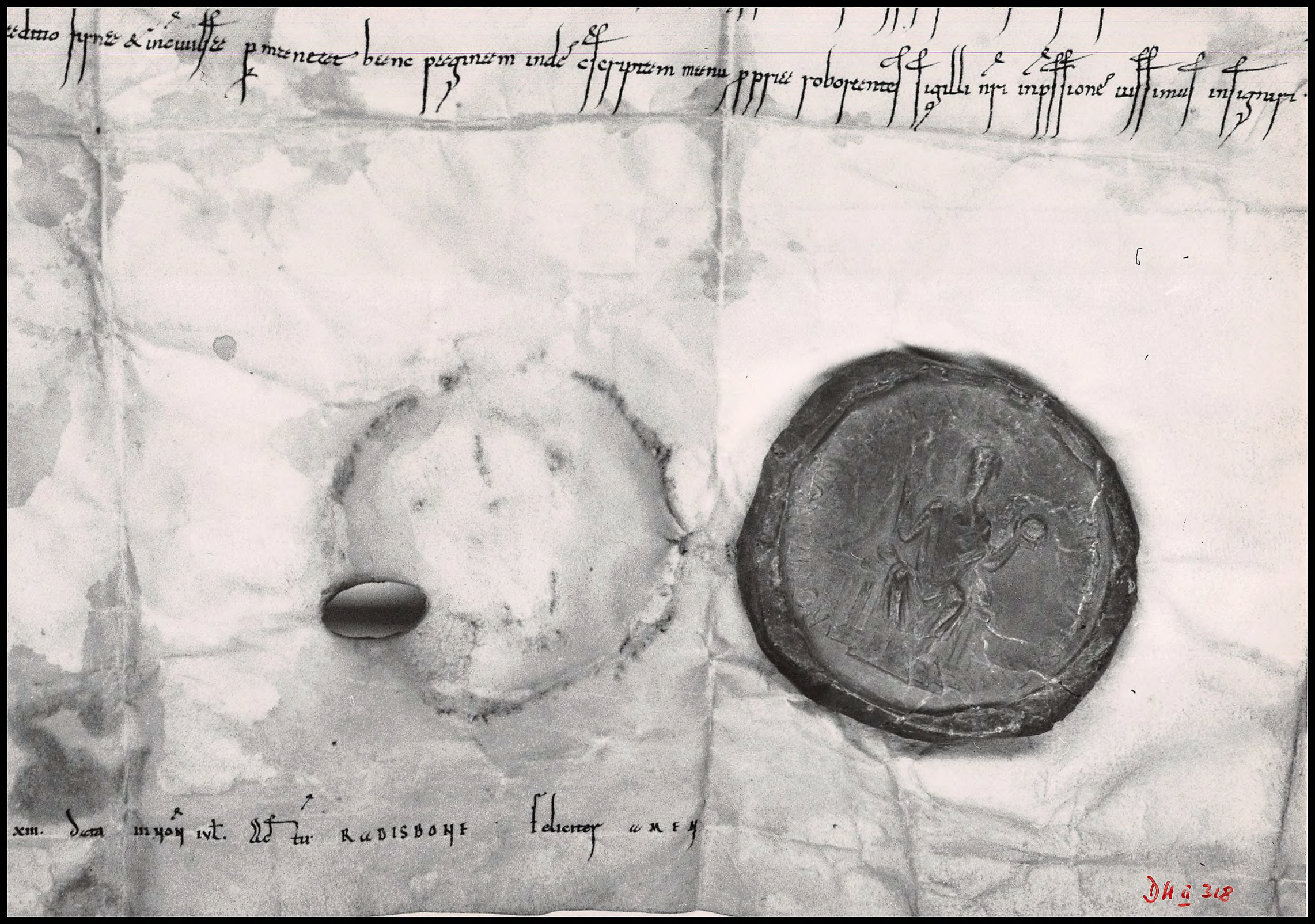

DH a 318

Schloss Ba. IV

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserrecht
286
Urheberrecht vorbehalten!

München HStA
Kl. ned.
286

DH II
318

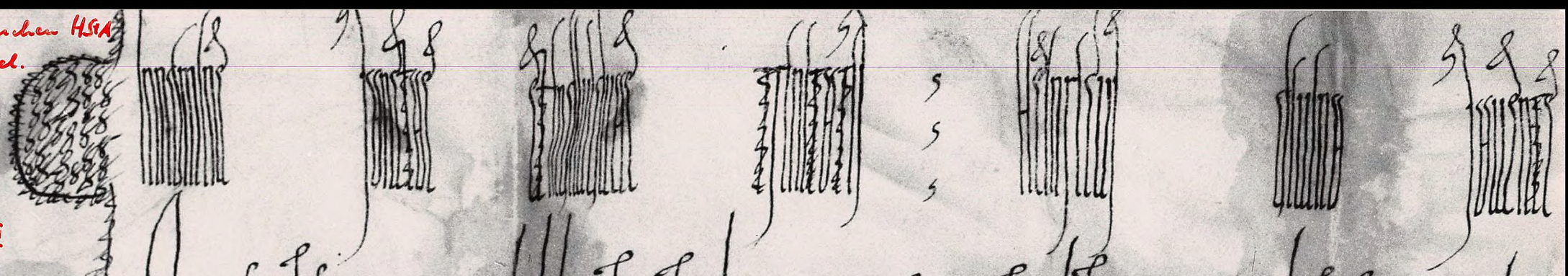

Quocien cumq; uenerabilib; ꝑsonis diuino mancipatis obsequio ꝓcclesiaꝝ tuitiuitatꝫ
ꝓua nondeneremus deo noscit uniuersitas fidelium nostrorum tum ꝓsentium quam futurorum
clementiam exquirit deuote supplicando quatinus eandem ecclesiam ministerii mei terminis
dientiam exhibeamus tum mini sterium bonam habentem famam cognouimus exquod
effecit ut gratuito iam petita concederemus Vineam dedimus maiore ꝓpendi solatiu
institutione deseruientium .xxx. regule manso nre ꝓprietatis in loco qui dicitur Godi
uidelicet seruus ancille ꝓprias terras cultas & incultas molas molendinos aquas aquarumq; decu
quarc uel scribi uel quoquomodo nominari possunt. de nro uro in eorum usus tradimus. exceptione quatinus

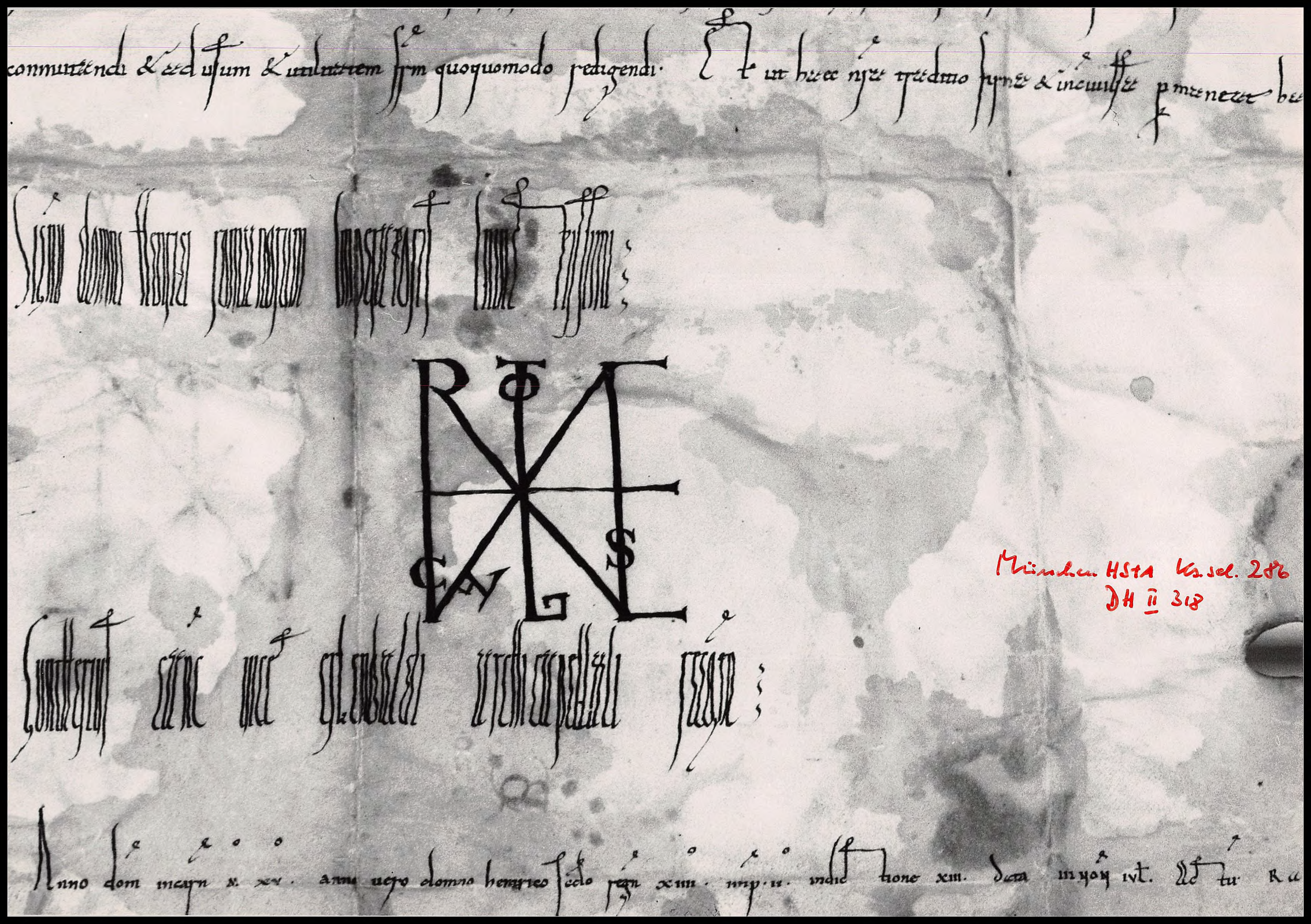

Münchn. HStA Kas. sel. 286
DH II 318

Ks. oel. 286 · DH II 318

Gorenesselbt

Donato xxxx manse[p]
nigotenesselt [p] henne
sethi

B

120

286

Kaiserslautern
286

928/92

Us. ord. 288 DH § 357

[illegible]

Redemptoris nri salutaris doctrina nos admonet. ut thesauros nos trp

Scripturis affirmat hec infuturo munda. que inhoc mundo fu

moriatur. qa eu habeat patronus nr abbatia in Rhecia in montan

ore beatissimi dni martini constructam. no ipsam abbatia heq

monasteria que nra ac aprime patroni nri ppetua salute. pter

eius aparatu inhonore beati petri apli scdi. Georgii mrs eccle

ius predecessoris sequi. nr alteri decessit pie dispositionis matrimonio

cum legalitate ad eundem locu pertinere. adiecim. ecclie

ad predicti; . aqis cultis & incultis. quesitis & inquirendis.

cursib;. molendinis. molendinis. pratis; mobilib; ut immobilib;. &

habitatis & legato loci ipsius abbatis oppressione habeat forte emptor.

vt apparebit nri. vt anob. aut aqeaq. hominu iuste ac legaliter sint v

molendina. sine inquietudine seruentes inibi do possidentes. sine advoc

advocati p[ro]ecuratu eam sine sub advocato dominetur. placuit

loci & ante gdam tempa habeat. & tunc deinceps seruiat. sine mod

Lagenas. & porcellos. vi. caseos. centu ova. viii. pullos gallos. ynia

. duo ynes cervisie. duo aqe vasa. modios avene vi ordei. Hec

Ks. ord. 288 DH E 357

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserurkunden
288
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

Data v. idus Oct. Indict. xv. Anno dom. Incarn. mxlii. a

Anno vero dom. Henrici secundi. Regnantis xv. Imperan

Ks. ord. 288 DH 2 357

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
288
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

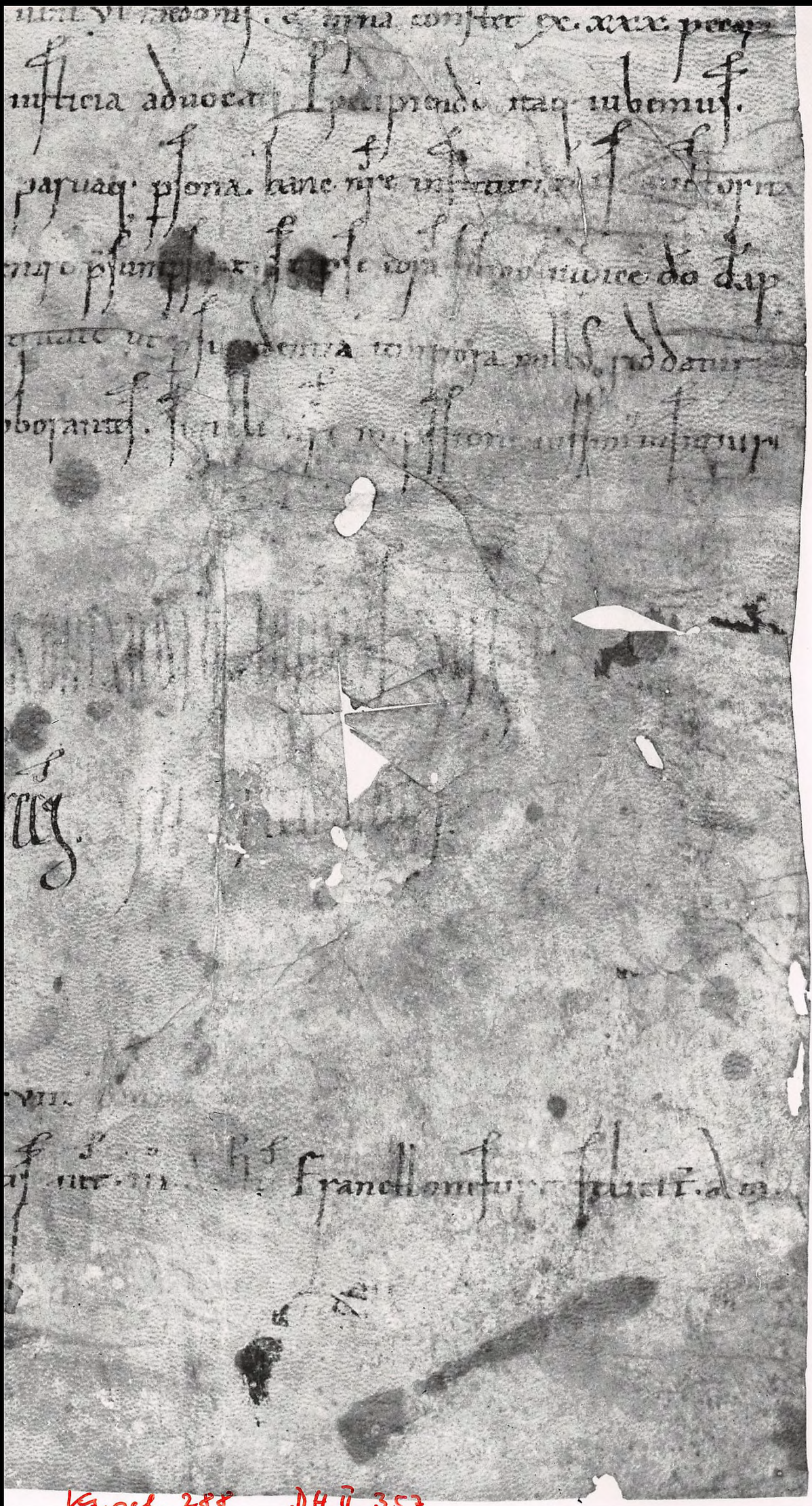

Ks. nd. 288 DH II 357

München HStA Ks. sel. 288 = Bamberg Urk. 79

DH II 357 f. Bamberg (bei Dettingen)

1076 Okt. 11

Gefälschtes Or. s. XI in. (od. c. XI 2?)

55,5 x 35 cm

Photos: obere + untere H. ✓ erh.

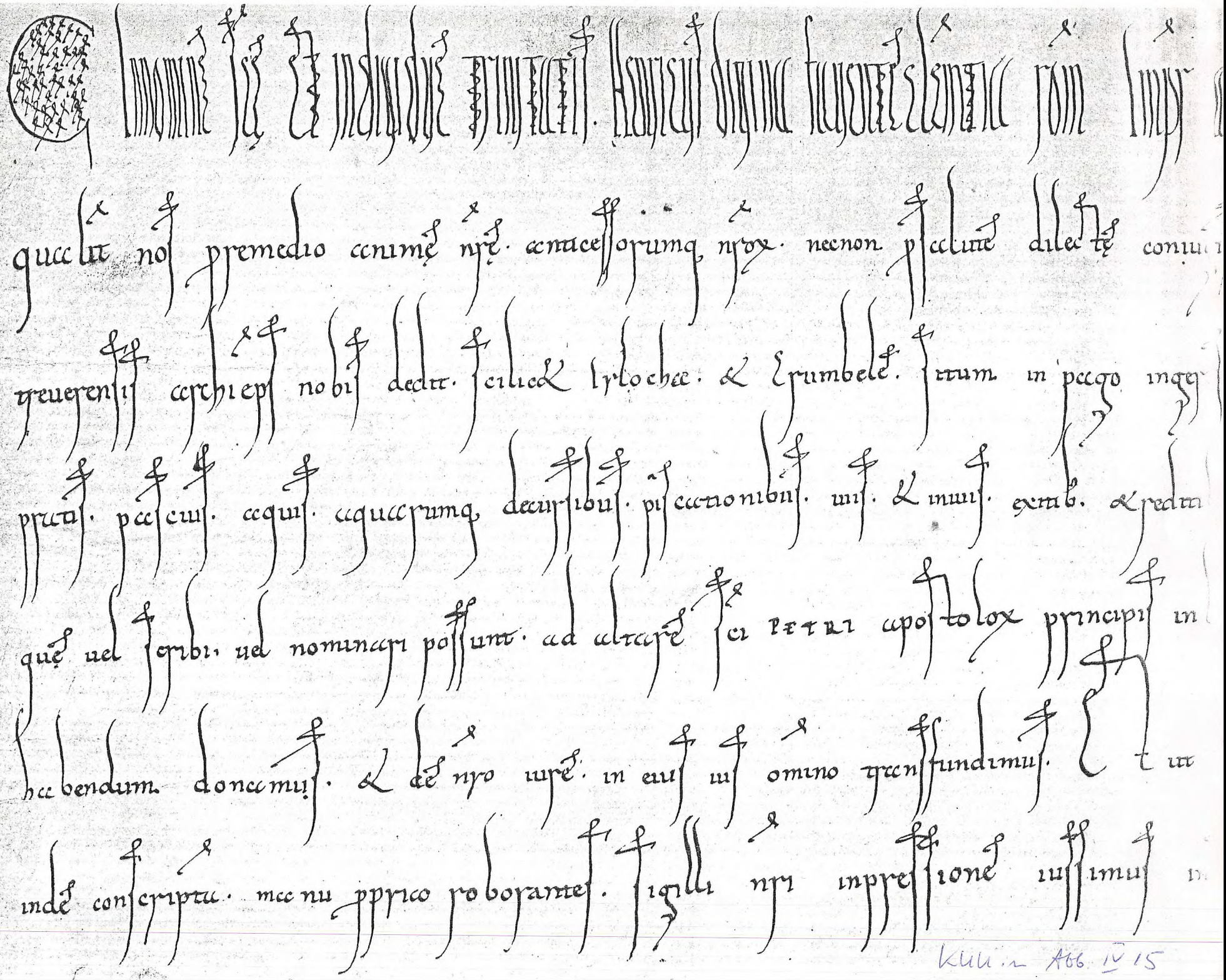

Lecti in Act. N. 15
DH II 453

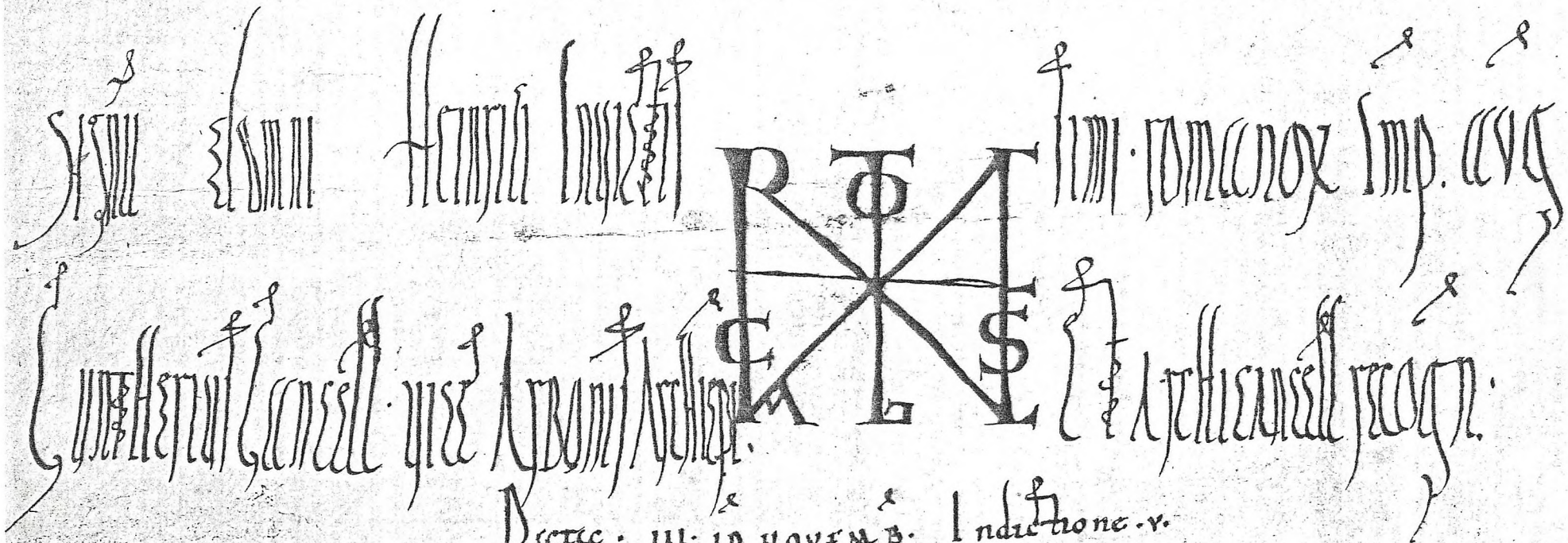

Datum · III · ID NOVEMB · Indictione · V ·

Anno dominicae incarnationis · DCCCC · XX · III · Anno domni henrici sedi regn · XXXII · Imp uero eius V · IIII · Act

Ba IV DH II 453 KUU in Abb IV 15

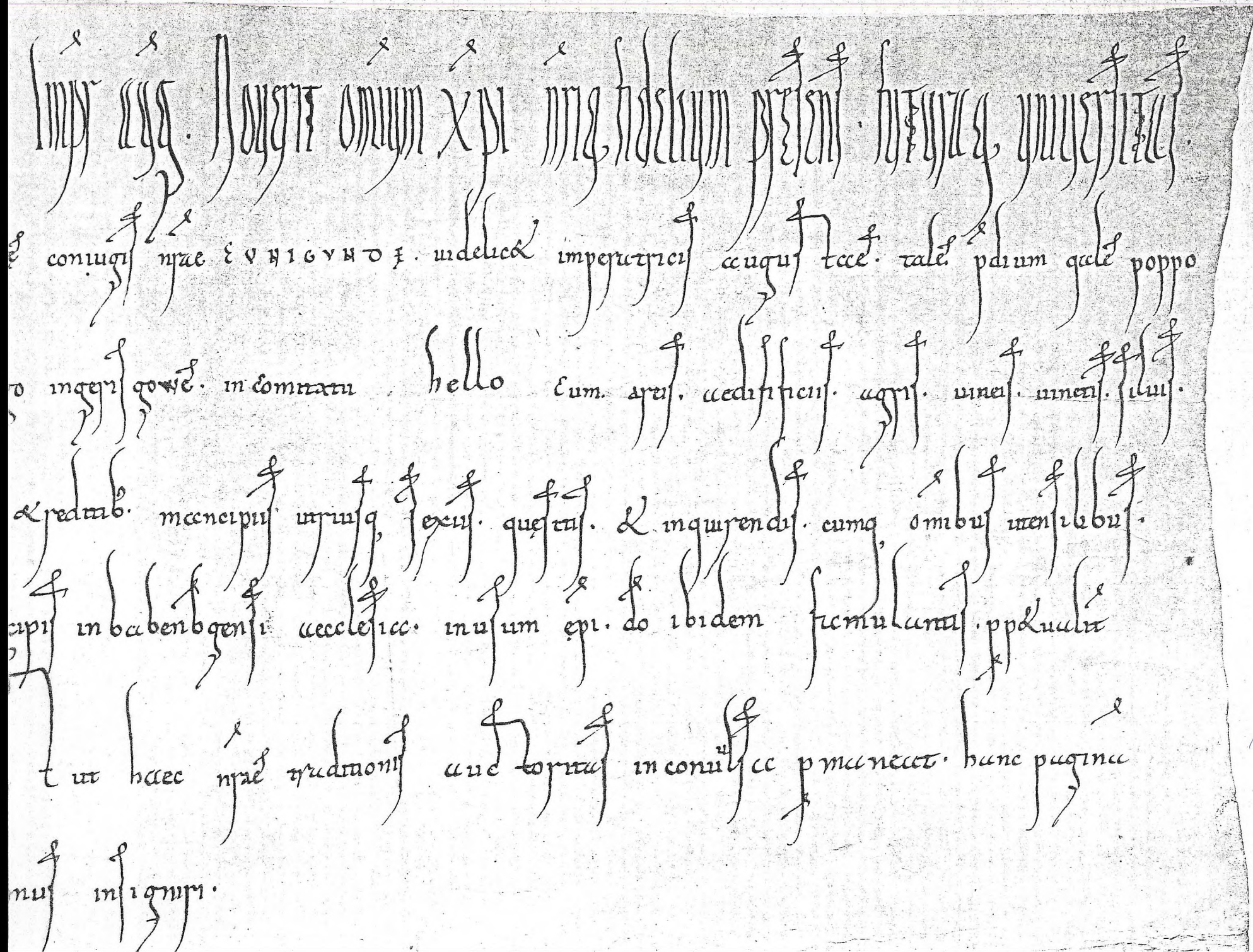

1022 (1021)
11. 11.
f. Bamby

In nomine sancte et individue trinitatis. Chuonradus divina favente clementia rex. Omnium

fidelium nr̃or eberhardus babenbergensis ecclesie episcopus assiduam nobis adiit. humiliter obsecrans. ut ipse locum

precipue donatus. abbatiam Bargi nominatam. sitam in pago nortgouue. in comitatu henrici com. nr̃i. et iam ante to

predecessor nr̃or gratiose tribuimus. nr̃a qq donatione in postea confirmamus. petitioni ei̇ gratanter annuimus.

seu magnum. seu parum. quod ul scripti nominatim inde fieri possit. Sicut ubi antecessore nr̃o ad altare sci petri

in perpetuum usum donamus. atq; confirmamus. Ut hanc nr̃e auctoritatis preceptionem

manu propria roborantes. sigilli nr̃i impressione iussimus insigniri.

München HStA, Ks. sel. 316 (DKo II 11)

316

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
316
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Archiv-Nummer 316/90

Geschieden
von Ba IV

München HStA Kas. sel. 316

Conradꝰ ꝯ gꝓnat abbacia Burgi Stri
B. Sowita cid ecclie p Geuuꝰ ij

xxv

Burgi simp. ... gruue ...

29. 316

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
316
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/80

316

München HStA, Kaiserurkunden i
4, 16
(Ba. IV)

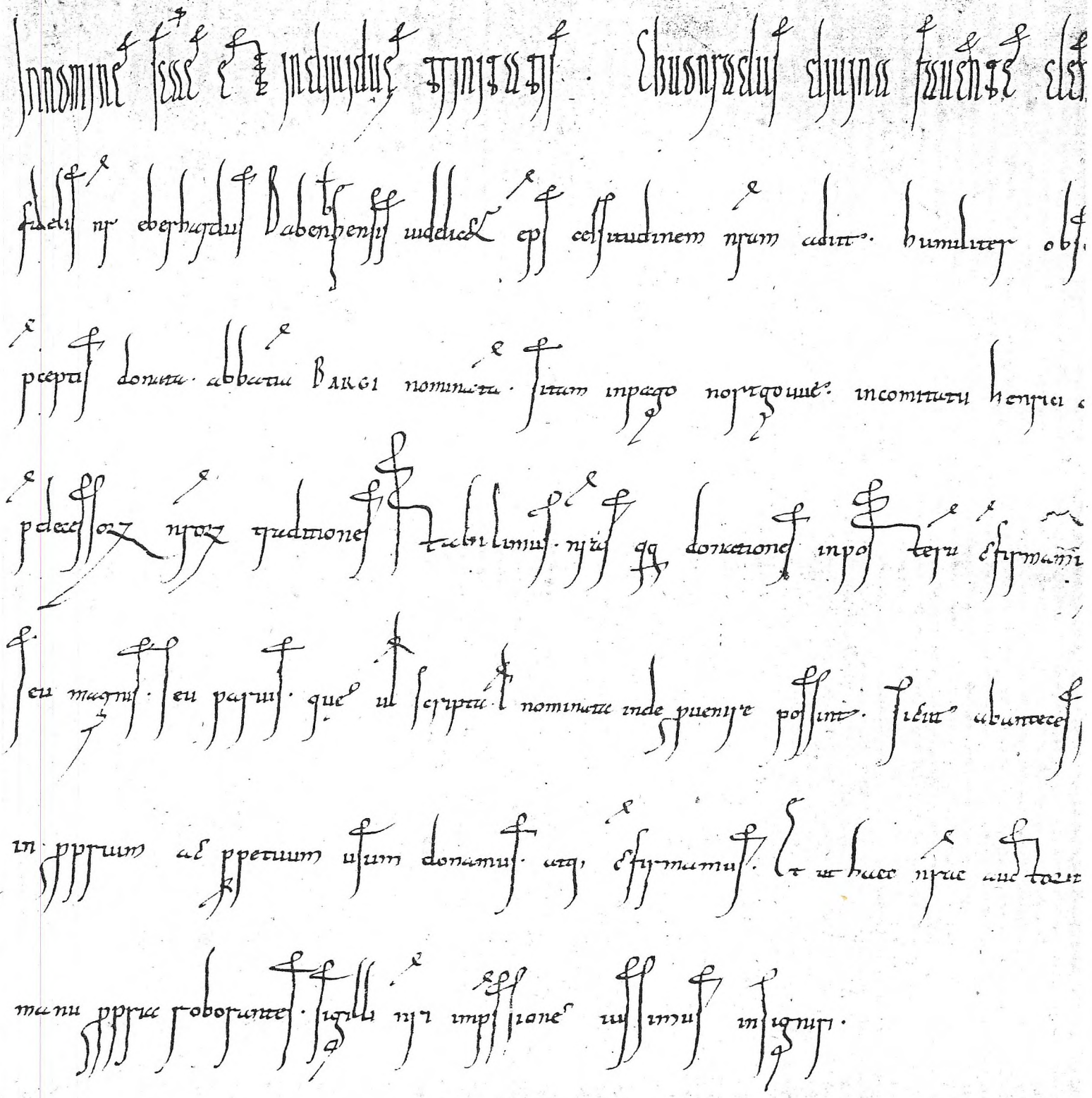

in Abbildungen.

KUU in 166 Lief. 4
Tal 16.

DKo II 11
12. X. 1025 (Ba. IV)

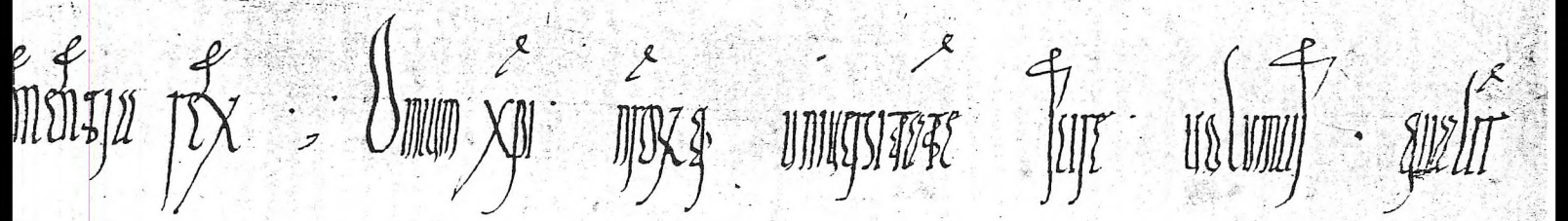

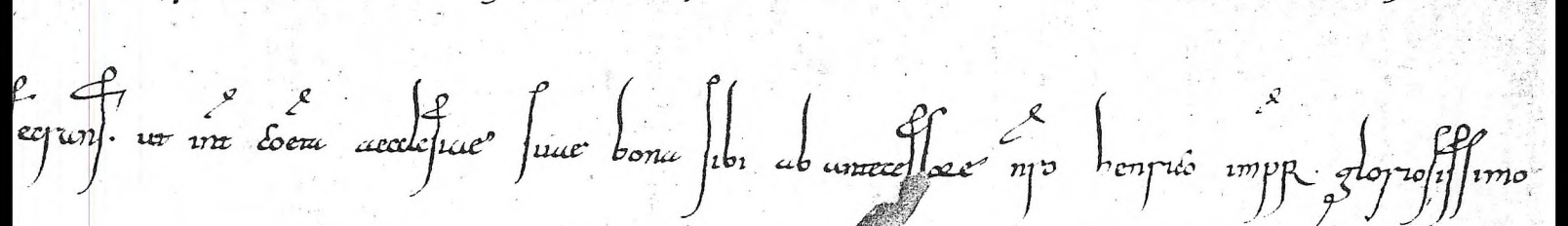

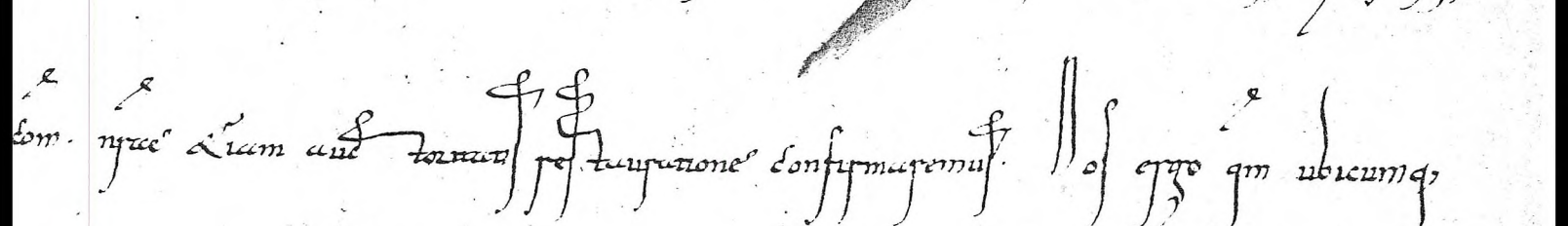

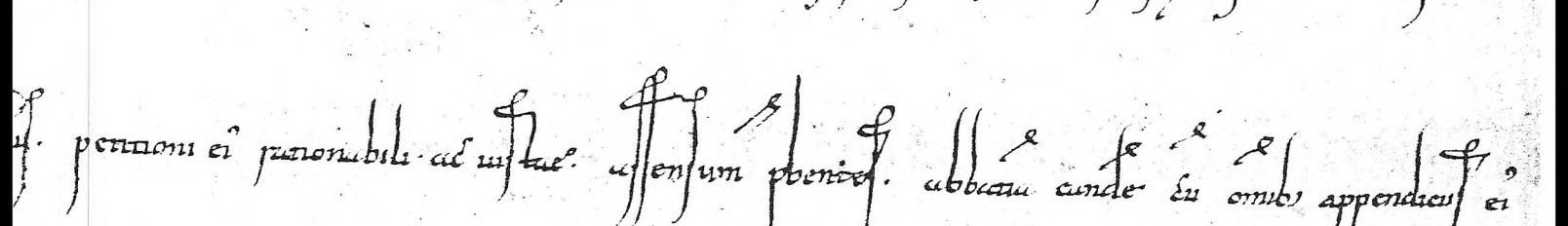

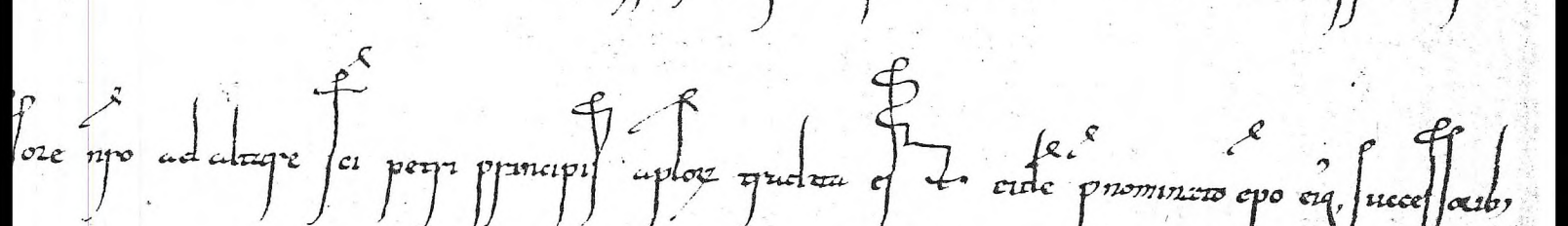

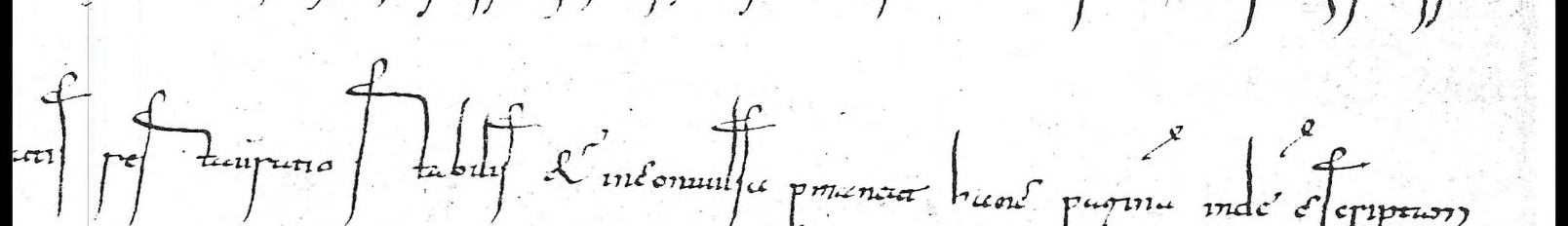

in perpetuum et perpetuum usum donamus atq; confirmamus. Ut autem hec nostre auctoritatis preceptio firmius

manu propria roborantes sigilli nostri impressione iussimus insigniri.

Signum domni Chuonradi

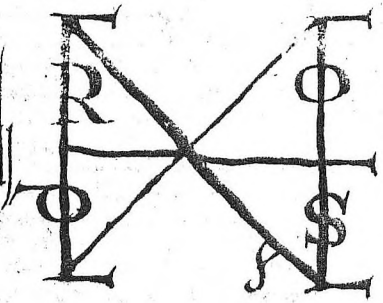

regis invictissimi

Adalpertus cancellarius vice Aribonis archiepiscopi recognovi

Data .II. id Jan. Indictione .VIIII. Anno dominice incarnat. mxxv. anno vero domni Kvonradi regni .I.

München HStA, Kl. ord. 316 (Dkg II 11)

Kluh in Abh 4,16

Ba. IV

München HStA Ks. sel. 340 Dko II 207

[illegible] scrk [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

inquentum dilectissimæ coniugi nræ imperatricis Giselæ · nobilissimæq, filiæ

di Babenbergensis æcclesiæ epi in cuius quæ dicitur Ammenberg sitæ in pago

citum · theloneum · nætulum · molæ · molendinæ · æquæ · æquarumq, decursus · piscationes ·

æcclesiæ dei nro usui in perpetuum usui donauimus · et præsentis ut idem dilectus nr Eberhar

& omibus modis in eodem loco utilitatem sui exigere · ut hæc nræ et ue

confirmationis manu propria roborantes sigilli nri impressione iussimus insigniri ·

340

Bayerisches Hauptstaatsarch
Bestand Kaiserselekt
340
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

München HStA Ks. sel. 340 Dkn II 207 (von Ba IV) 24. 4. 1034

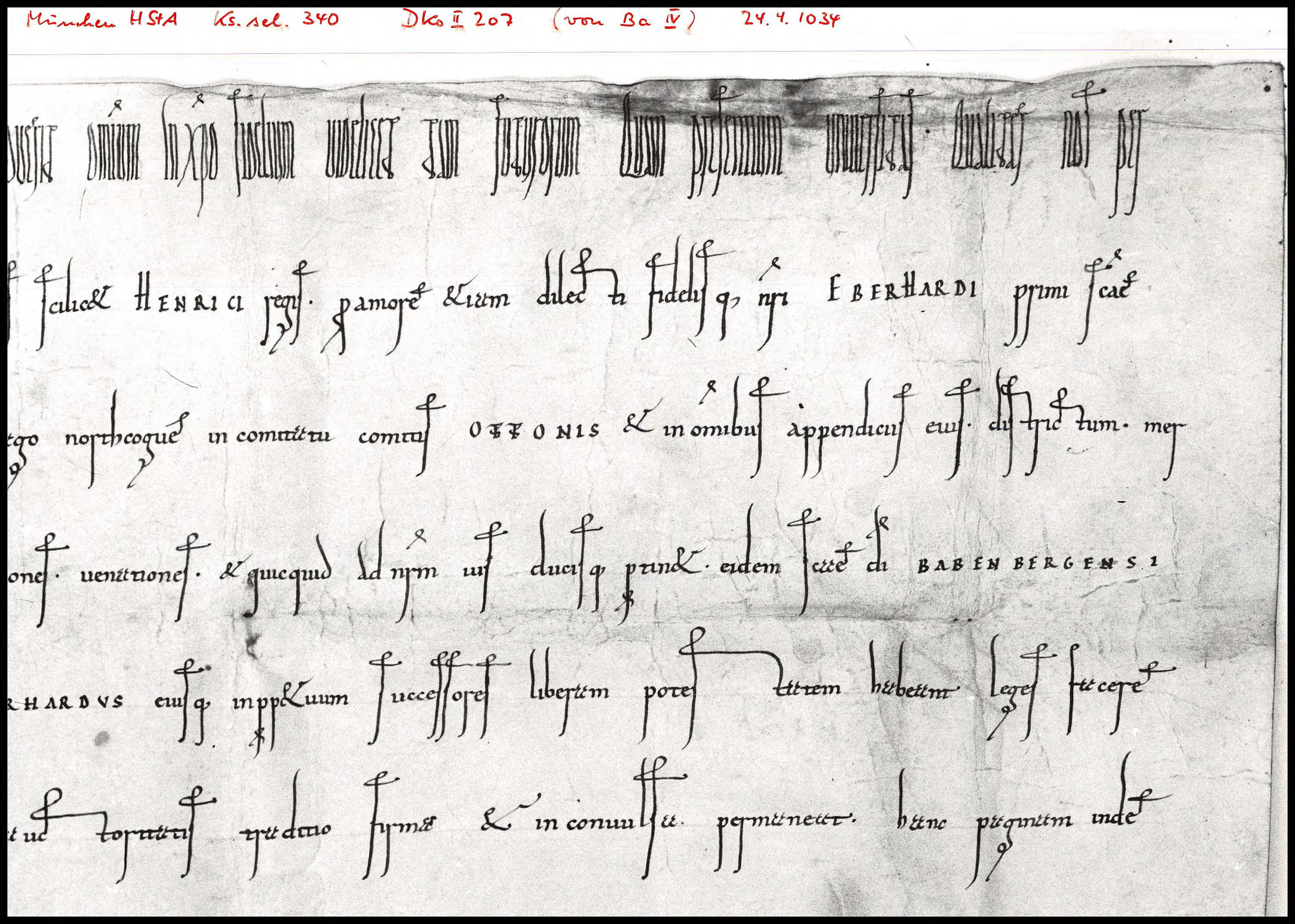

340

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
340
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

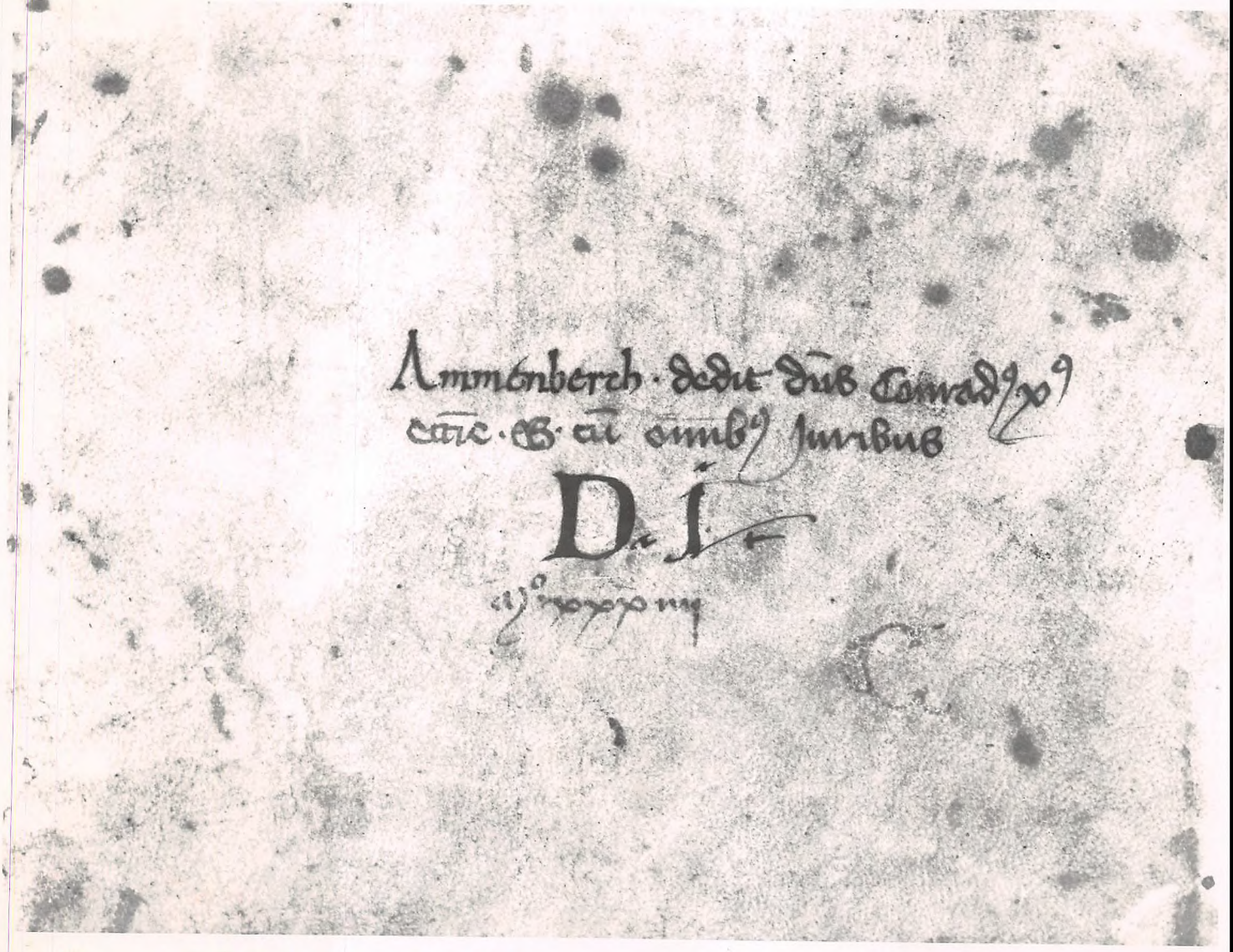

München HStA, Ks. sel. 340

Ohε

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
340
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

[illegible]

[illegible] cedimus etiam ad imperiale nram maiestatem pinere totius regni curas. statumq; imperii. pcipueq; omium earum di uecclarum com

[illegible] grauii incommoditate uitet. uel qualibet pnru culpa ora occasione a pristino cultu & religione recedant. quatinus dumhec pla

nt. merita & gla communicemus. Inde omib, inxpo fidelib. tam futuris quam psentib, notum ee uolumus qualiter ob bu

ti fidelisq; nri EBERHARDI. primi scae di BABENBERGENSIS ECCLE epi. eundem locum ad iuuo impre HEINRICO scdo antece

lo. spei. karitatisq; deuotione. in honorem principis aplor PETRI. & Sci GEORGII martiris sublimatum. consensu fidelium nror

ute corroboramus. Oms etiam res mobiles & inmobiles eiusdem scae di uecclae quas ipse diuus impr. pardore celestis patrie ibidem

eiusdem loci primus epc eiusq; inppetuum successores secura ea tranquillitate possideant. & liberam potestatem habeant res & ppe

tuare. & dugmentare. Nra quoq; luc tornitate sanctimus. ut in abbatiis. monasteriis. comitatib. foris. mercatis. monetis.

DKo II/ 206a f. Bamb

DKo II 206a f. Bamby

tutē corroboramus. Om̄s ēt̄iam res mobiles & inmobiles eiusdem scē dī uecclīē quas ipse diuus impr̄ pardore celestis patrie ibidem

eiusdem loci primus epūs eiusq; inp̄petuum successores secura ea tranquillitatē possideant. & liberam potestatem habeant res & ppī

mutarē. & augmentarē. Nra quoq; hac tornatē sanctimus. ut in abbatiis. monasteriis. comitatib;. foris. mercatis. monetis.

portib;. siluis. uenationib;. piscationib;. molis. molendinis. aquis. aquarumq; decursib;. campis. pratis. pascuis. terris cultis & in

cultis & religionem dī ibidem collatis. & inomib; terminis rebusq; eiusde uecclīē. & quicquid adp̄sens illuc pertinet. uel

qui potestatem irruat. nullus ibi comes. aut iudex legem facere p̄sumat. nisi quem p̄ concessionē nram uel successorum nrorum

ep̄. & abominandam execrandamq; & iniquam securus potestatē. quatinus ibide do famulantes. & primi constructoris memoriam digne

frequentarē. Ut uthec nra hac tornata firmior & inconuulsa p̄manear. hoc priuilegium inde conscriptum manu ppa

DKo II. 1. Bamb 1034 IV (21? 28?) Mündener HSt A (Bd. I B) DKo II. 206a

In nomine sce et individue Trinitatis. Chuonradus divina favente clementia Romanorum im-

peratus augustus. Omnium sanctarum dei conspicientia aequale meritum credimus prope dictum et corroboratum. Credimus etiam ad imperiale nostrum maiestatem pertinere

[illegible] considerare. et omnia eisdem adversantia subomi festinatione abolere. neuid grauii incommoditate ullescant. uel qualibet preiu cu-

piditatis amore distrahere plagimus. Illos quibus hec do pio affectu contulerunt. meritis et gratia communicemus. Unde omib. in xpo

presentem pariterque futurum dilectissime nostre imperatrici GISELE. p amore etiam dilecti fidelis nostri EBERHARDI. primi sedis ac BABENBE-

rgensis pro salute sua suorumq. anima in episcopatum diuina inspirante clemtia p recte fidei. spei. karitatisq. deuotione. in honorem principis ap-

postolorum Petri tradimus. et omnium contradictione remota imperiali nostre maiestatis auctoritate corroboramus. Omnia etiam res mobiles et inmobiles e-

larga manu contulit. ea ratione confirmamus. ut videlicet nr EBERHARDUS. eiusdem loci primus epc eiusq; imperpetuum successor

etate eiusdem ecclie. cum consensu cleri & populi ordinare. componere. commutare. & augmentare. Nra quoq; auctoritate

naulis. theoneis. castellis. ullis. uicis. areis. seruis. ancillis. tributariis. decimis. forestib. siluis. uenationib. piscationib. molis. mole

cultis. libris. auro. argento. gemmis. uasis. ornamentis. uel aliquib utensilib. incultu & religionem di ibidem collatis. & inom

exhis amplificari possit nulla sit infestatio tyrannorum. nulla potestas ibi prolocutiam irruat. nullus ibi comes. aut iudex

regum scilicet & emperm. epc eiusdem loci deliberet. Sit ille episcopatus liber. & abomi execrunea & iniqua secura potestate

celebrare. nosq; fautores & corroboratores possint & valeant do pcib; sui commendare. Et ut hec nra auctoritas qualibet fi

corroborata bullae nrae impressione iussimus insigniri.

Dko II 20 a f. Bamb

DH III 3.

consensu cleri & populi ordinare. componere. commutare. & augmtare. Ita qu

monetas. naulas. theloneas. castellas. ullas. uicas. areas. seruos. ancillas. tributarios. de

decursibus. campis. pratis. pascuis. aquis. cultis & incultis. libris. auro. argento. qu

& inomnib. terminis rebusq; eiusdem ecclae. ac quicquid adpresens illuc pertinet. uel

iuriat. nullus ibi comes aut iudex legem facere presumat infra urbem pter

sit ille episcopatus liber. & abomni exactanea & iniqua securus potestate. q

fautores & corroboratores possint & ualeant do rebus suis comendare. Et ut h

conscriptu manu ppria corroborante sigilli nri impressione iussimus insig

tsarchiv
ekt
tent
g.
92

Signum domni Heinrici regis invictissimi

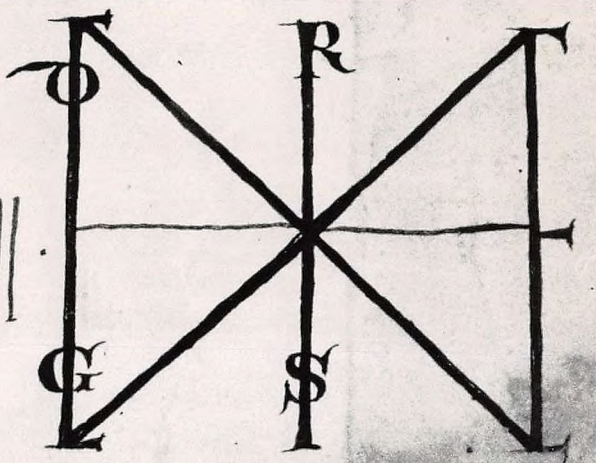

Hildegrimus cancellarius vice Poponis archicapellani recognovi

Datum VI idus iul. Anno dominicæ incarnationis DCCCCXXXVIIII. Indict. VII. Actum

DH III 3
München HStA
Ks. nel. 345
(Orig.)

Bayerisches Hauptstaa
Bestand Kaiserrat
345
Urheberrecht vorbeha
Reproduktion
nur mit Genehmigur
Auftragsnummer 928/

München HStA Kr. sel. 344 = DKo II 279

paul. th. mpd. n.

Meremenha

Hauersleht
344
Auftragsnummer 276/93

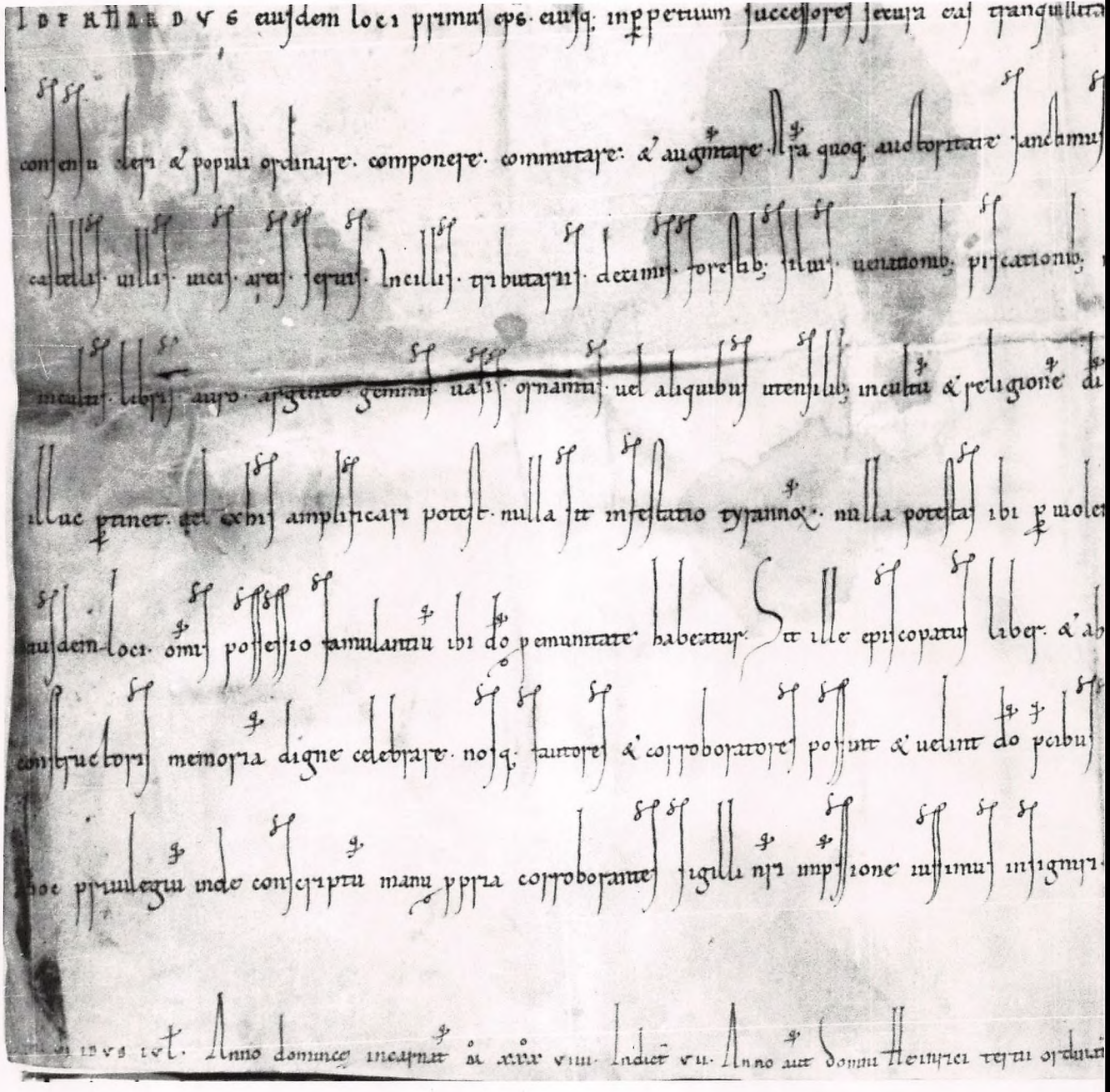

München HStA Ks. sel. 345 (Kopie) DH III 3

Bayerisches Hauptstaatsarchiv

Bestand KS 345 Kopie

Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung

Auftragsnummer 928/92

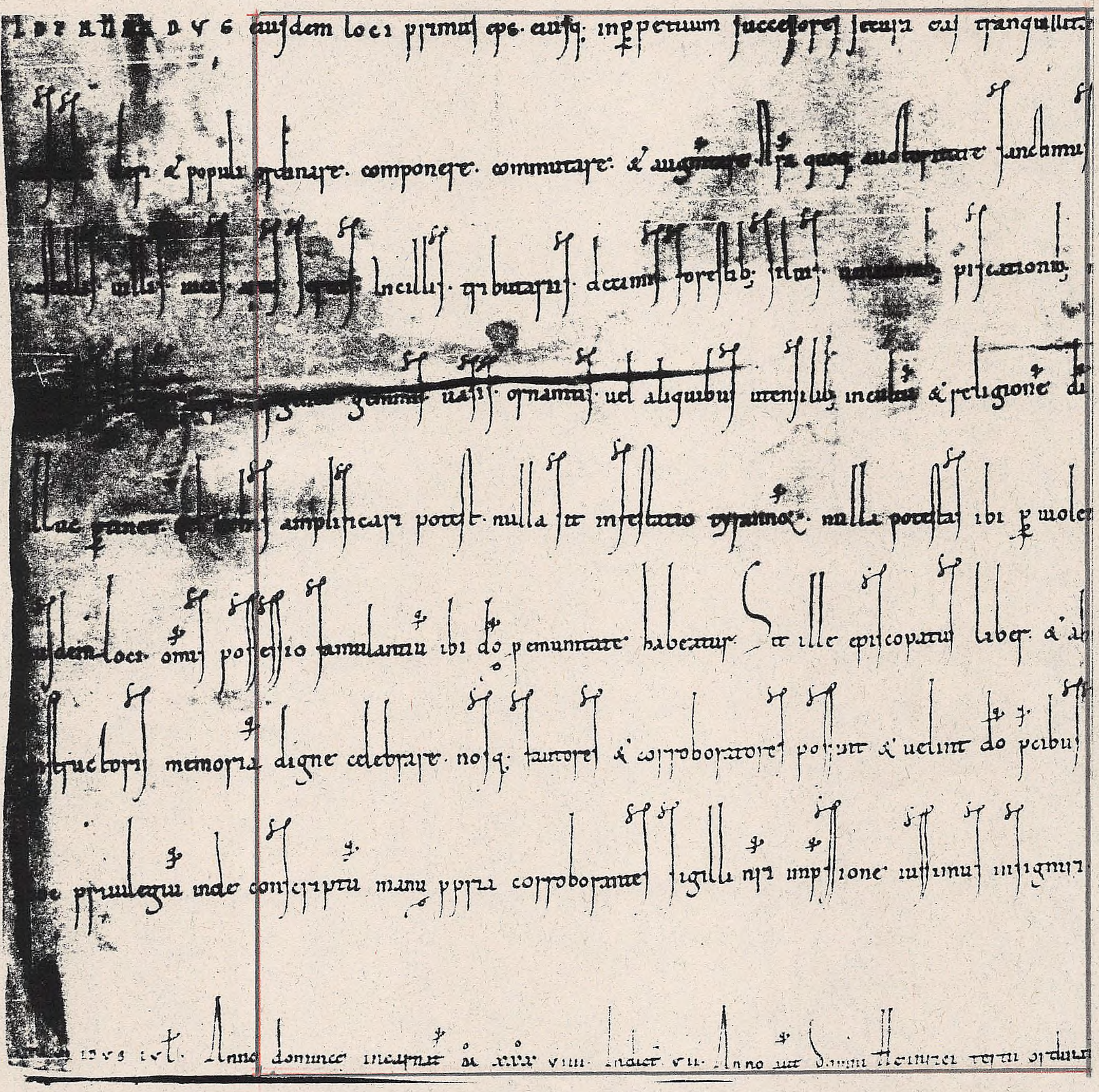
…RHARDUS eiusdem loci primus eps. eiusq. inperpetuum successores secura cum tranquillitate
… et populi ordinare. componere. commutare. et augm… … sanctimu…
… lincillis. tributariis. decimis. forestib; siluis, … piscationib;
… gemmis uasis ornamentis uel aliquibus utensilib; … et religione di…
… amplificari potest. nulla sit infestatio tyrannica. nulla potestas ibi p moles…
…dem loci. omnis possessio famulantiu ibi deo p emunitate habeatur. Sit ille episcopatus liber. et ab…
…structoris memoria digne celebrare. nosq. fautores et corroboratores possint et uelint deo preibus
… priuilegiu inde conscriptu manu ppria corroborantes sigilli nri impressione iussimus insigniri.
… ius … Anno dominice incarnat. M. XXVIII. Indict. VII. Anno uero domni Heinrici tertii ordinat…

46, München HStA Kš. sel. 385 (Kopie!) D H III

DH III 3

oq auctoritate sancimus. vt in abbatiis. monasteriis. comitatibus. foris. mercatis.

imis. fortalitiis. siluis. uenationibus. piscationibus. molis. molendinis. aquis. aquarumq.

amis. uasis. ornamentis. uel aliquibus utensilibus. incultu & religione di ibidem collatis.

exhis amplificari possit. nulla sit interdictio tyrannoru. nulla potestas ibi violentia

epm eiusdem loci. omis possessio famulantiu ibi deo p emunitate habeatur.

atinus ibidem do famulantes. & primi constructoris memoria digne celebrare. nos q,

ec nrae auctoritatis gradu firma & inconuulsa pmaneat. hoc priuilegiu inde

ur.

Münden HStA
Ks. nds. 345
(Orig.)

US 345

anno dominice incarnationis millesimo centesimo quadragesimo octavo ordinationis autem domini Heinrici octavi regnantis anno primo. Acta Moguntie feliciter Amen.

DH III 3

München HStA
Kg. urk. 345
(Orig.)

Heiligenkreuz 217

cf. Wien NB. 845, f. 73ra

re possideam. & liberam potestate habeam. [illegible]

. et in abbatiis. monasteriis. comitatib. foris. mercatis. monetis. naulis. theloneis.

nolis. molendinis. aquis. aquarumq. decursibus. campis. pratis. pascuis. vepribus cultis &

ibidem collatis. & in omnib. rebus eiusdem eccle. ac quicqd ad p̄sens

tia iuriat. nullus ibi comes aut iudex loge facere p̄sumat infra urbem p̄ter epm

om extranea & iniqua securus potestate. quatinus ibidem do famulantes. & p̄ro

ris comendare. Ut haec nr̄e auctoritatis gradu firma & inconuulsa p̄maneat.

[illegible] Mogontie Feliciter Amen.

HStA München
Kaiserselekt 345

(Kopie)

D H III 3

München HStA, Kb. urk. 353 = DH III 33

In nomine [illegible] Heinricus diuina [illegible]

fidelium presentium scilicet actitatorum nouerit uniuersitas qualiter nos quandam nostram

quandam Rozonis filiam [illegible] uille que dicitur Lyngen incolam cum filiis suis tota

Rabenbergensis ecclesie epo per hoc regale preceptum imperium tradidimus. Ut nimirum

liberam deinceps habeat potestatem tenendi tradendi uel quicquid sibi placuerit

per cuncta temporum curricula stabilis & inconuulsa permaneat hanc cartam inde c

Signum domni Heinrici regis 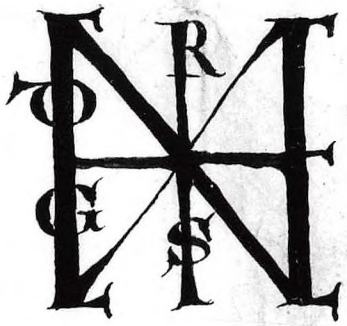 regis invictissimi

Hildesheimensis cancellarius vice Burchardi archiepiscopi recognovit.

Data xiiii. Kl. Feb. Indict. viiii. anno dnice incarnat. Mill. xlmo. anno aut. domni Heinrici regis

Münch. HStA, Ks. urk. 353 = DH III 33

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kurvselekt 353
Auftragsnummer 276/93

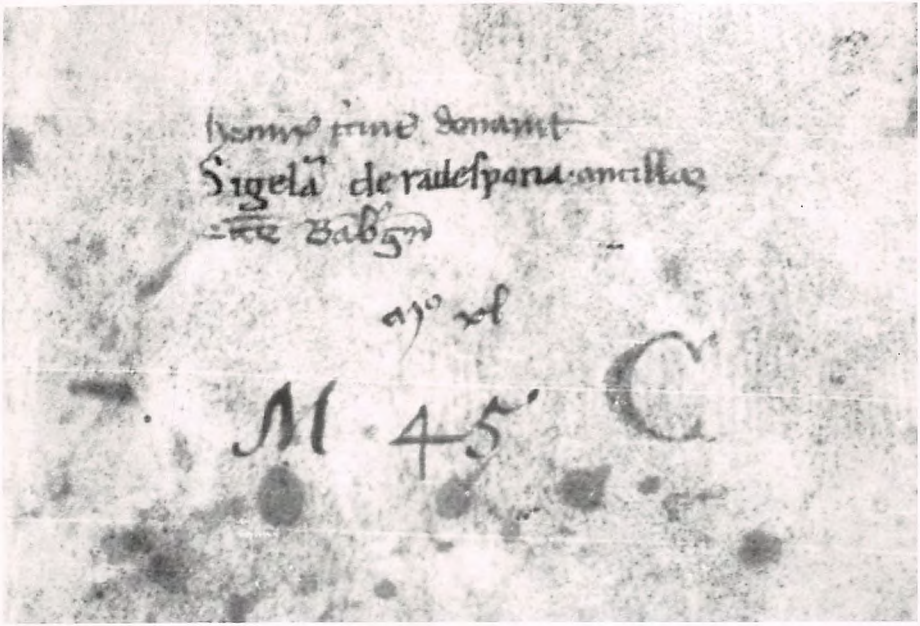

Münst.
HStA
Ks. sel.
353 =
DH III 33

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Plainerselekt
353
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 276/93

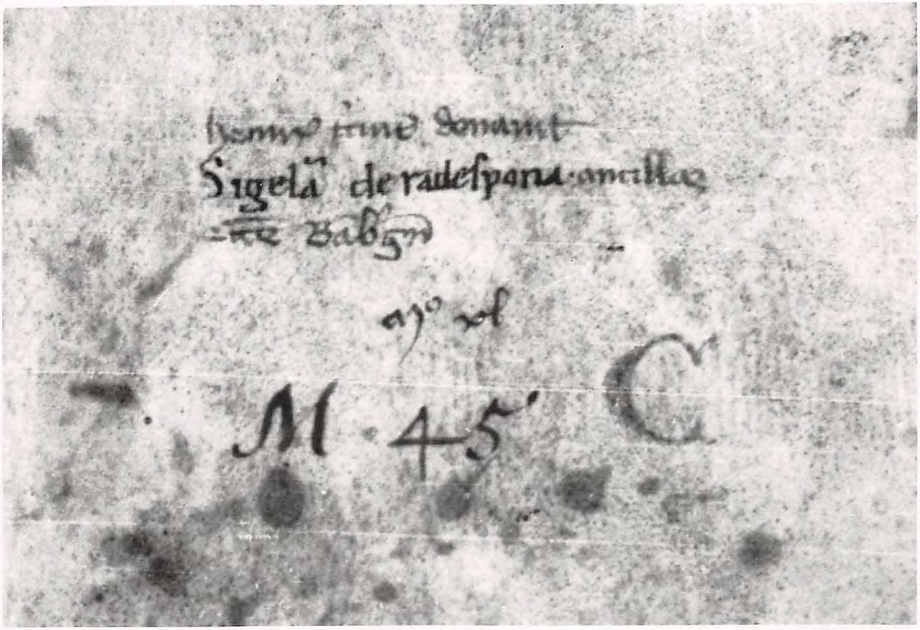

München
HStA
Kä. sch.
353 =
DH III 33

Bayerisches Hauptstaatsarchiv

Bestand .....

.....

Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

Auftragsnummer .....

München HStA
Ks. sel. 370
DH III 224

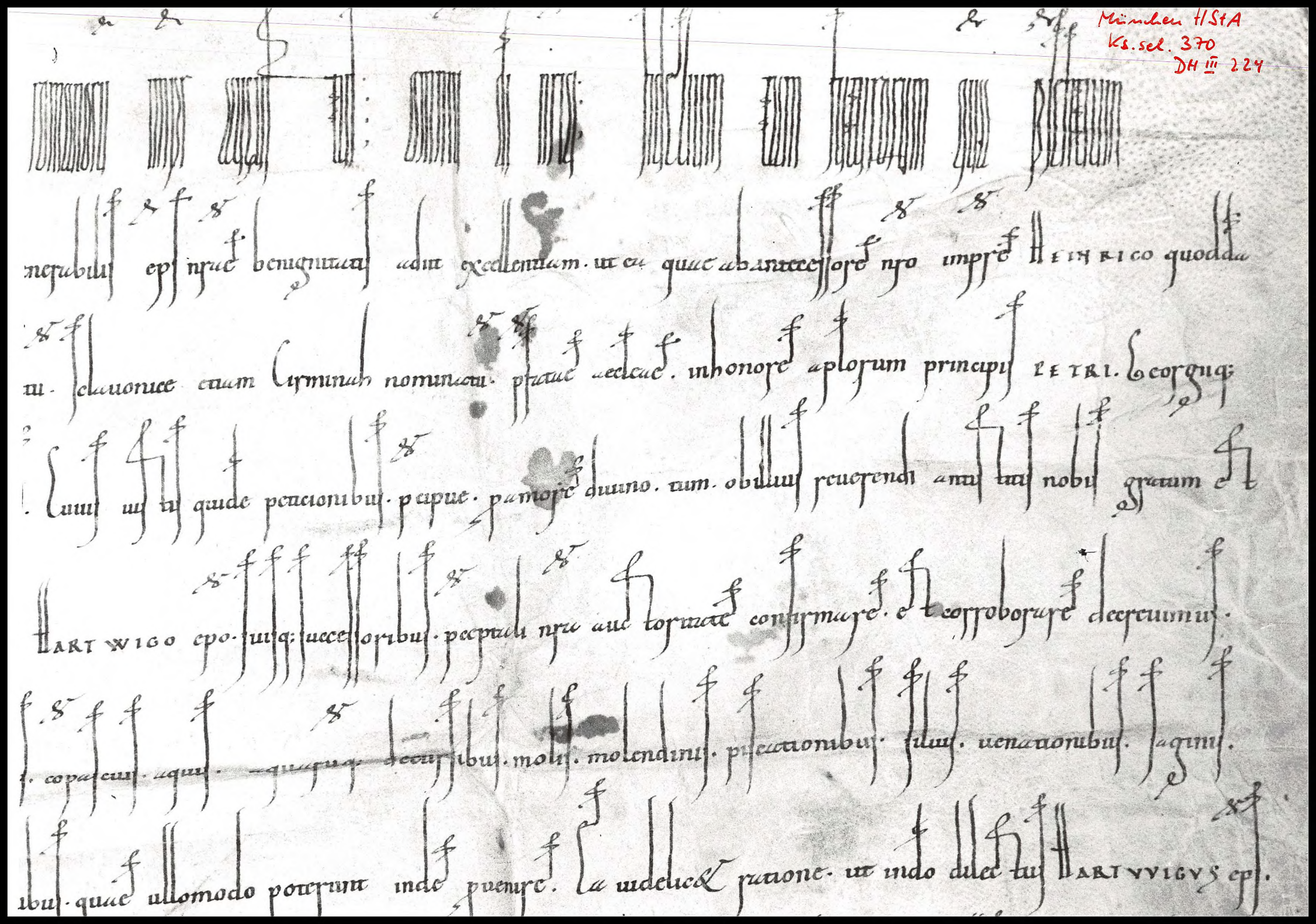

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
370
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

370

Landesarchiv HStA
Abt. 370
Nr. 224

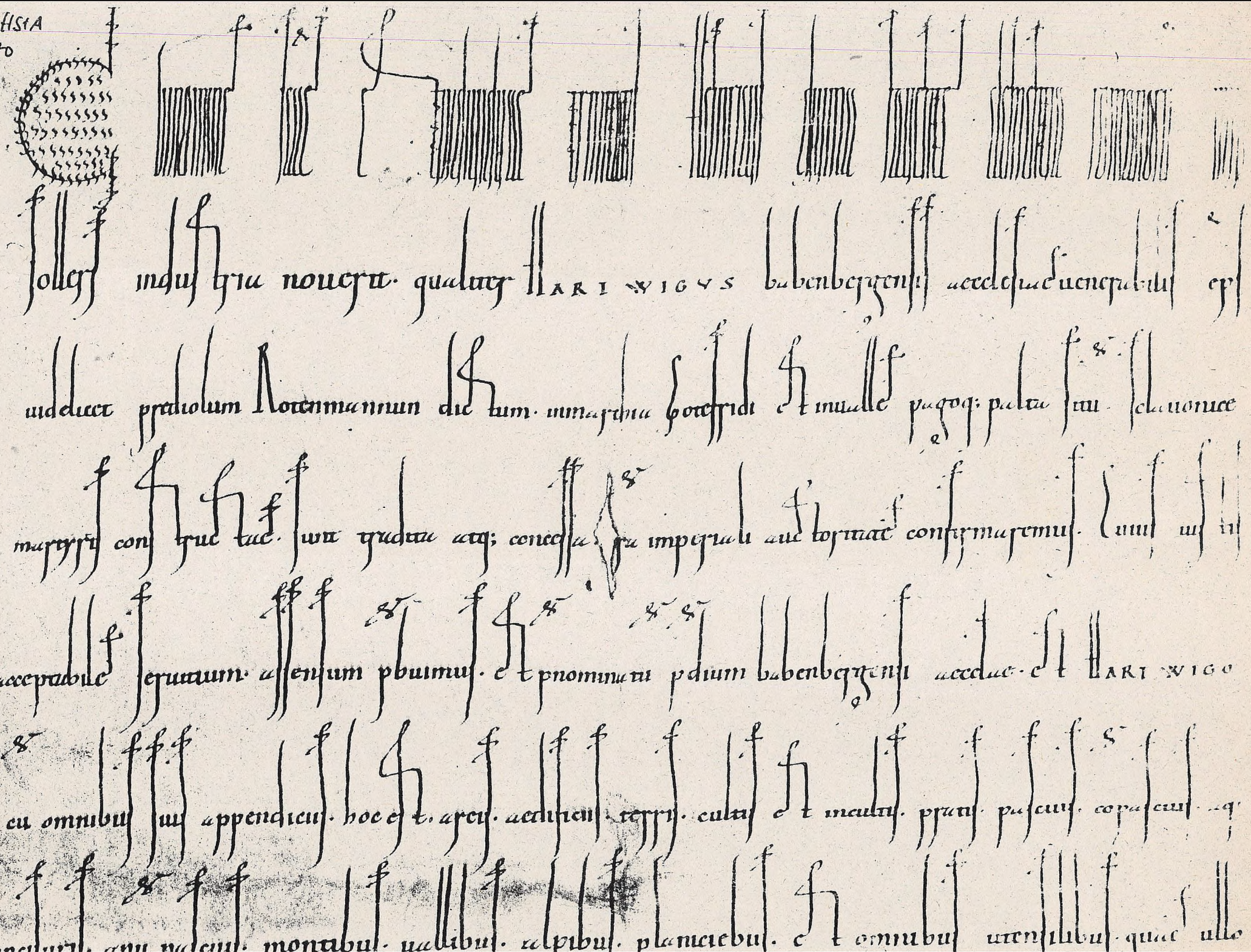

DH III 224

Lübeck · Schule des AA D c 224 f. Bamberg

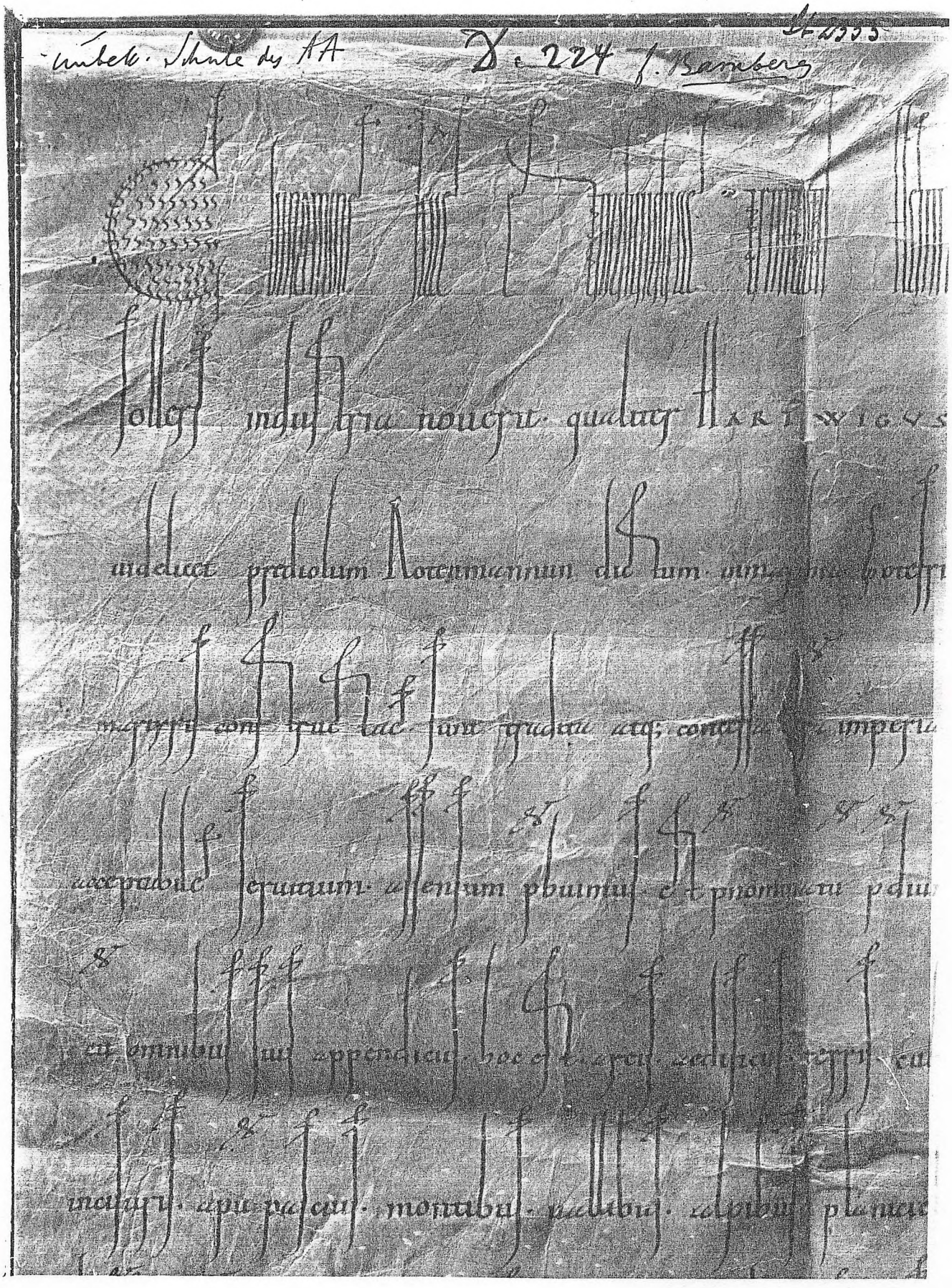

München HStA
Ks. sel. 370
DH III 224

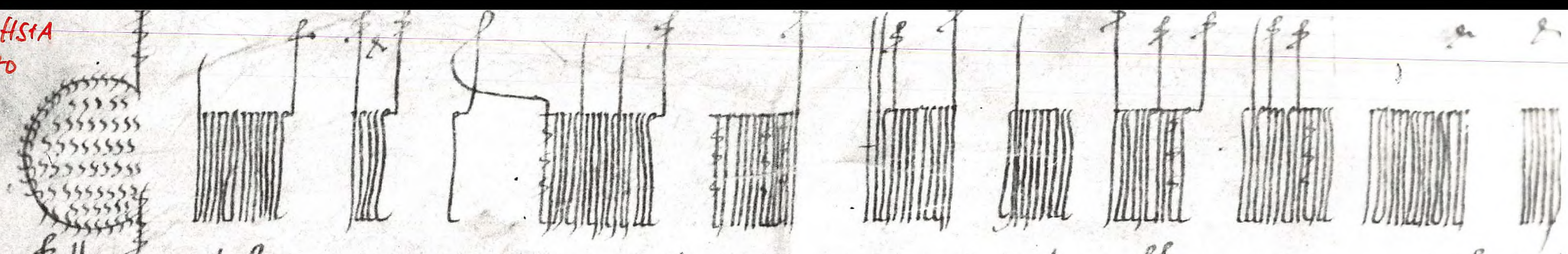

ollegi industria nouerit. qualiter HARIWIGVS babenbergensis aecclesiae uenerabilis epi

uidelicet prediolum Norenmannun dictum. inmediate goteffridi et inuasile pagoq; paltra III. clausuce

marcyri construc tae. iuxta fluuium aeq; concessa imperiali auctoritate confirmauimus. Cuius ui ti

acceptabile ferentium. assensum pbuimus. et pnominatu pdium babenbergensi aecclae. et HARIWIGO

cu omnibus sui appendiciis. hoc est. arcu. aedificiis. terris. cultis et incultis. pratis. pascuis. copascuis. aq

aquis. aru pascuis. montibus. uallibus. alpibus. planiciebus. et omnibus utensilibus. quae ullo

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
370
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 316/90

München HStA Kaiserselekt 377

DH III 277

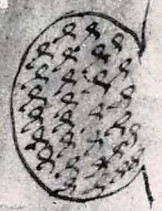

In nomine sancte et individue trinitatis. Henricus divina favente clementia rex

Scim̃ ac pfecte cognouim̃ sublimatione aecclaꝛu puectu pacisc̃ animaꝛu. qua. diu terren

regem animab: nꝛis ꝓparam̃. Unde nouerint om̃s xpi nꝛiq. fideles tã futuri quã ꝑsentes. qlit illa

AGHETIS. nꝛaeq. plis HEINRICI. seu parentu nꝛoꝛu. ꝓpace etiã stabilitate regni. nꝛi decimu man

hostib; adq̃sitae. in pago Osterriche. in comitatu exuna parte danubii in̄ fiscaha etin

ꝓ sanctae MARIAE. et scoꝝ martyꝛu. MAURICII. LAURENTII. in HEIMENBURG. et tcia. pacte ut

Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.

Auftragsnummer 1290/89

München
HStA
Kaiserurk.
selekt
377

ficiis · tm · cultis & incultis prat̃ · pascuis & copascuis siluis uenacionib; aquis aquarumue decu

pellari possunt utilitatib; ea uidelicet ratione · ut ppt̃us fratrũ · mihi dũ seruierint · liberã

libe ad utilitates p̃dicte ecclie inde faciendi · Et ut hec tradicionis auctoritas stabilis & in

SIGNUM DOMINI HEINRICI [illegible] REGIS INVICTISSIMI

[illegible]

Data VIII k̃ nou · indictione · III · anno dominice incarnationis · M · C · LI · anno uero domni Heinrici ordinationis ei · XX · IIII · regni q[uo]d · [illegible] · Imperii uero V ·

Actu [illegible]

Münden HStA, Ms. od. 355 · DH III 385

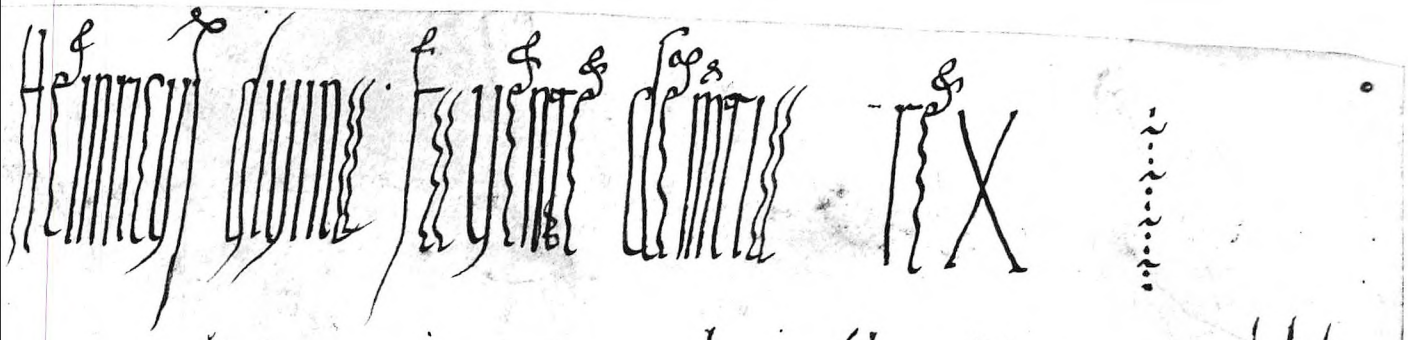

r no ob interuentu nrę thori dilectissimę Gunthildis

uida hecilonis talebonũ & tale pdiu quale i tu est

tu ottonis comitis. & in marca quę uocat nabburg

& in cultis. agris. pratis. pascuis. campis. siluis. uenacio-

bus. exitibus; & reditibus. uiis & inuiis. quęsitis & inquirendis.

ure. imperpetuum confirmamus. atq tradimus. Angelicę racione

re habeat. tenendi. dandi. uendendi. commutandi. p̄cipi

endi. Et ut hęc nra regalis tradicio. stabilis. æ inc

e c̄ scripta manu ppria ut infra uidet. corroborantes

.viiii. Anno dñi Henrici Rex ordinacionis ei Regnū.11. Actu Radisponę

München HStA, Kb. ord. 355 = DH III 385

Bayerisches
Bestand
Urheberr
R
nur mit
Auftragsnumm

München HStA, Kl. urk. 355 = DH III 385

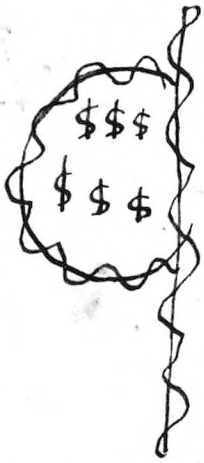

Nouerint omnes nri q xpi fideles tam futuri qua p̄sentes. quā it
nec non obpetacione dilecti ac fideli uiri Anshelmi c
in loco qui dicitur pillunge fuit in pago norgouue in comit
tū. cu omibus p̄tinentiis ige arei. agrariis. terri cultu.
nibus. aquis. aquarūq decursibus. molis. molendinis. pi cacioni
bus cu omi iure ac utilitate quę ullomodo potest inge pue

ut p dic tu hec[il] dep nominato p dio libera d[e] incep[s] po[te]

anc[i]. po[s]t tem[pus] relinquendi. uel quic qd sibimæ placuerit fac

. uul[ga]a omi succedenti tempori p manæ quo. hanc carta inq

signi[fe]r in p[re]sione iussimus insignir.

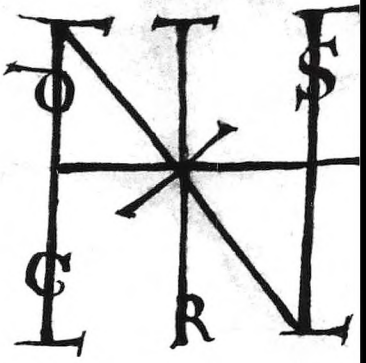

Data. iiii. k. aug. anno dominicæ incarnacionis millesimo. xl. Indic tione

München HStA, Kl. ord. 355, = DH III 385

s. oel. 355

Hauptstaatsarchiv
iserselett
355
276/93

München HStA

DH III 223 2. Okt. 1048 f. Bamberg ; gerichtet von HC

KU in Abb. IV 18

Henricus diuina fauente clementia romanorum imp. aug.

industria. qualiter nos predecessor noster fac. tus. gloriosi uoluntate &

comitis tabi nrae AGNETIS imperatricis. tale predium quale comitissa nr

do seruientium famulo. MAGNO. nomine. in INGELENHEIM. situm. in pago HASELLKOWE. in c

agris. aedificiis. uineis uineis. tris. cultis incultis agris pascuis aquis aquarumq. decursib. pr

MAGNI obitu. prodire hae aecclae & canonici ibide do famulantib nris imperiali aule captiuitate

liberi. deinceps ipsi canonicor consensu & consilio potestate habeant. tenendi. commutandi.

aule tornitu omni uenio tabilis & inconuulsa permaneat. hanc cartam

nec ut infra posteri uidendum reliquimus.

DH III 223
f. Bamb
1048 Gb1. 2

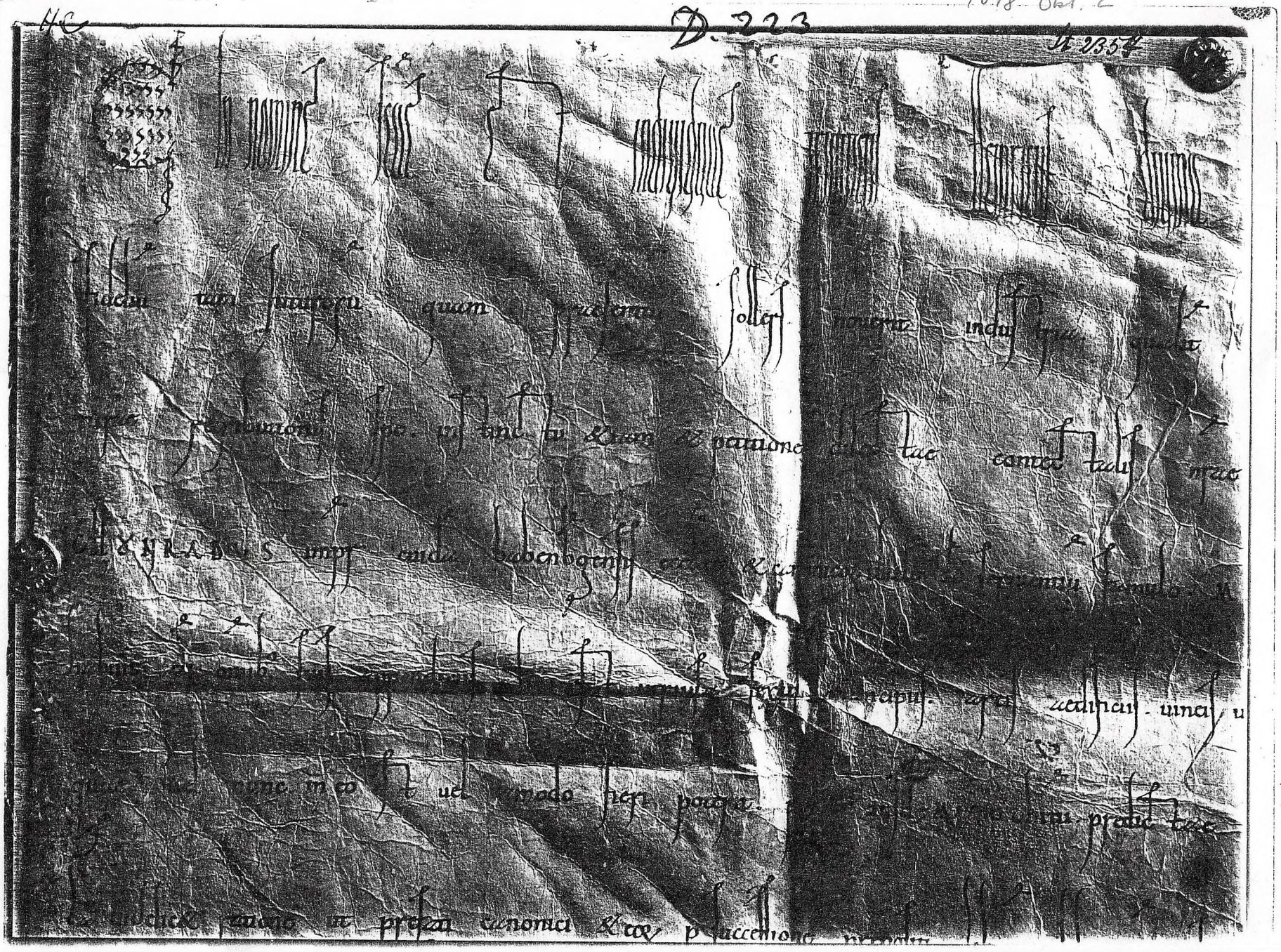

München HStA DH III 223 (2.10.1048)

In nomine sce & indiuidue trinitatis. Heinricus diuina fauente

[illegible] futurorum quam presentium fideles nouerit industria. qualiter nos pro

remedio animae nostrae interuentu & petitione dilectae comitis nostri MAGNI

[illegible] imperii cuidam habenbergensi ecclesiae & canonicis ibidem deo seruientium famulo. MAGNO. in

omnibus suis appendiciis hoc est utriusque sexus mancipiis. agris aedificiis. uineis uineis tri

nunc in eo est uel amodo fieri poterit. post eius de MAGNI obitum. praedictae aecclesiae &

fratribus ut praefati canonici & eorum post successionem praepositum. liberam deinceps ipsis canonicis

faciendi. et ut haec nostrae confirmationis auctoritas omni aeuo

iussimus insigniri. manu propria corroborantes ut infra posteri uidentur

Heinricus rex [illegible] Secundi cancellarii

Kuh. in Abb. IV 18

Notar HC

München HStA Kas. sel. 377 (Alt: 277)

Hern Imperat etc in Hennenburg
quandaz Seemacoez

Uscaba litaba ny°ly

C
4

5

372

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
377
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 1290/89

München HStA Ks. rel. 378 (DH III 276)

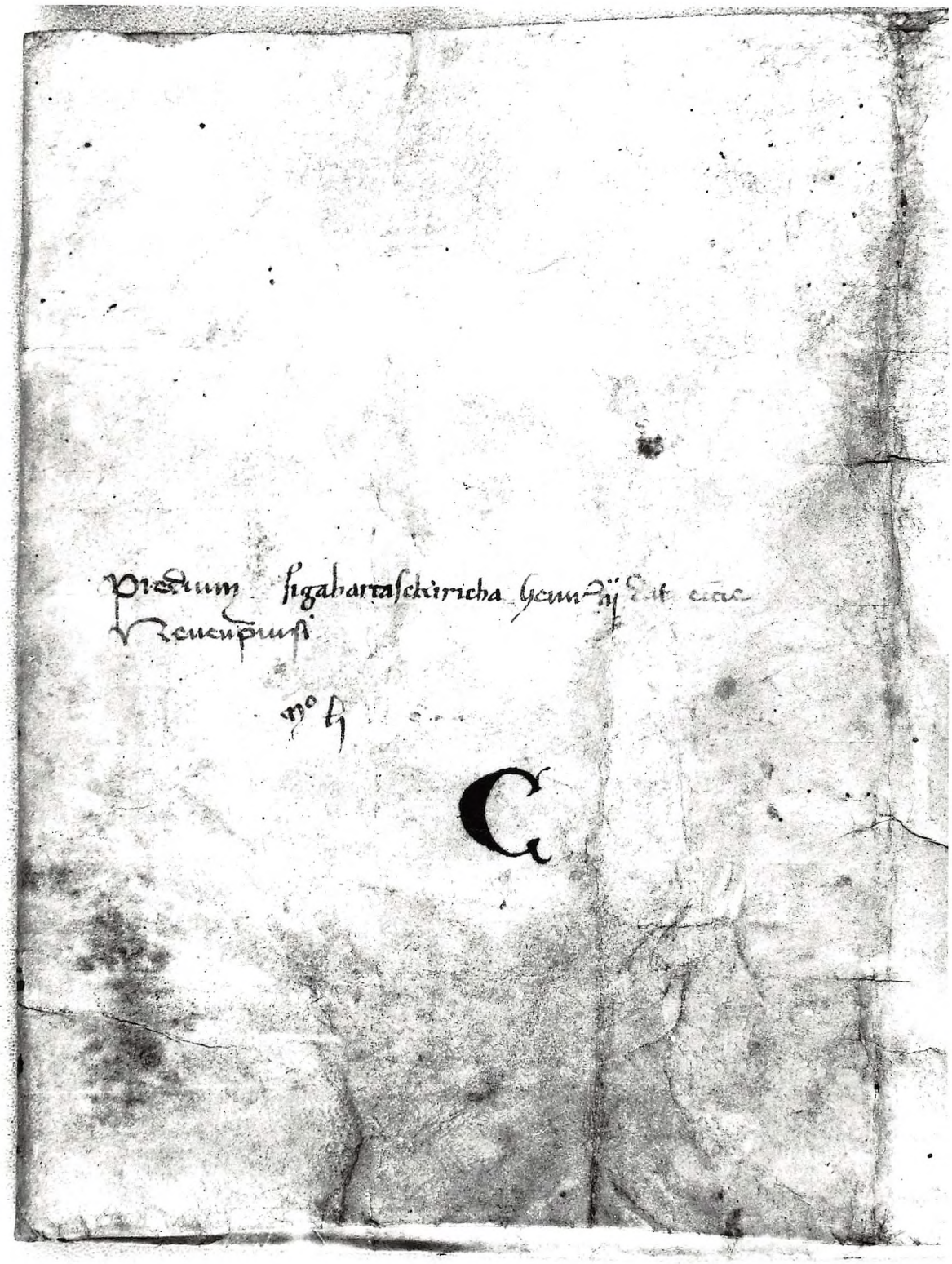

t

378

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt 378
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 1290/89

DH IV 25 f. Bamb (16.8.1057)

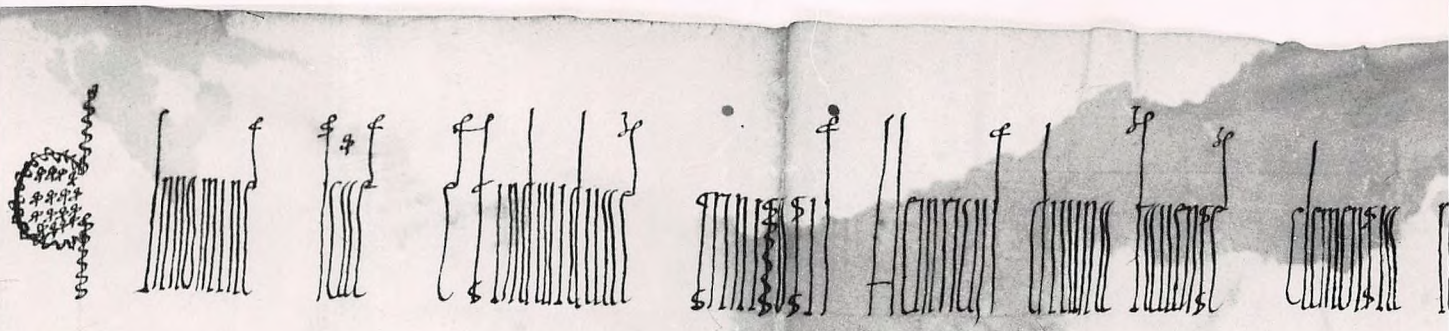

aequale meritu quia esse credimus dantu & corroborantu · peramus &ia aduram ppetuam salutem p̃tinere

re. unde p intuitu dilectissime matri nre AGNETIS imperatricis aug. & ob remediu anime patris

quida nuncupant abbatiam. nos uero dicimus ppositura intra urbe radelpona in pago SVONECOVVIE incom

& loci GEORGII martiris consecrate · cu omibus appendiis · cultis exitibus & reditibus aquis aquarug; dec

ullis · uiis · uiueis · areis utriusq; sexus mancipiis · tributariis · uel aliquibus utilitatibus que ullomodo aut

ea uidelicet ordine · quatinus supradicte sedis BABENBERGENSIS aeccle uenerabili epi GVH

comitandi · & quicqd ad tutu uel utilitate supradicte aeccle p̃tinet faciendi omi

infirmare aliquis uel alicui iudicio p̃sumptuose temptauerit · dampnatu iudicio supplicii nec nulli

in extinguibili deputetur incendio · Et ut huius nre traditionis auctoritas tabulis

pressione iussimus insigniri

München HStA Kl. ord. 395

Bayerisches Hauptstaatsarch
Bestand Kaiserselekt
395
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 310/91

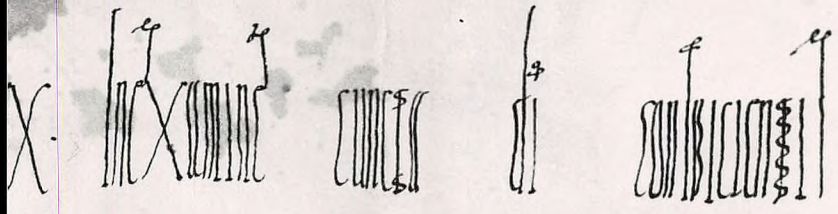

aeccli di quandoq; iniuria pas[s]i sua re[s] tituere. & omia ei aduersantia cu omi rei tinatione abde

ri Heinrici [d]i imperatori felici memorie. nramq; interminabile p[ro]sperita felicitate. quanda capella qua

statu Heinrici comitis [i]ta. [d]e Babenbergensi aecle. in honore [s]ci p[e]tri principis apo[sto]loru.

ribus. piscationibus. molis. molendinis. siluis. uenationibus. pascuis. pratis. terris cultis & incultis. decimis.

nominari aut scribi possunt benigno animo & liberali deuotione reddimus. donamus. & corroboramus.

Harivs. suiq; inp[er]ii successores. deincep[s] libera inde habeant pote[sta]te tenendi. possidendi.

omium e[x]tradic[i]tione remota. Hanc aut traditionem [s]igna iudiciaria pote[sta]s molare uel

q; diuinar aduersitate aufer. uetu uire huius tranlatorie relatu[r]i gratia. Ne[c] damnationis

[i]ncursus p[er]maneat hoc priuilegiu inde e[x]scriptu ppria manu corroborantes. sigilli npi im

München HStA, Kb. urk. 395

Ms. ecl. 865

DH III 204a

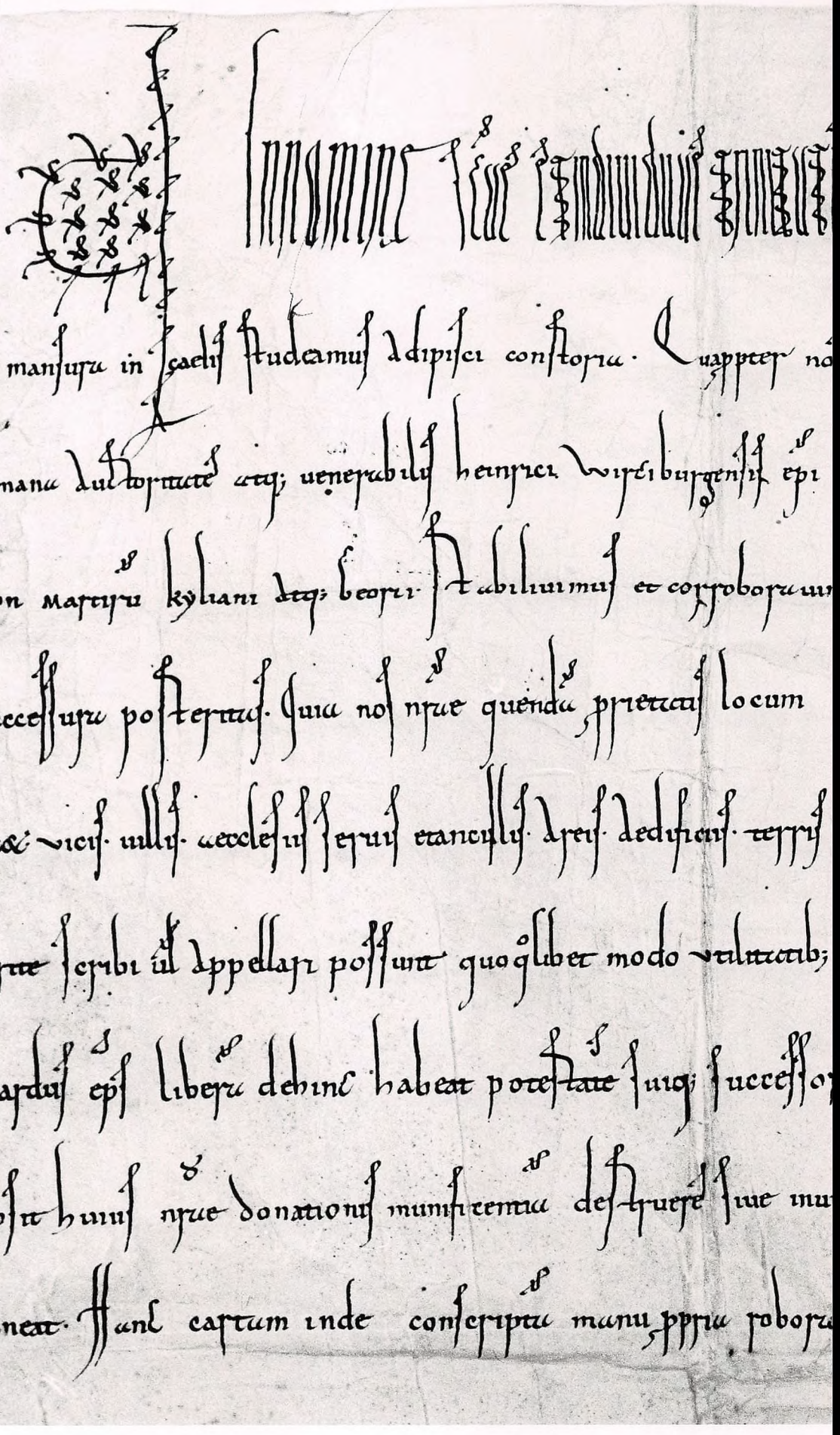

fine mansura in celis studeamus adipisci consortia. Quapropter no
ego romana auctoritate atq; uenerabilis heinrici wirziburgensis epi
ac eo non martyris kyliani atq; beati petri stabilimus et corroboramus
et successuris posteris. Quia nos nrue quenda predecessores locum
videlicet vicis. ullis. ecclesiis seruis eancillis. areis. dedicem. terris
quue prue scribi uel appellari possunt quoqliber modo valentib;
Ebenhardus epc liberu deinc habeat potestate suiq; successo
qdabsit huius nrue donationis munimentu destruere siue mu
p maneat. Hanc cartam inde conscriptu manu ppria robora

cf. Wien 1845, f. 61v + 62r

lamauerat de profundis, subito se in
umanum **modum** uideretur **excedere.**

rii uel ex aliis fontibus hausti
: 7
t **excedere modum** peccati quod per
nibus et largioribus elemosinis

culi caritatis

recta, et competenti motu, eius, quem
rare, in ipso tamen fructu, et
et **modum excedere.**

itatis

uiuendi **modum**, quem periculosum, immo
tius euoluamus.

itatis

recta, et competenti motu, eius quem
are; in ipso tamen fructu et
et **modum excedere.**

ones Fredegisi

Ks. cod. 865
DH II 204a

Hrimcus dnus ordinante clemencia dei rex Salubemus

dominici nostri dei auditu pbente precepti et discipli obtempetando inte

consensu ac pari comuniq; omnium nri fidelium tam archi epor qua

ui ut et unibi nrm parentuq; nrorum celebre haberetur memor

Mahandorff dictu in pago Norigouue et in comitatu h

cultis et incultis uiis inuiis exitibus et reditibus quesitis ul inqu

hac nrue dnationis precepti pagina pnt hrmuis possum

et eunde locum Mahandorff. dictum cum omb; appen

plere pstumpsepit Inde iudicii cora oculis di armento in

tes sigilli nri impssione insigniri iussimus.

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserslebt
865
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 928/92

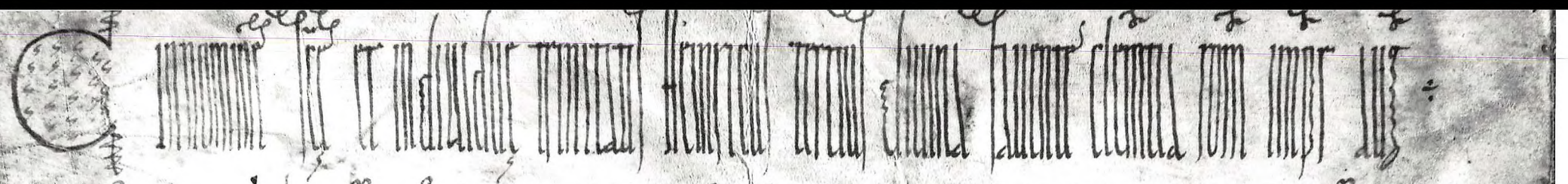

Constar q' apud deu esse iustu. q' apud homines utile q' honorificu. regale dignitate non esse ingrata
q' immemores malicie tpis. quappt omib' xpi fidelib' p omia secula innotescere uolumus.
qualit quatenus adquirere dilectissima coniuge nra. necnon dd albertone babimbergensi epo. Ertoldo
quenda nro ulla Rotembach cu omib' adiacentib' inpago HORTGOWE. incomitatu heinrici
itam. inpprium tradidim. q' omne ius qd inde ad nrm spectabat cu utriq. sexu manentiu.
edificiis. agris. exitib' q' reditib'. aquis aquarum q' aquarendi. pratis. pascuis. cu omni utilitate
de nro iure ibi q' ius heredib'. possidendu. comutandu. precariandu. q' quicquid illis placuerit
inde faciendu. concessimus. Hanc qq. cartam ad stabilitate nre regalis munificentie confirmi.
q' ppria manu confirmantes. sigilli nri impressione iussimus insigniri;

Bamb. St. L. ... 83
Nr. 4...

Kaiserselekt
Nr. 383

München HStA Kgs. ocl. 432 = DH IV 407 (14.8.1089) f. Bamberger Ministerialen Meinger

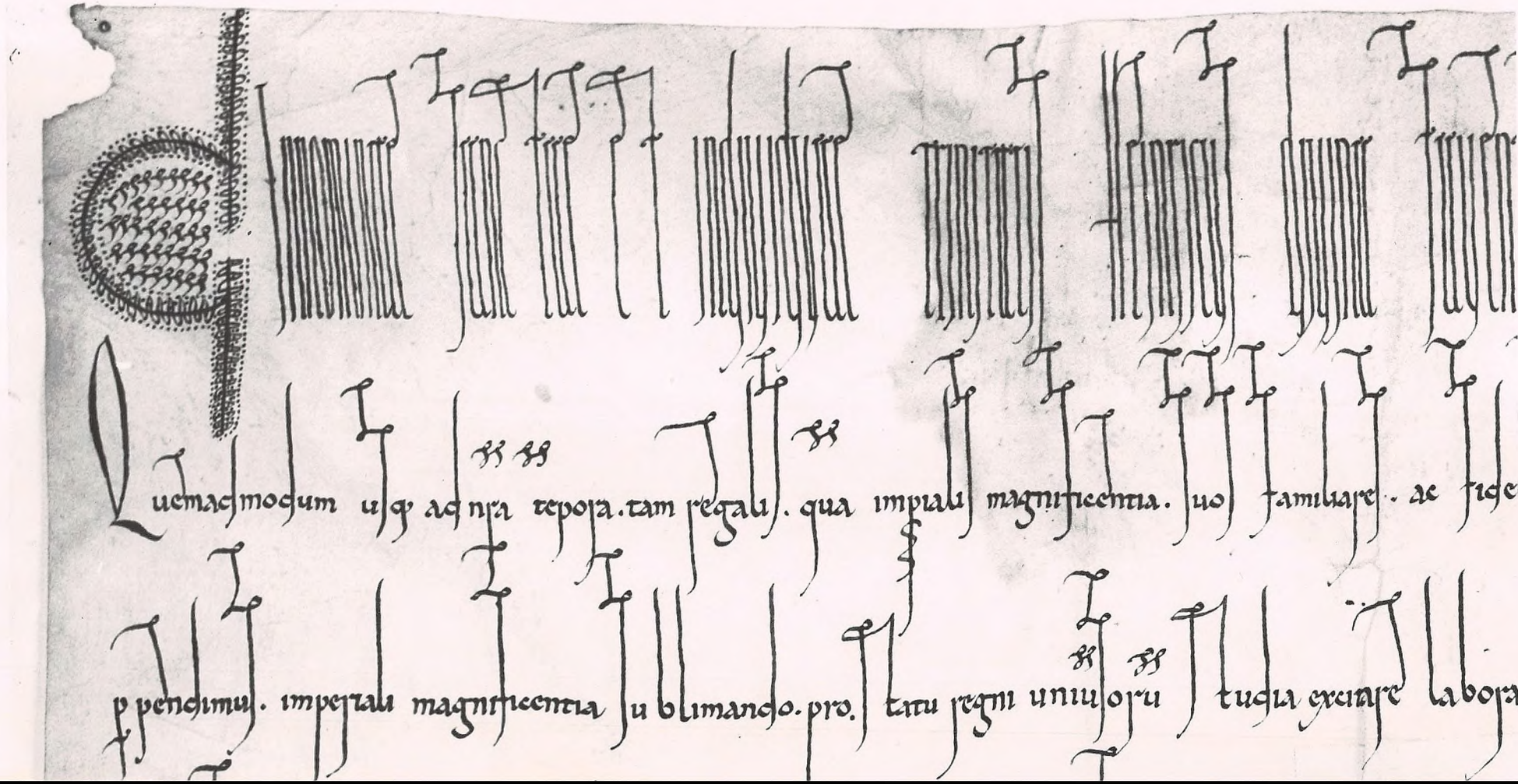

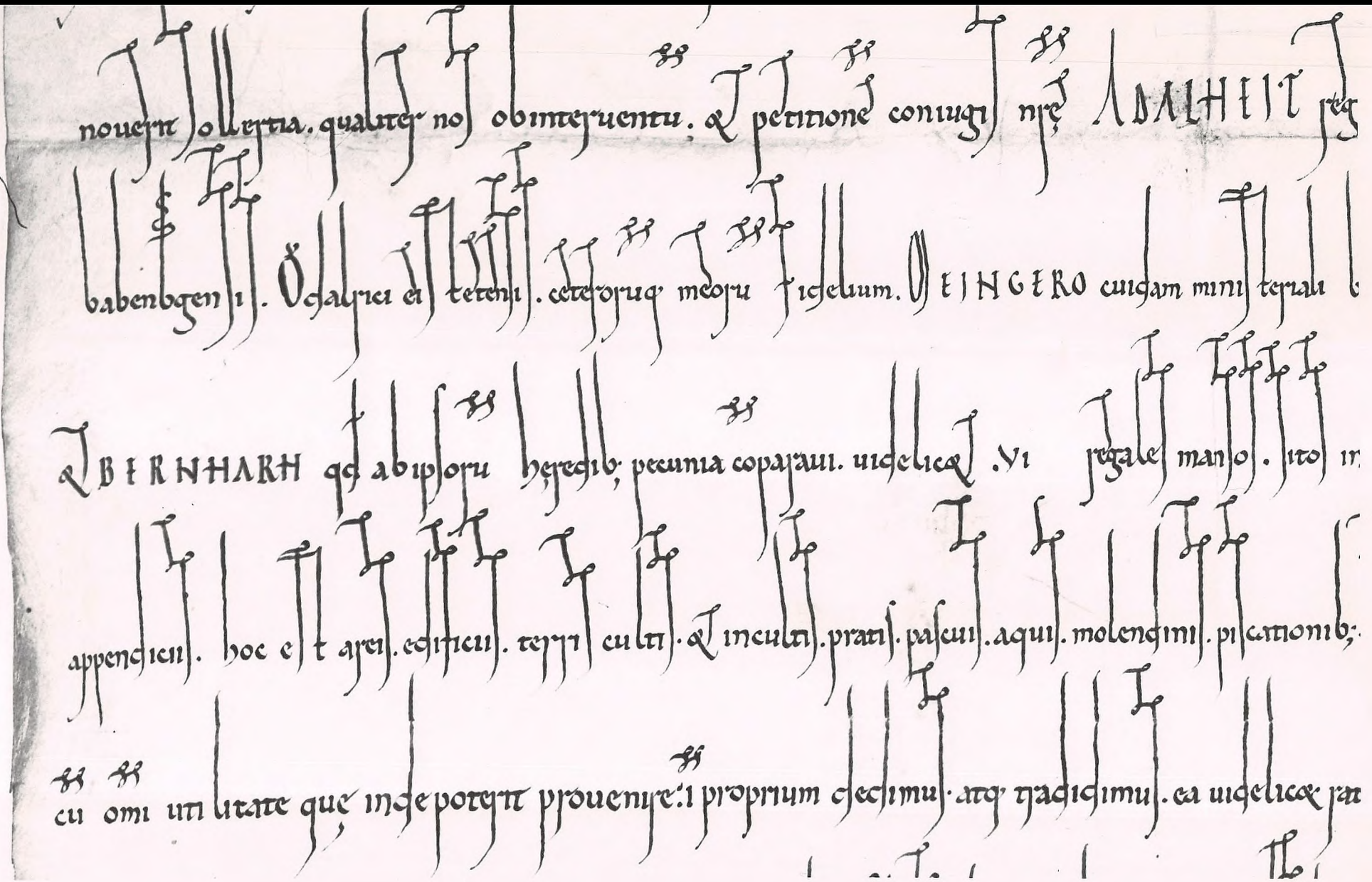

Münchner HStA Kurbayern Urk. 432

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand Kaiserselekt
432
Urheberrecht vorbehalten!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 310/91

München
HStA
Ks. selekt
875
= DH III 406

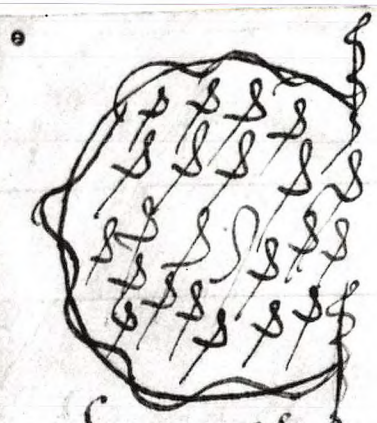

Sciant uestri et regie dignitatis inimicos odio habere & ulcisci. ita dece amicos diligi & om
fidelissimus in omnibus exstitit. uoluntati de petitioni eius satis facendu esse censemus. Erit autem
comes Lyrmo nob tradidit. Et qm ut predictu est regie dignitati mihiq; fidelissimus fuit. uolum
& incaeuiacentibus uillis pdicto domni archiepo cu omnibus adhyrentiis suis. terris. cultis & i
molis. molendinis. pascuis. piscationibus. ac ceteris omnibus. que rite scribi et appellari possun
impressione corroborauimus. manu ppria dationis nre munificentia conscribentes.

Bamberg. Fälschung 1. Anno v. Köln

Bayerisches Hauptstaatsarchiv
Bestand K5 f75
Urheberrechtsverbleibend!
Reproduktion
nur mit Genehmigung.
Auftragsnummer 364/87